

๘๗๐.๗๓๓

๕ ๕๑๓ ๗

๙. ๕

การศึกษาปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอน คณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

ปริญญาโท

ของ

อจรรวดี ปิ่นเพชร

๒๙ ต.ค. ๒๕๓๙

๘๗๐.๗๓๓
๕ ๕๑๓ ๗

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกอุตสาหกรรมศึกษา

มีนาคม ๒๕๓๙

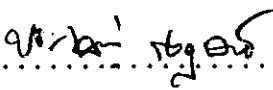
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

B ๔๔๒๙๓

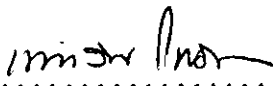
คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชา เอก
อุตสาหกรรมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

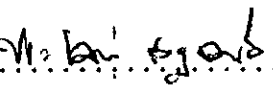
คณะกรรมการควบคุม

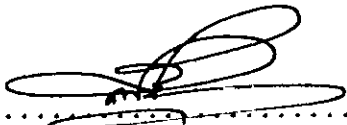
.....ประธาน
(อาจารย์พิเศษชื่อ โปธิจินดา)

.....กรรมการ
(อาจารย์ประเสริฐ เขษฏพันธ์)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
(อาจารย์พิเศษชื่อ โปธิจินดา)

.....กรรมการ
(อาจารย์ประเสริฐ เขษฏพันธ์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ดร. เกื้อจิตต์ วิเชียรกุล)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกอุตสาหกรรมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่ ๒ ..เดือน ..ปี ..พ.ศ. ๒๕๖๑

ประกาศขอบคุณ

ปริญญาโทฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี โดยได้รับความกรุณาช่วยเหลือ แนะนำ ให้ความ
คำปรึกษาเป็นอย่างดีจากอาจารย์เพ็ญสิทธิ์ โพธิ์จินดา ประธานกรรมการควบคุมปริญญาโท
อาจารย์ประเสริฐ เขษรทันต์ กรรมการควบคุมปริญญาโท และ ดร.เกื้อจิตต์ วิเชียรกุล
ที่กรุณาร่วมเป็นกรรมการสอบ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อให้ปริญญาโทฉบับนี้สมบูรณ์
ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อนันต์ รัศมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชัย
แหวนเพชร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริเพ็ญ มากบุญ ที่ช่วยกรุณาตรวจแก้ไขและให้คำแนะนำใน
การสร้างแบบสอบถาม ขอขอบคุณอาจารย์ประจักษ์ฤดี นิยมรัตน์ อาจารย์วิวัฒน์ คลังวิจิตร
คุณปราโมทย์ เทียนกุล และอาจารย์ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ให้งานสำเร็จมาตลอด
ทำให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย

อัจฉราวดี ปิ่นเกษร

สารบัญ

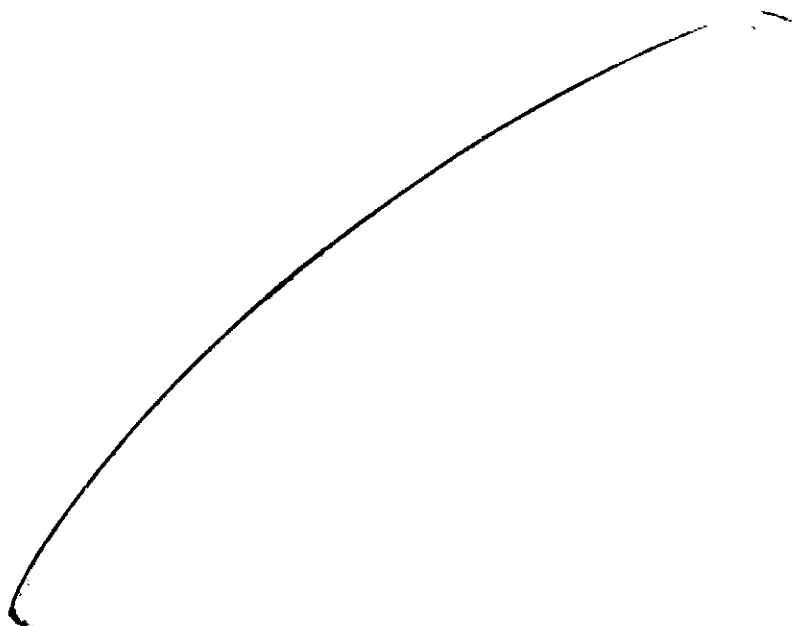
บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
สมมุติฐาน.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
หลักสูตรและวิธีการจัดการฝึกสอนของคณะศิลปกรรม.....	7
ความหมายของการฝึกสอน.....	11
ความสำคัญของการฝึกสอน.....	13
การสอนอย่างมีประสิทธิภาพ.....	16
จุดมุ่งหมายของการฝึกสอน.....	23
บทบาทและหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการฝึกสอน.....	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	38
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	49
ประชากร.....	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	49
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	50
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	51

บทที่	หน้า
4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
ลำดับขั้นในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	93
จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	93
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	93
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	94
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	94
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	95
สรุปผลการวิจัย.....	95
อภิปรายผล.....	97
ข้อเสนอแนะ.....	99
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป.....	99
บรรณานุกรม.....	100
ภาคผนวก.....	107
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	123

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษาฝึกสอน.....	55
2 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนตัวของอาจารย์พี่เลี้ยง.....	57
3 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนตัวของอาจารย์นิเทศก์.....	59
4 แสดงปัญหาการสอนตามความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน.....	61
5 แสดงปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอนตามความคิดเห็นของอาจารย์พี่เลี้ยง..	67
6 แสดงปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอนตามความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์..	73
7 เปรียบเทียบปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอนตามความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ ด้านการวางแผน และการกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน.....	79
8 เปรียบเทียบปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอนตามความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ ด้านเทคนิคและรูปแบบการสอน..	80
9 เปรียบเทียบปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอนตามความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ ด้านกิจกรรมและทักษะการสอน..	81
10 เปรียบเทียบความคิดเห็นเป็นรายคู่ระหว่างนักศึกษาฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ เกี่ยวกับปัญหาการสอน ด้านกิจกรรมและทักษะการสอน..	82
11 เปรียบเทียบปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอนตามความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ ด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา.....	83
12 เปรียบเทียบความคิดเห็นเป็นรายคู่ระหว่างนักศึกษาฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ เกี่ยวกับปัญหาการสอนด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา.....	84
13 เปรียบเทียบปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอนตามความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน.....	85

ตาราง	หน้า
14 เปรียบเทียบปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอนตามความคิดเห็นของ นักศึกษฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ โดยรวม.....	86
15 เปรียบเทียบความคิดเห็นเป็นรายคู่ระหว่างนักศึกษาฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์เกี่ยวกับปัญหาการสอนโดยรวม.....	87
16 เปรียบเทียบความคิดเห็นระดับปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอน อาจารย์ พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์.....	88

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

คณะศิลปกรรมเป็นคณะหนึ่งในสังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีโดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 สายคือ สายการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการศึกษา และสายการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีทางศิลปกรรม สายการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการศึกษานี้มุ่งผลิตครูทางศิลปหัตถกรรม แบ่งวิชาเอกออกเป็น 3 วิชา คือ ศิลปกรรม ออกแบบศิลปประยุกต์ และหัตถกรรม สายนี้เมื่อจบการศึกษาแล้วจะได้รับปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต ในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต พ.ศ.2520 สายศิลปกรรมนี้กำหนดให้นักศึกษาทุกคนต้องเรียนวิชาการฝึกสอนเป็นเวลาหนึ่งภาคเรียน และมีโปรแกรมการฝึกสอนในวิชาศิลปหัตถกรรมไม่ต่ำกว่าสัปดาห์ละ 10 คาบ และฝึกทำงานร่วมกับทางโรงเรียนฝึกสอนในฐานะครูคนหนึ่งโดยจะต้องรับผิดชอบงานจัดการเรียนการสอน งานกิจกรรม และงานอื่น ๆ ที่ทางโรงเรียนจะมอบหมายเป็นกรณีไป (สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. 2537 : ภาคผนวก)

คณะศิลปกรรมถือว่าการฝึกสอนคือหัวใจของการฝึกครู เป็นประสบการณ์ตรงซึ่งทางสถาบันจัดให้แก่นักศึกษาก่อนที่จะออกไปประกอบอาชีพครูในอนาคตและเป็นโอกาสที่นักศึกษาได้เรียนรู้สภาพการทำงานจริงในโรงเรียน เช่น การวางตัวของนักศึกษา การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่โรงเรียนจัด การช่วยเหลืองานด้านวิชาการ งานด้านธุรการที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครู รวมทั้งรู้จักการนำเทคโนโลยี และวิธีสอนที่เรียนไปแล้วนำไปทดลองใช้ในโรงเรียนฝึกสอน เป็นต้น (สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. 2537 : 3) การผลิตครูนี้จะให้แต่ความรู้ทางทฤษฎีเพียงอย่างเดียวก็คงจะไม่เพียงพอ จะต้องฝึกปฏิบัติเพื่อให้มีประสบการณ์ในงานสอน ภายใต้อาจารย์ที่ปรึกษาและควบคุมของผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการสอน ประสบการณ์จากการเรียนด้านทฤษฎี

และจากการออกไปฝึกสอน ภายใต้อาณัติของผู้เชี่ยวชาญนี้ คาดว่าจะทำให้นักศึกษาสามารถปฏิบัติหน้าที่ครูได้ดี มีความมั่นใจ อันจะนำไปสู่ความรักและศรัทธาในอาชีพครูในที่สุด (ชวนชัย เชื้อสาธุชน. 2537 : 72)

การฝึกสอนในคณะศิลปกรรมนี้มีการเตรียมนักศึกษาดังนี้คือ ก่อนออกฝึกสอนนักศึกษาทุกคนจะต้องผ่านการเรียนวิชา 02-515007 วิธีสอนศิลปหัตถกรรม หรือรายวิชาวิธีสอนศิลปอื่น ๆ ที่ทางคณะเปิดให้เรียนจึงจะออกฝึกสอนได้ นอกจากนั้นนักศึกษาจะต้องผ่านการปฐมนิเทศนักศึกษา ก่อนออกฝึกสอน ซึ่งแนะนำวิธีปฏิบัติการต่าง ๆ ทั้งในด้านการสอนและมนุษยสัมพันธ์

โปรแกรมการจัดการฝึกสอนให้แก่ศึกษามักจะมีการพยายามประเมินผลเพื่อหาข้อสรุปที่จะนำมาใช้ในการปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันเป็นวิธีการปฏิบัติทั่วไป (เจลิม มลิลลา. 2525 : 8) ส่วนกรณีของคณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลนี้ อนันต์ รัศมี (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความรู้ความเข้าใจในการศึกษาสมรรถภาพด้านการสอนของนักศึกษาพบว่า นักศึกษาฝึกสอนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสมรรถภาพด้านการสอนในด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง จึงได้เสนอแนะให้มีการปรับปรุงแก้ไขและเสริมสร้างความสามารถของนักศึกษาในการวางแผนและการกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน ด้านเทคนิคและรูปแบบการสอน ด้านกิจกรรมและทักษะการสอน ด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ในขณะเดียวกัน จรูญทัศน์ พุกกะมาน (Charoontasana Bukhamana. 1965 : 16) ได้อธิบายว่าการจัดประสบการณ์ด้านการเป็นครูกควรให้นักศึกษามีความสามารถและรอบรู้ในวิชาชีพทั้งในด้านการสอนและการประเมินผลที่มีคุณภาพให้ได้ใกล้เคียงกับความสามารถของครูประจำชั้น นั่นคือเราควรปรับปรุงการปฏิบัติงานของนักศึกษาฝึกสอนให้ใกล้เคียงกับครูประจำการให้มากที่สุด โดยพยายามแก้ไขปรับปรุงสิ่งที่นักศึกษาฝึกสอนมีปัญหา แต่เนื่องจากงานวิจัยของ อนันต์ รัศมี (2534 : บทคัดย่อ) บ่งชี้ว่าสมรรถภาพด้านการสอนของนักศึกษาฝึกสอนยังต้องมีการปรับปรุง เช่นเดียวกับรายงานการประเมินผลของคณะศิลปกรรม (2537 : 18) บ่งชี้ว่า นักศึกษาฝึกสอนมีปัญหาเกี่ยวกับการทบทวนที่การสอน การเขียนแผนการสอนระยะยาว และแผนการสอนระยะสั้น การประเมินผล ดังนั้นการศึกษาสภาพปัญหาของนักศึกษาฝึกสอนในการวางแผนและ

การกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน ด้านเทคนิคและรูปแบบการสอน ด้านกิจกรรมและทักษะการสอน ด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล การเรียนการสอนของนักศึกษาฝึกสอนจึงจำเป็น

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงต้องการจะศึกษาปัญหาการฝึกสอนของนักศึกษาฝึกสอน คณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ การวางแผน และการกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน เทคนิคและรูปแบบการสอน กิจกรรมและทักษะการสอน การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การวัดและประเมินผลผลการเรียนการสอน มีสภาพปัญหาเป็นอย่างไร โดยจะสำรวจปัญหาจากความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ เพื่อนำผลการวิจัยใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการพัฒนาปรับปรุงการเตรียม นักศึกษา คณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลก่อนออกฝึกสอนให้มีคุณภาพสูงขึ้น

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอนตามความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอนตามความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์

ความสำคัญของการวิจัย

ข้อค้นพบจากการวิจัยใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการปรับปรุงพัฒนาการเตรียมนักศึกษา คณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ก่อนออกฝึกสอนให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร การวิจัยครั้งนี้แบ่งประชากรที่ใช้ศึกษาออกเป็น 3 กลุ่มคือ
 - 1.1 นักศึกษาฝึกสอน ปีที่ 4 ของคณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จำนวน 222 คน
 - 1.2 อาจารย์พี่เลี้ยงของโรงเรียนฝึกสอนจำนวน 124 คน
 - 1.3 อาจารย์นิเทศก์ของคณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จำนวน 16 คน
2. ตัวแปรที่ศึกษา
 - 2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้
 - 2.1.1 นักศึกษาฝึกสอน
 - 2.1.2 อาจารย์พี่เลี้ยง
 - 2.1.3 อาจารย์นิเทศก์
 - 2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัญหาการฝึกสอนของนักศึกษาฝึกสอน 5 ด้านได้แก่
 - 2.2.1 การวางแผนและการกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน
 - 2.2.2 เทคนิคและรูปแบบการสอน
 - 2.2.3 กิจกรรมและทักษะการสอน
 - 2.2.4 การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา
 - 2.2.5 การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การสอน หมายถึง การที่นักศึกษาออกไปทำการสอนตามกิจกรรมของวิชาการฝึกสอน ของคณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ภายใต้การควบคุมดูแลและชี้แนะ

ของอาจารย์ที่เทศก์ร่วมกับอาจารย์พี่เลี้ยง

2. นักศึกษาฝึกสอน หมายถึง นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ของคณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการฝึกสอน และออกสอนในโรงเรียนฝึกสอนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2538 ระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์

3. อาจารย์พี่เลี้ยง หมายถึง อาจารย์ในโรงเรียนฝึกสอน ซึ่งผู้บริหารมอบหมายให้เป็นผู้ดูแลการฝึกสอนของนักศึกษาฝึกสอนขณะทำการสอนอยู่ในโรงเรียนฝึกสอน

4. อาจารย์ที่เทศก์ หมายถึง อาจารย์ของคณะศิลปกรรม ที่ได้รับการแต่งตั้งจากคณบดีคณะศิลปกรรมฯ ให้มีหน้าที่ประสานงาน ชี้แจง ช่วยเหลือ และรับผิดชอบการสอนของนักศึกษาฝึกสอน เพื่อช่วยแก้ไขสิ่งบกพร่องและปัญหาต่าง ๆ

5. โรงเรียนฝึกสอน หมายถึง โรงเรียนหรือวิทยาลัยที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และประกาศนียบัตรวิชาชีพ ซึ่งคณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลได้ส่งนักศึกษาฝึกสอนออกทำการสอน ประจำปีภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2538

6. ปัญหาการสอน หมายถึง สิ่งที่ทำให้เกิดความยุ่งยาก ความไม่เข้าใจ ไม่สบายใจที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาฝึกสอนจากการสอนได้แก่ปัญหา 5 ด้านคือ

6.1 การวางแผน และการกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน

6.2 เทคนิคและรูปแบบการสอน

6.3 กิจกรรมและทักษะการสอน

6.4 การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

6.5 การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

7. ปัญหาด้านการวางแผน และการกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน หมายถึง ปัญหาการสอนที่เกี่ยวกับการศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตร การกำหนดจุดมุ่งหมายการวางแผน และกำหนดขั้นตอนการสอน

8. ปัญหาด้านเทคนิคและรูปแบบการสอน หมายถึง ปัญหาการสอนที่เกี่ยวกับความรู้ และการเลือกรูปแบบและเทคนิควิธีสอน

9. ปัญหาด้านกิจกรรมและทักษะการสอน หมายถึง ปัญหาการสอนที่เกี่ยวกับการนำ

ความรู้และรูปแบบวิธีสอนมาใช้สอนและจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับผู้เรียน

10. ปัญหาด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง ปัญหาการสอนด้านการสร้างและการใช้สื่อการสอน

11. ปัญหาด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน หมายถึง ปัญหาการสอนที่เกี่ยวกับการสร้างและการใช้เครื่องมือวัดผลให้เหมาะสมกับผู้เรียนและเนื้อหาวิชา

12. ผู้ทรงคุณวุฒิ หมายถึง ผู้สำเร็จการศึกษาด้านการวัดและประเมินผล ด้านศิลปหัตถกรรม หรือ มีประสบการณ์การทำงานด้านการวัดและประเมินผล ด้านการสอนศิลปหัตถกรรมด้านการจัดการฝึกสอนมาไม่ต่ำกว่า 5 ปี

สมมุติฐาน

นักศึกษาฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอนแตกต่างกัน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ และนำเสนอ
รายละเอียดตามหัวข้อต่อไปนี้คือ

1. หลักสูตรและวิธีการจัดการฝึกสอนของคณะศิลปกรรม
2. ความหมายของการฝึกสอน
3. ความสำคัญของการฝึกสอน
4. การสอนอย่างมีประสิทธิภาพ
 - 4.1 การวางแผนและการกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน
 - 4.2 เทคนิคและรูปแบบการสอน
 - 4.3 กิจกรรมและทักษะการสอน
 - 4.4 นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา
 - 4.5 การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน
5. จุดมุ่งหมายของการฝึกสอน
6. บทบาทและหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการฝึกสอน
 - 6.1 บทบาทหน้าที่ของอาจารย์ในเทศก์
 - 6.2 บทบาทหน้าที่ของอาจารย์พี่เลี้ยง
 - 6.3 บทบาทหน้าที่ของนักศึกษาฝึกสอน
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. หลักสูตรและวิธีการจัดการฝึกสอนของคณะศิลปกรรม

ในการจัดการศึกษาของคณะศิลปกรรมนั้น ได้มีโครงการจัดการศึกษาในระดับสูงขึ้น

จากระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ที่จัดในระดับปริญญาตรีและระดับสูงกว่าปริญญาตรี ตามข้อบังคับวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2520 โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 สายคือ

1. การจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการศึกษา (สายครู)
2. การจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีทางศิลปกรรม (สายตรง)

โดยการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการศึกษานั้นจะมุ่งสร้างครูทางศิลปหัตถกรรม ซึ่งทางคณะศิลปกรรมได้จัดหลักสูตรไว้ตามความสนใจของผู้เรียนแบ่งเป็น 3 วิชาเอกคือ วิชาเอกศิลปกรรม วิชาเอกออกแบบศิลปประยุกต์ และวิชาเอกหัตถกรรม นักศึกษาที่เรียนในหลักสูตร 4 ปี จะต้องเรียน 150 หน่วยกิตตลอดหลักสูตร ส่วนนักศึกษาที่จบระดับ ปวส. มาเรียนต่ออีก 2 ปีจะเรียน 76 หน่วยกิต เมื่อจบการศึกษาแล้วจะได้รับปริญญาตรีศึกษาศาสตร์บัณฑิต โดยใช้ชื่อย่อว่า ศษ.บ. (ระบุวิชาเอก)

ตามหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สายศิลปกรรม กำหนดให้นักศึกษาทุกคนต้องผ่านการลงทะเบียนเรียนวิชาการฝึกสอน (Student Teaching) เป็นเวลา 4 เดือน โดยนักศึกษาจะต้องฝึกสอนในวิชาศิลปหัตถกรรมสัปดาห์ละไม่ต่ำกว่า 10 คาบ นอกจากนี้ นักศึกษายังจะต้องได้รับการฝึกการทำงานร่วมกับทางโรงเรียนฝึกสอนในฐานะครูคนหนึ่ง ซึ่งจะต้องรับผิดชอบงานในชั้นเรียน งานจัดการเรียนการสอน งานกิจกรรม งานวัดและประเมินผล งานประชุม งานครูเวร และงานแนะแนวการศึกษาเป็นครั้งคราว หรือบางเรื่อง เป็นต้น ทั้งนี้โดยมีบุคลากรฝ่ายโรงเรียนฝึกสอน และฝ่ายคณะศิลปกรรม ร่วมกันในการช่วยเหลือนักศึกษาฝึกสอนและประเมินผล

จุดประสงค์ของการฝึกสอน

1. เพื่อให้ให้นักศึกษาได้เฝ้าสิ่งที่ได้เรียนมาไปทดลองปฏิบัติ ซึ่งนักศึกษาอาจจะปรับปรุงแก้ไขทฤษฎีที่ได้ศึกษามาให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงได้
2. เพื่อให้ให้นักศึกษาได้มีโอกาสดทดลองภายใต้การนิเทศ
3. เพื่อให้ให้นักศึกษาได้มีทักษะและประสบการณ์ในการสอนวิชาศิลปหัตถกรรม

4. เพื่อให้นักศึกษาได้มีชีวิตรอบรู้ในห้องเรียนและโรงเรียนต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับบรรยากาศ
เข้าใจหน้าที่ของครู ขึ้นอยู่กับนักเรียน
5. เพื่อให้นักศึกษาได้รู้ถึงการจัดการเรียนการสอนและการบริหารโรงเรียนอย่าง
ใกล้ชิด
6. เพื่อให้รู้จักวิธีสร้างทัศนคติและส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ทางศิลปหัตถกรรม
ให้มีในตัวเด็กทุกคน และเห็นว่าศิลปะจำเป็นต่อชีวิตประจำวัน ต่อคนทุกคน
7. เพื่อให้นักศึกษาได้ประเมินตนเองว่ามีความเหมาะสมในการเป็นครูหรือไม่เพียงใด
ซึ่งจะประเมินในด้านบุคลิกภาพ ความรัก และความเข้าใจนักเรียน
8. เพื่อให้นักศึกษาสามารถเผยแพร่เกียรติคุณและชื่อเสียงของสถาบัน โดยยึดมั่นใน
การทำงานที่ดี การปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้

นโยบายและหลักเกณฑ์ว่าด้วยการฝึกสอน

1. เนื่องจากหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สายศิลปกรรม กำหนดให้นักศึกษาทุกคนจะ
ต้องผ่านการลงทะเบียนเรียนวิชาการฝึกสอนเป็นเวลา 4 เดือน ในการออกฝึกสอนของ
นักศึกษาฝึกสอนนั้นก็เพื่อให้นักศึกษาได้มีประสบการณ์จริงก่อนที่จะจบการศึกษาออกไปเป็นครูสอน
ศิลปหัตถกรรม ในสถานศึกษาต่าง ๆ อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ
2. คณะศิลปกรรม มีนโยบายที่จะจัดส่งนักศึกษาฝึกสอนให้ไปฝึกสอนในสถานศึกษา
ของรัฐบาลเท่านั้น (ยกเว้นกรณีนักศึกษาที่เป็นครูประจำอยู่ในสถานศึกษาสังกัดเอกชน)
3. ระดับชั้นที่นักศึกษาจะออกไปปฏิบัติการณ์ฝึกสอนในระดับใดระดับหนึ่งคือ
 - 3.1 มัธยมศึกษาตอนต้น
 - 3.2 มัธยมศึกษาตอนปลาย
 - 3.3 อาชีวศึกษา
 - 3.4 ระดับอื่น ๆ ขึ้นอยู่กับการพิจารณาของภาควิชาศิลปกรรมศึกษา
4. วิชาที่นักศึกษาฝึกสอนจะได้รับการจัดให้ทำการสอนเฉพาะวิชาศิลปหัตถกรรม
สัปดาห์ละ 10-12 คาบ ไม่ควรจะสอนมากกว่าที่กำหนด เพราะนักศึกษาจะต้องใช้เวลาใน

การเตรียมการสอน

5. ระยะเวลาของการฝึกสอน จะเป็นเวลาประมาณ 4 เดือน ตั้งแต่วันเปิดภาคเรียนที่ 2 คือประมาณต้นเดือนพฤศจิกายน จนถึงปลายเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี

6. ตลอดระยะเวลาที่นักศึกษาฝึกสอน ณ โรงเรียนฝึกสอน ทางคณะศิลปกรรมได้กำหนดให้มีบุคลากรผู้ให้การช่วยเหลือแก่นักศึกษาประกอบด้วย

6.1 บุคลากรฝ่ายสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา อาจารย์พี่เลี้ยง และบุคลากรอื่น ๆ ที่ทางสถานศึกษาได้มอบหมาย

6.2 บุคลากรฝ่ายคณะศิลปกรรม ได้แก่ คณบดี รองคณบดีฝ่ายวิชาการ หัวหน้าภาควิชาศิลปกรรมศึกษา ผู้ประสานงานการนิเทศ อาจารย์นิเทศก์ เป็นต้น

7. ในการประเมินผลการฝึกสอน พิจารณาประเมินผลการฝึกสอนของนักศึกษาจาก 3 ส่วนคือ

7.1 อาจารย์พี่เลี้ยงให้คะแนนโดยความเห็นชอบของผู้อำนวยการสถานศึกษานั้น ๆ

7.2 อาจารย์นิเทศก์

7.3 รายงานการฝึกสอนของนักศึกษา

การดำเนินการฝึกสอน

1. ก่อนออกฝึกสอน นักศึกษาทุกคนจะต้องผ่านการเรียนวิชาวิธีสอน ศิลปหัตถกรรม (Method of Teaching in Arts & Crafts) จึงจะออกฝึกสอนได้

2. ติดต่อโรงเรียน วิทยาลัยต่าง ๆ เพื่อทราบว่าสถานบันใดมีความประสงค์ที่จะรับนักศึกษาวิชาเอกใด จำนวนเท่าใดไปฝึกสอน

3. ออกแบบสอบถามเพื่อทราบความประสงค์ของนักศึกษาว่าจะเลือกไปฝึกสอนโรงเรียนหรือวิทยาลัยใดตามที่ขอมา ภายใต้การแนะนำและนโยบายของภาควิชาศิลปกรรมศึกษา

4. จัดนักศึกษาออกไปฝึกสอนตามโรงเรียนต่าง ๆ ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด

5. จัดอาจารย์นิเทศก์ เพื่อไปนิเทศการสอนโดยแบ่งเป็นสายต่าง ๆ ตามคำสั่งแต่งตั้งโดยคณบดีคณะศิลปกรรม

6. จัดปฐมนิเทศก่อนออกฝึกสอน

2. ความหมายของการฝึกสอน

กระบวนการผลิตครูของสถาบันผลิตครูในประเทศไทยไม่ว่าจะเป็นสถาบันระดับวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย ต่างก็ให้ความสำคัญต่อการจัดให้ผู้เรียนได้มีโอกาสดำเนินงาน ร่วมงานและปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะเป็นส่วนประกอบที่ถือเป็นหัวใจของการฝึกหัดครูอย่างแท้จริง (วิทยาลัยครูสุรินทร์. 2520 : 2) ดังนั้นสถาบันผลิตครูทุกแห่งต่างก็กำหนดให้นักศึกษาของตนมีโอกาสได้ฝึกงานหรือฝึกสอน โดยกำหนดหน่วยกิตการฝึกสอนไว้ในหลักสูตรและวิชาบังคับที่นักศึกษาทุกคนต้องเรียนหรือเข้ารับการฝึก การจัดโปรแกรมหรือโครงการการฝึกงานดังกล่าว บางสถาบันก็เรียกว่า "การฝึกสอน" บางสถาบันก็เรียกว่า "ประสบการณ์วิชาชีพ" หรือ "การฝึกวิชาชีพครู" ซึ่งล้วนแต่มีความหมายในลักษณะคล้ายคลึงกัน ดังนั้นจึงมีผู้ให้ความหมายไว้หลายทัศนะพอสรุปได้ดังนี้

วิทยาลัยครูพิบูลสงคราม (2519 : 19) ได้ให้ความหมายของการฝึกสอน มีลักษณะคล้ายคลึงกับกรมการฝึกหัดครู ว่า "การฝึกสอนเป็นหัวใจสำคัญและเป็นประสบการณ์ที่สำคัญยิ่งในชีวิตของนักศึกษาฝึกหัดครู ทั้งนี้เพื่อให้นักศึกษาฝึกหัดครูมีความรู้ในวิชาสามัญและวิชาชีพ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพ ปฏิบัติตามหน้าที่สั่งสอนอบรมศิษย์และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตให้เหมาะสมในสังคม"

คณะกรรมการประสานงานการฝึกหัดครู (2521 : 1) ให้ความหมายของการฝึกสอนว่าเป็น

1. การสังเกตการณ์ เช่น การสังเกตพัฒนาการของนักเรียน การจัดชั้นเรียน การปกครองชั้น การจัดกิจกรรมและการสอนวิชาต่าง ๆ

2. การเข้ามามีส่วนร่วม เช่น การไปช่วยจัดอุปกรณ์การสอน การช่วยปกครองชั้นเรียน การช่วยดูแลการจัดกิจกรรม การช่วยตรวจงานนักเรียน

3. การฝึกสอนและฝึกงาน คือ การรับผิดชอบในการสอน การปกครองชั้นเรียน และการฝึกงานในสาขาวิชาที่เรียนมา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2521 : 1) ให้ความหมายของการฝึกสอนว่า หมายถึง ประสบการณ์ทั้งมวลที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับนักเรียน นักศึกษาและบุคลากรในระดับหรือกลุ่มต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน รวมถึงได้รับโอกาสให้ทำการสังเกตการเรียนการสอน ร่วมมือทำงาน ฝึกทำการสอน และกิจกรรมต่าง ๆ อันจะเสริมสร้างให้ผู้ที่จะเป็นครูเกิดการเรียนรู้และมีความเข้าใจเกี่ยวกับแนวความคิดพื้นฐาน ตลอดจนหลักการต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องกระบวนกรเรียนการสอน /

กรมการฝึกหัดครู (2525 : 85) ได้ให้ความหมายของการฝึกสอนไว้ว่า

"การฝึกสอนหรือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เป็นวิชาหนึ่งในหลักสูตรปริญญาตรี ครุศาสตร์ ของวิทยาลัยครู จัดขึ้นเพื่อให้นักศึกษาฝึกสอนได้ฝึกทักษะในการสอนวิชาที่ได้รับมอบหมาย ตลอดจนงานต่าง ๆ ในหน้าที่ครูตามสถานศึกษาต่าง ๆ โดยนำเอาวิชาการในทฤษฎีทางการศึกษาไปปฏิบัติหรือดัดแปลงให้เหมาะสม..." /

นอกจากนี้ ชนะ วันหูน (มปป. : 5) ได้สรุปความหมายของการฝึกสอนไว้ว่า "การฝึกสอนคือการออกไปทดลองปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาเป็นการชั่วคราว เพื่อส่งเสริมประสบการณ์ด้านทฤษฎีที่ได้เรียนมา ท้าให้มีความรู้ความสามารถและทักษะ พร้อมทั้งจะนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในชีวิตการเป็นครูต่อไป"

สรุปความหมายของการฝึกสอนก็คือ การจัดให้ผู้เรียนได้มีโอกาสดูฝึกงาน การสังเกต การเรียนการสอน การร่วมงานและปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในและนอกโรงเรียนโดยนำเอาวิชาการในทฤษฎีทางการศึกษาไปปฏิบัติหรือดัดแปลงให้เหมาะสม

3. ความสำคัญของการฝึกสอน

จากความหมายของการฝึกสอนดังกล่าวมาแล้ว ทำให้มองเห็นได้ว่าการฝึกสอนมีความสำคัญอย่างยิ่ง สมกับเป็นหัวใจของการฝึกหัดครู การฝึกสอนเป็นกิจกรรมที่มีความหมายสำคัญอยู่ในตัวเองอยู่แล้ว โดยนักวิชาการและนักการศึกษา ได้ให้ความสำคัญของการฝึกสอนไว้อย่างมาก ดังจะเสนอดังต่อไปนี้

วิจิตร ศรีสะอ้าน (2513 : 57) กล่าวถึงความสำคัญของการฝึกสอนว่า "เราให้ครูเรียนทฤษฎีมากมาย แต่ปัญหาที่พบคือ ครูเรียนทฤษฎีไปแล้วแต่เข้าไปปฏิบัติในชีวิตการสอนจริงไม่ได้หรือได้ยาก จึงจำเป็นต้องมีการเรียนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติควบคู่กันไป"

จรูญ มลิจันทร์ (2516 : 1) ได้กล่าวสนับสนุนความสำคัญของการฝึกสอนไว้ว่า "การฝึกสอนภาคปฏิบัติของนักศึกษาฝึกหัดครู เป็นเรื่องที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งสมควรดำเนินการให้ได้ผลอย่างจริงจัง เพื่อให้ได้มาซึ่งครูที่มีความรู้ความชำนาญในกลวิธีการสอน เหมาะสมสำหรับการอบรมสั่งสอนเยาวชนต่อไปในภายหน้า"

นิมนวล ทศวัฒน์ (2520 : 1) กล่าวว่า "การออกฝึกสอนของนักศึกษานั้นนับว่าเป็นโอกาสที่จะได้นักทฤษฎีที่ได้เรียนมาแล้ว ออกไปฝึกปฏิบัติในหน้าที่ของการเป็นครู ซึ่งนับเป็นสิ่งสำคัญที่จะนำไปสู่อาชีพครู และนำไปสู่ความเป็นผู้มีความรับผิดชอบในฐานะเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งนักศึกษาจะต้องเผชิญกับปัญหาและความเป็นจริงต่าง ๆ ที่สำคัญคือ ปัญหาการปรับตัวของนักศึกษา การเปลี่ยนชีวิตให้เป็นผู้ใหญ่จะต้องมีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน..."

คณะครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2521 : 1) กล่าวถึงความสำคัญของการฝึกสอนไว้ว่า

การฝึกสอนเป็นประสบการณ์ที่นักศึกษาได้รับเนื่องจากออกไปพบกับเหตุการณ์จริง ๆ ในระหว่างการฝึกสอน สิ่งที่นักศึกษาจะได้รับคือการเข้าใจงานครู และเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานขึ้น การฝึกสอนจะทำให้นักศึกษาฝึกสอนรู้จักเตรียมสิ่งแวดล้อมที่จะช่วยแก้ไขลักษณะเฉพาะตน เช่น เปิดโอกาสให้นักศึกษาฝึกสอนได้พัฒนาบุคลิกภาพ ทักษะ ทักษะ ความเจริญงอกงามในอาชีพครู ดังนั้น การฝึกสอนจึงเป็นส่วนประกอบที่ถือว่าเป็นหัวใจของการฝึกหัดครูทุกชั้นทุกประเภท

อัจฉรา ประไพตระกูล (2521 : 11) ได้ให้ความเห็นว่า

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นประสบการณ์ที่สำคัญที่สุดของการฝึกหัดครู เป็นการเตรียมตัวของนักศึกษาที่จะได้ศึกษาสภาพการณ์ทุกอย่างของงานครู ได้มีโอกาสสนทนา ทฤษฎีและความรู้ทางวิชาการมาทดลองใช้ได้พัฒนาบุคลิกภาพ และทัศนคติให้เหมาะสมกับอาชีพครู โดยได้เริ่มต้นอย่างถูกต้องตามแบบฉบับที่สมควร อย่างไรก็ตามประสบการณ์ในการฝึกสอนฝึกงานของนักศึกษานั้น ย่อมแตกต่างกันไปตามความสามารถของแต่ละบุคคล ปัญหาที่เกิดขึ้นในช่วงนี้ จะช่วยเสริมงานฝึกสอนของนักศึกษาให้พัฒนายิ่งขึ้น หากได้ผ่านการแนะนำที่เหมาะสมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จะทำให้การฝึกสอนได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

อาไพ สุจริตกุล (คณะครุศาสตร์. 2522 : คานา; อ้างอิงมาจาก อาไพ สุจริตกุล ม.ป.ป.: ไม่มีเลขหน้า) กล่าวว่า การฝึกสอนเป็นกิจกรรมสำคัญของผู้เรียนวิชาครู การฝึกคนให้เป็นครู ถ้าไม่让他ฝึกสอน ทดลองทำงาน หรือซ้อมสอนมาก่อน ก็ยากที่จะคาดหวังว่า เมื่อเขาออกไปปฏิบัติงานเขาจะเป็นครูที่มีความสามารถ มีบุคลิกดี สอนเก่ง แก้ปัญหาได้ฉับไวหรือไม่เพียงใด ดังนั้นถึงแม้ในปัจจุบันจะมีความก้าวหน้าทางนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีทางการศึกษา มีเครื่องมือ สื่อการสอน และอุปกรณ์ต่าง ๆ มากมายเพียงใด ก็ยังเห็นว่าไม่อาจใช้แทนการฝึกสอนและฝึกงานของนักศึกษาได้โดยสิ้นเชิง

บัญญัติ สมบูรณ์ศิลป์ (2526 : 5) ได้ให้เรื่อวาทินพิธีเปิดสัมมนาแก่นักศึกษาวิทยาลัย
วิชาการศึกษา พลศึกษา ก่อนทำการฝึกสอนว่า

1. การฝึกสอนและการฝึกงานเป็นสิ่งที่มีความหมายอย่างยิ่งในวิชาชีพครู การฝึกสอน
จะเป็นการฝึกฝนให้ความรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ และเป็นการแก้ไขข้อบกพร่องของนิสิตได้
เป็นอย่างดี

2. การฝึกสอนและฝึกงานจะทำให้ได้เห็นสภาพการณ์ของโรงเรียนต่าง ๆ ได้อย่างดี
ยิ่ง เป็นการนำทฤษฎีออกไปปฏิบัติจริง ๆ นิสิตจะได้พบปัญหาต่าง ๆ และต้องแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ
ด้วยตัวเอง

อดัมส์และดิกกี (Adams and Dickey. 1956 : 2) ได้ให้ความเห็นว่า
"โครงการฝึกสอนที่ดีนั้นจะต้องทำทนายให้นิสิตนักศึกษาแสวงหาความรู้ความเข้าใจในกระบวนการ
เรียนการสอน และเป็นพื้นฐานที่จะได้ประสบการณ์เกี่ยวกับการแก้ปัญหาสภาพการณ์ที่ประสบ
จริง ๆ และเกิดทักษะในการชี้นำการเรียนของนักศึกษาซึ่งจะนำไปใช้ในชีวิตการเป็นครูต่อไป

คาลตัน (Calton. 1960 : 227) ได้ให้ความเห็นว่า นักศึกษาที่ออกไปฝึกสอนนั้น
มีความสนใจความมุ่งหวัง ความพร้อม และความสามารถที่แตกต่างกัน โครงการฝึกสอนจึงเป็น
การเปิดโอกาสที่จะให้เขาได้ใช้ความสามารถเฉพาะของแต่ละบุคคลอย่างเต็มที่ เพื่อเขาจะ
ได้ค้นพบทฤษฎีทางการศึกษาต่าง ๆ โดยตนเอง ซึ่งจะเป็นผลทำให้เขาพร้อม และมีสมรรถภาพ
ในการเป็นครู ทั้งนี้เพราะการฝึกสอนได้ทำให้เขาได้มีประสบการณ์ในการทำหน้าที มีความ
รับผิดชอบเหมือนกับเป็นครูที่แท้จริง ภายใต้การนิเทศของอาจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยงที่มี
ประสบการณ์

อินโลว์ (Inlow. 1963 : 40) กล่าวเกี่ยวกับความสำคัญของการฝึกสอนไว้ว่า
"การฝึกสอนเป็นงานที่วัดผลงานทั้งหมดของโครงการฝึกหัดครู เพราะทำให้สถาบันฝึกหัดครูมี
โอกาสมองตนเองเพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้นเสมอ"

สรุปความสำคัญของการฝึกสอนเป็นประสบการณ์ที่สำคัญยิ่งของนักศึกษาที่จะออกไปเป็นครู ซึ่งจัดเป็นกิจกรรมที่ให้ประสบการณ์ตรง การฝึกสอนจึงเป็นโอกาสอันดีที่นักศึกษาจะได้นำความรู้และวิธีสอนไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริง รวมทั้งได้รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น และรู้จักรับผิดชอบในหน้าที่การงาน ได้พัฒนาคุณลักษณะส่วนตัว เกิดความคิดในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่จะปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นและมีความพร้อมที่จะออกไปปฏิบัติวิชาชีพครู

4. การสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

จากจุดมุ่งหมายและความสำคัญที่กล่าวข้างต้นพบว่า สิ่งหนึ่งที่มีการจัดการฝึกสอนให้มีความสำคัญมากคือ การสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งไวแกรนด์ (Weigand. 1977 : 6) ได้สรุปทักษะพื้นฐานที่ช่วยให้ครูเกิดการสอนอย่างมีประสิทธิภาพไว้ 7 ประการคือ 1.ทักษะการประเมินผลลำดับขั้นการพัฒนาศักยภาพของเด็ก 2.ทักษะการเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม 3.ทักษะการเสริมแรงจิตใจ 4.ทักษะการใช้คำถาม 5.ทักษะการจัดลำดับขั้นการสอน 6.ทักษะการวัดและประเมินผล 7.ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ส่วนฮุสตันและฮาวาร์ด (Houston and Howards. 1976 : 32-33) เสนอความเห็นว่าการสอนที่มีประสิทธิภาพดีต้องสอนได้ตรงจุดประสงค์ที่วางไว้สนองความต้องการทางร่างกาย อารมณ์ สังคม ตลอดจนสติปัญญาของผู้เรียน และสอดคล้องกับวัฒนธรรม สามารถใช้แหล่งวิทยาการได้ สร้างอุปกรณ์การสอนได้ตรงจุดประสงค์ นำผลการสอนมาปรับปรุง ทำงานร่วมกับเพื่อนครูได้ดีมีความสามารถด้านวิชาการเพียงพอ จัดควบคุมและบำรุงเครื่องอำนวยความสะดวกได้ อีกทั้งมีปฏิริยาจับใจต่อความต้องการและความรู้สึกของตนและผู้อื่น ดันฮิลล์ (Dunhill. 1965 : 14-17) กล่าวว่า นอกเหนือจากการมีความรู้และทักษะในเนื้อหาวิชาที่สอนแล้ว ครูยังต้องมีความเข้าใจเด็ก ปรับปรุงความรู้ การสอนให้เหมาะสมกับวัย ความถนัด และความสนใจของเด็ก สามารถใช้ทักษะการสอนที่จำเป็น เช่น การวาดภาพและการตั้งคำถามเป็นตัวอย่างที่ดีของเด็ก จริใจต่อทุกคนตลอดจนการจัดห้องเรียนให้น่าเรียน ส่งเสริมให้เด็กมีความคิดและทำงาน จึงสรุปได้ว่าครูที่ดีจะต้องเป็นผู้ที่มี

ความรู้ความสามารถในการวางแผน และการกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน เทคนิค และรูปแบบการสอน กิจกรรมและทักษะการสอน นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 การวางแผนและการกำหนดจุดมุ่งหมายรายวิชาของการเรียนการสอน พัทธกรณ์ พสุวัต (2523 : 65-77) ได้กล่าวไว้ว่า การวางแผนและการกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนเป็นการลำดับขั้นของการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วยแผนการสอนระยะยาวและแผนการสอนระยะสั้น ซึ่งครูจะต้องศึกษาหลักสูตรและเนื้อหาวิชาให้เข้าใจอย่างชัดเจน แล้วจึงกำหนดเป็นลำดับขั้นตอนของการสอนประกอบด้วยการกำหนดจุดประสงค์ ที่สามารถสังเกตและวัดพฤติกรรมของผู้เรียนได้

4.1.1 แผนการสอนระยะยาว เป็นแผนการสอนแต่ละวิชา ซึ่งจัดในแต่ละภาคเรียนหรือตลอดปีโดยกำหนดล่วงหน้าว่าจะสอนเรื่องอะไร เมื่อไร ใช้เวลาสอนนานเท่าใด การทำแผนการสอนระยะยาวนั้นครูจำเป็นต้องศึกษาหลักสูตรหรือรวบรวมเนื้อหาต่าง ๆ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติและเรียงลำดับ ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนในแต่ละข้ออย่างแน่นนอน ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างมากในการเตรียมแผนการสอนรายชั่วโมง ดังนั้นการทำแผนการสอนระยะยาวจึงควรเตรียมเนื้อหาวิชาโดยใช้เกณฑ์ต่อไปนี้ประกอบการพิจารณา

4.1.1.1 การจัดเวลาเรียน การกำหนดว่าในแต่ละบทเรียนนั้น ควรจะสอนในแต่ละภาคเรียนนั้นว่าจะสอนเวลาไหน เมื่อไร จะทำอะไรบ้าง จะสอนตอนไหน ส่งงานตอนไหน มีวันหยุดในวันใดบ้างที่ตรงกับชั่วโมงสอน จะมีเวลาช่วงสอนจริงนานเท่าใด การกำหนดเวลาสำหรับชั่วโมงแรกบางส่วนชั่วโมงสุดท้ายบางส่วนรวมทั้งการสรุปบทเรียนและการสอนด้วย เมื่อได้เวลาเหลือแน่นอนแล้ว จึงแบ่งเวลาให้กับเนื้อหาทั้งหมดว่าเนื้อหาหัวข้อใดต้องการเวลาเท่าใด แล้วเขียนใส่เป็นตารางไว้เป็นโครงการระยะยาว

4.1.1.2 มีเนื้อหาอะไรบ้าง ที่จะสอนหรือให้นักเรียนรู้

4.1.1.3 มีข้อเท็จจริง ความคิดรวบยอด กฎและหลักการทำอะไรบ้าง ที่สัมพันธ์กับหัวข้อเรื่อง

4.1.1.4 จะใช้กระบวนการสอนเป็นขั้น ๆ อะไรบ้าง เพื่อให้สัมพันธ์

กับหัวข้อเรื่อง

4.1.1.5 มีเทคนิคการสอนอะไรบ้าง เพื่อที่จะให้นักเรียนเกิดความรู้ ความคิด ทักษะ และรวมถึงคุณลักษณะของค่านิยม

4.1.2 แผนการสอนระยะสั้นหรือแผนการสอนรายชั่วโมง เป็นแผนการสอน เฉพาะบทเรียนที่ใช้สอนในแต่ละคาบ โดยยึดแผนการสอนระยะยาว เป็นแนวปฏิบัติ โดยมีการ กำหนดหัวเรื่องและกำหนดเวลาเรียนโดยแบ่งเนื้อหาสาระการเรียนการสอนออกเป็นสัปดาห์ย่อย ที่ได้ทำไว้แล้วในแผนการสอนระยะยาว โดยกำหนดระยะเวลาให้เหมาะสมกับความสามารถ และธรรมชาติของผู้เรียนตามระดับชั้น การกำหนดจุดประสงค์การเรียน จะต้องสอดคล้องกับ ความคิดรวบยอดและเชื่อมโยงกับองค์ประกอบ 3 ประการ คือพฤติกรรมปลายทางสภาพเงื่อนไข และเกณฑ์การยอมรับ และเริ่มจุดประสงค์การเรียนด้วยกริยาเชิงพฤติกรรมเพื่อบอกพฤติกรรม ปลายทางและถ้าเขียนจุดประสงค์ได้ชัดเจนมากเท่าไรก็จะสะดวกต่อการประเมินผลหลังการเรียน ได้มากขึ้นเท่านั้น จุดประสงค์การเรียนแบ่งเป็น 2 ชนิด คือ จุดประสงค์ทั่วไป และจุดประสงค์ เฉพาะ (จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม) นอกจากนี้ครูจะต้องกำหนดเนื้อหาที่จะสอนกำหนดกิจกรรม การเรียนการสอน สื่อการสอน การประเมินผล การมอบหมายงานและใบความรู้ เป็นต้น

4.2 เทคนิคและรูปแบบการสอน สุมิตร คุณานุกร (2520 : 134-136) ได้กล่าวถึง เทคนิคและรูปแบบการสอนว่ามีหลายวิธี ซึ่งครูควรรู้จักนำมาใช้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับจุด มุ่งหมายของการสอน ผู้สอนควรระลึกเสมอว่าการสอนแต่ละระบบไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนใน ด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าเทียมกัน ควรมีการศึกษารายละเอียด ข้อดี ข้อเสีย ของการสอนทุกรูปแบบ แล้วตัดสินใจว่าเมื่อใดควรเลือกใช้วิธีสอนแบบใด โดยมีหลักการเลือก วิธีสอนดังนี้ (สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. 2537 : 28)

4.2.1 วิธีสอนนั้น ๆ เหมาะสมกับตัวครูมากน้อยเพียงใด ครูมีความรู้ในด้านใด มีความสนใจด้านไหน ก็ควรพยายามใช้แบบนั้นเป็นหลัก ซึ่งไม่ได้หมายความว่าไม่ควรใช้ แบบใหม่ ๆ แต่ควรพัฒนาแบบใหม่ ๆ ที่เหมาะสมกับตนเองมากขึ้น เพราะวิธีสอนก็เหมือนเสื้อผ้าที่เราสวมใส่จะต้องเหมาะสมกับตัวเรา

4.2.2 เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่สอน ถ้าเนื้อหาเป็นข้อมูลทางทฤษฎี หลักการ

ก็อาจจะใช้การบรรยาย ถ้าเนื้อหาที่ยังเป็นปัญหาข้อถกเถียงก็ใช้การอภิปราย ถ้าต้องการฝึกฝนก็ใช้การปฏิบัติ

4.2.3 เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายในการสอนว่าต้องการให้นักเรียนได้รู้หรือมีพฤติกรรมปลายทางอย่างไร เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ถ้าต้องการให้ทำได้ก็ต้องปฏิบัติ ถ้าต้องการให้สร้างสรรค์ก็ต้องให้เด็กคิดเอง

4.2.4 เหมาะสมกับจำนวนและลักษณะของนักเรียน ถ้านักเรียนมีจำนวนมาก วิธีสอนก็ควรเป็นแบบหนึ่ง ถ้านักเรียนมีประสบการณ์มากก็เป็นอีกแบบหนึ่ง และวัยหนึ่งก็ต้องสอนอีกแบบหนึ่ง

4.2.5 เหมาะสมกับบทบาท ความสัมพันธ์ของครูและนักเรียน ต้องการให้นักเรียนมีบทบาทมากน้อยแค่ไหน

4.3 กิจกรรมและทักษะการสอน อาภรณ์ ใจเที่ยง (2537 : 169) กล่าวว่า ผู้ที่มีทักษะการสอนหมายถึงผู้ที่มีความชำนาญในการสอน สามารถดำเนินการสอนได้อย่างคล่องแคล่วราบรื่น และเรียบร้อย ทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนได้ โดยใช้เวลาน้อยมากนัก ส่วนสุกัญญา ชาริวรรณ และคนอื่น ๆ (2520 : 127-207) เสนอว่า ครูต้องพิจารณาเลือกใช้กิจกรรมให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในการสอน ความรู้ ความสามารถ ความต้องการ ความสนใจ และความแตกต่างของแต่ละบุคคล ตลอดทั้งจัดบรรยากาศในห้องเรียน การสอนที่น่าสนใจ และมีการเสริมกำลังใจ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าครูที่มีทักษะการสอนดีก็คือครูที่มีความชำนาญในการสอนสามารถเลือกใช้และดำเนินกิจกรรมได้สำเร็จลุล่วงไปได้เป็นอย่างดี ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างดี ซึ่งครูที่มีทักษะการสอนที่ดีควรประกอบด้วยคุณลักษณะดังนี้ (อาภรณ์ ใจเที่ยง. 2537 : 170)

4.3.1 กระตือรือร้น พฤติกรรมข้อนี้หมายความว่า ครูที่มีทักษะการสอนดี จะมีความกระตือรือร้นในการสอน และมีเทคนิควิธีการกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดความกระตือรือร้นในการเรียน ทำให้ผู้เรียนสนใจเรียนตลอดจนจบชั่วโมงสอน

4.3.2 กระฉับกระเฉง พฤติกรรมข้อนี้หมายความว่า ครูที่มีทักษะการสอนดี จะมีการแสดงออกที่กระฉับกระเฉง แคล่วคล่อง ไม่เคอะเขิน ไม่อึดอาด ซักช้า ครูจะแสดง

พฤติกรรมต่าง ๆ ออกด้วยความมั่นใจทั้งอากัปกิริยาและทั้งวิธีสอน กล่าวคือ มีความคล่องแคล่วในบุคลิกท่าทางและมีความคล่องตัวในการสอน อันส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความกระฉับกระเฉงในการเรียนด้วย

4.3.3 กระจำง ข้อนี้หมายความว่า ครูที่มีทักษะการสอนดี จะมีความสามารถในการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้รับอย่างกระจำงแจ้ง สามารถสอนเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่ายได้ ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจได้ชัดเจนถูกต้องอย่างสมบูรณ์ ผู้สอนจะให้ความกระจำงในบทเรียนแก่ผู้เรียนได้นั้นตัวผู้สอนเองจะต้องมีความกระจำงในเนื้อหาสาระนั้นเสียก่อน ดังนั้น "กระจำง" ในข้อนี้จึงหมายถึงความสามารถของผู้สอนในการใช้ภาษาได้อย่างกระจำงและตนเองมีความรู้อย่างกระจำงแจ้ง ซึ่งเป็นความรู้ที่ถูกต้องแท้จริง

4.3.4 กระบวนการ ข้อนี้หมายความว่า ครูที่มีทักษะการสอนดีจะมีความสามารถในการดำเนินการสอนอย่างมีขั้นตอนที่ต่อเนื่องกัน เป็นไปตามลำดับ ไม่สับสนและไม่ขัดแย้งกัน และสามารถดำเนินการสอนจนเสร็จสิ้นกระบวนการ บรรลุจุดประสงค์การสอนตามแผนที่วางไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ ครูที่มีทักษะการสอนดีจึงเป็นครูที่มีความสามารถในการสอนอย่างเป็นกระบวนการ มีลำดับขั้นตอนในการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีตลอดเวลาเรียนนั้น

4.4 นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ได้แก่ การนำสิ่งใหม่ ๆ นามาเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมวิธีการสอนเดิมเพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ซึ่งครูจะเป็นผู้เลือกใช้ให้เหมาะสม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ สิ่งแวดล้อมและความเป็นไปได้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2521 : 95)

คณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล (2537 : 67-68) ได้เสนอว่า ในบางโอกาสนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ก็คือสื่อการเรียน ได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์และสื่อต่าง ๆ ที่ครูและนักเรียนจะต้องใช้เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้เอง โดยตัวครูกำหนดลงไปอย่างละเอียดว่า สื่อการเรียนประเภทใดจะช่วยทำให้ครูสามารถใช้ได้อย่างเหมาะสม และสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียน เนื้อหาสาระอย่างมีประสิทธิภาพ เด็กเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว ประหยัดทั้งทุนทรัพย์และเวลา ซึ่งครูจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ และจะต้องเตรียมล่วงหน้าพอสมควร เพราะกิจกรรมเหล่านี้ต้องใช้เวลาในการดำเนินงาน เช่น การ

สั่งซื้อหนังสือ การพิมพ์เอกสารหรือการจัดหาอุปกรณ์การสอน สื่อต่าง ๆ ได้แก่

4.4.1 ตำราเรียน หมายถึง หนังสือที่นักเรียนจะต้องอ่านและทำความเข้าใจ หรือตอบคำถามเกี่ยวกับหนังสือเล่มนั้น โดยทั่วไปตำราเรียนจะมีเนื้อหาครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ ครบถ้วนในวิชาที่เรียน

4.4.2 เอกสารประกอบ มีความสำคัญอยู่มาก เพราะตำรานั้นกว่าจะพิมพ์เสร็จ อาจจะทำให้เนื้อหาบางอย่างล้าสมัยไปแล้ว เอกสารประกอบจะช่วยให้ครูเลือกเนื้อหาที่ทันสมัยเป็นความรู้ใหม่ ๆ ได้อย่างดีและช่วยให้นักเรียนรู้ได้กว้างขวางมากขึ้น ซึ่งอาจจะเป็น บทความประกอบ ทั้งของครูผู้สอนเองหรือของคนอื่น ๆ ก็ได้

4.4.3 อุปกรณ์ การเลือกอุปกรณ์การสอนขึ้นอยู่กับลักษณะการสอนและวิธีสอน เป็นสำคัญ ถ้าเป็นการสอนแบบบรรยายธรรมดา อุปกรณ์ก็มีเพียงชอล์กและกระดาน สไลด์ แผนภูมิ แผ่นโปรงใสกับเครื่องฉายข้ามศีรษะ (Overhead Projector) หรือไมโครโฟน ในกรณีที่มิใช่เรียนเป็นจำนวนมาก ถ้าเป็นการสอนแบบอภิปราย สัมมนาแบบแบ่งกลุ่มย่อยต่าง ๆ ลักษณะของการจัดห้อง ก็ควรจะเหมาะสมกับวิธีการสอนนั้น ๆ และถ้าเป็นการสอนแบบต้องมีการฝึกปฏิบัติไม่ว่าจะเป็นการฝึกแบบใด อุปกรณ์ที่มีความจำเป็นอย่างมาก ครูควรได้เตรียมไว้พร้อมก่อนที่นักเรียนจะเข้าสู่ชั้นเรียน การเลือกอุปกรณ์มีจุดประสงค์ที่สำคัญอยู่ 3 ประการคือ

1. ใช้อุปกรณ์เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้ได้ดีขึ้น วิธีนี้อุปกรณ์การสอนเป็นของ สำคัญมากจะขาดเสียมิได้เช่น การปฏิบัติต้องมีเครื่องมือ มีวัสดุที่จะต้องเข้าปฏิบัติ

2. ใช้อุปกรณ์เพื่อให้นักเรียนได้สนุกมีชีวิตชีวามากขึ้น วิธีนี้แม้ไม่มีอุปกรณ์ ก็เรียนได้แต่จะเรียนอย่างแคบ ๆ แต่ถ้ามีอุปกรณ์มาช่วย เช่น สไลด์เทป แผ่นโปรงใส ภาพยนตร์ ภาพโปรสเตอร์ แผนภูมิ มาประกอบก็จะทำให้นักเรียนสนุกสนานสนใจมากขึ้น

3. การเลือกอุปกรณ์ ควรเลือกใช้ 2 ประเภท แต่ควรเลือกมาใช้ให้ สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและเนื้อหาที่วางไว้อย่าคิดว่ามีอุปกรณ์ก็ใช้ได้ ไม่ว่าอุปกรณ์อะไรก็ตาม ฉะนั้นสิ่งสำคัญก็คือ ถ้าจะใช้อุปกรณ์จะต้องใช้ให้เหมาะสมและคุ้มค่า

4.5 การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน อุทุมพร ทองอุไทย (2518 : 85-86)

กล่าวว่า การวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน เป็นการประเมินผลเพื่อความก้าวหน้าใน

การเรียนรู้ระหว่างการเรียนการสอนเพื่อหาข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับความสำเร็จหรือความล้มเหลวทางการเรียนของนักเรียนและการสอนของครู การวัดผล และประเมินผลมีหลักเกณฑ์ดังนี้

4.5.1 กำหนดสิ่งที่ต้องการจะวัดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการสอน

4.5.2 เลือกเทคนิคการวัดผลให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและสิ่งที่จะวัด

4.5.3 ใช้เทคนิคการวัดผลหลาย ๆ อย่างเพื่อให้ครอบคลุมการเปลี่ยนแปลง

พฤติกรรมทุกด้าน

4.5.4 ศึกษาให้รู้ข้อดี ข้อเสียของเทคนิคการวัดผลที่ใช้แต่ละประเภท

4.5.5 พิจารณาผลที่ได้จากการวัดเพื่อนำไปปรับปรุงการเรียนการสอน

ส่วนคณะกรรมการ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล (2537 : 68-69) กล่าวว่า ครูควรวางแผนการประเมินผลการเรียนควบคู่ไปกับการสอน เพราะการประเมินผลก็คือ ส่วนหนึ่งของการดำเนินการสอน การวางแผนการสอน จึงควรวางแผนประเมินผลควบคู่ไปพร้อมกัน หน้า
ที่ของครูจะเกี่ยวข้องกับการประเมินผลนักเรียนอยู่ 2 ลักษณะ คือ

1. การประเมินผลความก้าวหน้า (Formative Evaluation) เป็นการตรวจสอบหลังจากการเรียนแล้ว ได้มีการเปลี่ยนพฤติกรรมดังที่คาดหวังไว้ในจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ แต่ละข้อเพียงใด เป็นการตรวจสอบว่าการให้ประสบการณ์ของครู มีประสิทธิภาพหรือไม่ นักเรียนคนใดเกิดการเรียนรู้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแต่ละข้อเพียงใด ซึ่งบ่อยครั้งที่ครูได้วางจุดประสงค์การเรียนรู้ไว้อย่างดี แต่เมื่อทำการสอนไปแล้วก็ไม่ได้ประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์แต่ประการใด อนึ่งการกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลนั้น ครูจะต้องพิจารณาข้อมูลอย่างกว้าง ลึก และละเอียดพอสมควร การประเมินผลจึงจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เทียบตรง และยุติธรรมแก่นักเรียน การประเมินผล อาจทำได้หลายอย่าง เช่น การสอบกลางภาคเรียน การสอนย่อยของแต่ละหน่วยเรียน การให้ทำรายงานกลุ่มและเดี่ยว การอภิปรายในชั้นเรียน เป็นต้น และควรแจ้งผลให้นักเรียนทราบพร้อมทั้งครูนำไปใช้เพื่อปรับปรุงการสอนของตน

2. การประเมินผลรวม (Summative Evaluation) เพื่อดูว่า เมื่อสิ้นสุดภาคการ

ศึกษาไปแล้ว นักเรียนได้ผลแค่ไหน ควรจะจัดเข้าระดับไหน วิธีนี้เป็นแบบที่ครูผู้สอนดำเนินการอยู่เป็นประจำ เช่น การสอบไล่ประจำภาค ประจำปี แล้วเอาผลการสอบทั้ง 2 ประเภมารวมกัน ส่วนจะแบ่งน้ำหนักคะแนนกันอย่างไรอยู่ที่ความเหมาะสมของแต่ละวิชา ซึ่งวิธีการประเมินผลได้มาจากสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

2.1 การสอบ (สอบย่อย สอบกลางภาค สอบปลายภาค ฯลฯ)

2.2 ผลงาน (รายงาน โครงงาน วาดภาพ การปั้น การประดิษฐ์ ฯลฯ)

2.3 ความก้าวหน้าส่วนตัว (รายงานปากเปล่า การอภิปราย การมีส่วนร่วมในพฤติกรรมแสดงออกต่าง ๆ ฯลฯ)

2.4 ความสนใจ ความสม่ำเสมอ (การเรียน การขวนขวายหาความรู้ ฯลฯ)

2.5 อื่น ๆ

5. จุดมุ่งหมายของการฝึกสอน

การฝึกสอนเป็นสิ่งสำคัญและมีความจำเป็นยิ่งในการผลิตครูที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ควรจะได้ตระหนักถึงความสำคัญเพื่อการบรรลุจุดมุ่งหมายของการฝึกสอนและการเป็นครูที่ดีต่อไปในอนาคต ซึ่งการกำหนดจุดมุ่งหมายเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการดำเนินการฝึกสอน เพราะการฝึกสอนที่มีการกำหนดจุดมุ่งหมายที่แน่ชัดนั้นจะเป็นแนวกำหนดทิศทางการดำเนินงานไปสู่เป้าหมายและถูกต้องและได้ผล (อัมพร วัฒนรินทร์. 2535 : 9) โดยมีผู้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการฝึกสอนไว้ต่างกันดังนี้คือ

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2521 : 7-8) กล่าวว่าจุดมุ่งหมายเฉพาะของการฝึกสอนคือ เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาฝึกสอนได้

1. ประสบการณ์โดยตรงเกี่ยวกับนักเรียน

2. ศึกษาการจัดและการบริหารโรงเรียนอย่างใกล้ชิด

3. เห็นปัญหาที่แท้จริงของโรงเรียน และคิดค้นหาวิธีแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าเป็น

ราย ๆ ไป

4. ได้ทดลองปฏิบัติตามทฤษฎีที่ได้เรียนมา และรู้จักยืดหยุ่นบ้าง โดยอาศัยปัญหาที่เกิดขึ้น และความจริงที่เกี่ยวกับนักเรียนเป็นรากฐาน
5. ปรับตัวให้เข้ากับสังคมในฐานะที่เป็นครู
6. ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักศึกษาฝึกสอน นักเรียน ครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ในโรงเรียนฝึกสอน
7. เผยแพร่เกียรติคุณและชื่อเสียงของสถาบัน รวมทั้งของนักศึกษาเอง โดยยึดมั่นในการทำความดี ในด้านการปฏิบัติงาน และการปรับตัวให้เข้ากับครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ในโรงเรียนฝึกสอน
8. ดำเนินงานภายใต้ระเบียบข้าราชการครู และการนิเทศของทางโรงเรียนฝึกสอน รวมทั้งจากสถาบัน
9. ส่งเสริมความเจริญงอกงามทางส่วนบุคคลของตนเอง เพราะในการช่วยให้ผู้อื่นเจริญเติบโตนั้นนิสัยมีโอกาสนช่วยตนเองได้อย่างมาก
10. แสดงความเป็นผู้นำในชั้นที่ฝึกสอน โดยการทำหน้าที่เป็นครูของนักเรียนและขณะเดียวกันได้แสดงความเป็นผู้ร่วมงานที่ดี โดยช่วยเหลือเพื่อนนิสิตและอาจารย์พี่เลี้ยง ทำหน้าที่สอนนักเรียน
11. ได้ศึกษาความเข้มแข็งและความอ่อนแอในเรื่องบุคลิกภาพของตนเองและเพื่อนนักศึกษาด้วยกัน โดยความสัมพันธ์กับนักเรียนที่ฝึกสอน
12. ได้ฝึกตัวเองให้ปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ โดยมีการเตรียมงานและรู้จักแบ่งเวลาทำงานได้เหมาะสม

จากจุดมุ่งหมายของการฝึกสอนดังกล่าวมาแล้วมีความสอดคล้องกับพร พานิชสุข (2522 : 8) ที่กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการฝึกสอนไว้ดังนี้

1. เพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรงแก่นักศึกษา
2. เพื่อให้มีโอกาสทดลองทฤษฎีที่ศึกษามาในโรงเรียนฝึกสอน
3. เพื่อให้มีโอกาสได้เห็นสภาพที่แท้จริงของโรงเรียน

4. เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้รู้จักปรับตัวเข้ากับสังคมในฐานะที่เป็นครู
5. เพื่อฝึกฝนและปรับปรุงบุคลิกภาพส่วนตัวให้พัฒนาดียิ่งขึ้น

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู (2531 : 2) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการฝึกสอนไว้ว่า "...เพื่อเสริมสร้างให้นักศึกษามีคุณลักษณะของครูที่ดี มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพครู และเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้งานในหน้าที่ครูอย่างแจ่มแจ้ง และกว้างขวางจากการปฏิบัติในสถานการณ์จริงให้มากที่สุด..."

ศรีประภา มั่นสรวง (2533 : 20-22) ได้สรุปจุดมุ่งหมายของการฝึกสอนไว้ดังต่อไปนี้

1. เป็นการสร้างประสบการณ์ตรงด้านการสอนให้กับนักศึกษาที่จะออกไปเป็นครู
2. เป็นการสำรวจตนเองว่าต้องการที่จะประกอบอาชีพครูหรือไม่เพียงใด สามารถที่จะประเมินตนเองได้ในด้านบุคลิกภาพ เจตคติ ความรักเด็ก ความเข้าใจการพัฒนาการของเด็กในแต่ละวัย ความภาคภูมิใจในอาชีพ และการส่งเสริมอาชีพครูให้ก้าวหน้าเป็นที่ยกย่องนับถือของบุคคลทั่วไป
3. เพื่อให้นักศึกษาดำเนินทฤษฎีต่าง ๆ ที่เรียนมาทั้งหมดมาใช้ไม่ว่าจะในด้านวิชาการ การศึกษา จิตวิทยา และวิธีการสอน ทั้งในและนอกห้องเรียน และแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้ได้วิธีถ่ายทอดความรู้ที่ดีที่สุดแก่นักเรียนแบบปฏิบัติให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริง เป็นการประสานระหว่างภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ
4. เพื่อให้รู้จักแนวทางในการแก้ปัญหาเมื่อออกไปประกอบอาชีพครูอย่างแท้จริง เช่น ปัญหาการเรียน การสอน ปัญหากับผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดระหว่างที่ได้ออกไปฝึกสอน การปรับตัว และอื่น ๆ
5. เพื่อให้รู้จักสิทธิหน้าที่ ความรับผิดชอบของตนที่พึงกระทำ และการสร้างมนุษยสัมพันธ์อันดีกับทุกคนในระหว่างฝึกสอน สามารถเป็นผู้นำและผู้ตามที่เหมาะสม
6. เพื่อเป็นการเรียนรู้งานในหน้าที่ของความเป็นครู เพื่อเป็นแม่พิมพ์ที่ดีของชาติต่อไปในอนาคต และเรียนรู้เรื่องการจัดและการบริหารสถานฝึกสอนอย่างละเอียด

7. เพื่อให้เรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ พัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของผู้เรียน มีความเข้าใจในตัวผู้เรียน ตลอดจนปัญหาต่าง ๆ ของผู้เรียนดีขึ้น

8. เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นตนเองในการทำหน้าที่ครู

9. เพื่อเปิดโอกาสให้ทำประโยชน์แก่ส่วนรวมในระหว่างการศึกษา ทั้งนี้เพื่อเป็นการเผยแพร่ชื่อเสียงของสถาบัน

10. เพื่อเป็นการฝึกฝนให้รู้จักการทำงานอย่างสม่ำเสมอ ขยันขันแข็ง และรู้จักแบ่งเวลาทำงานได้เหมาะสม ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นนิสัยที่ดีติดตัวต่อไปในอนาคต

11. เพื่อให้เป็นบุคคลที่สามารถมองเห็นวิถีทางต่าง ๆ อันจะเป็นแนวทางที่จะช่วยให้วิชาชีพครูเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

12. เพื่อให้เป็นบุคคลที่น่านับถือในวงสังคมทั่วไป และมีอิทธิพลเหนือจิตใจของผู้เรียน

13. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างและการจัดระบบการศึกษา

14. เพื่อให้ให้นักศึกษาได้ปรับปรุงบุคลิกภาพให้เหมาะสมกับการที่จะเป็นครูที่ดีในอนาคต

คณะเกษตรศาสตร์ บางพระ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล (2534 : 41) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายเฉพาะของการฝึกสอนวิชาเกษตรไว้ว่า เพื่อให้นักศึกษาฝึกสอน

1. เรียนรู้ถึงความต้องการทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของผู้เรียน

2. เรียนรู้ถึงการจัดและการบริหารโรงเรียนอย่างใกล้ชิด เพื่อเห็นปัญหาอันแท้จริงและวิธีแก้ปัญหานั้น ๆ

3. สามารถวางวัตถุประสงค์ จัดวิชาการต่าง ๆ ให้ผู้เรียนสามารถใช้วิธีสอนแบบต่าง ๆ และสามารถวัดและประเมินผลการศึกษา

4. เรียนรู้ถึงความรับผิดชอบของครูที่มีต่อสถานศึกษาและสังคม สร้างความมั่นใจในหน้าที่ครูในฐานะกาลข้างหน้า

5. มีเจตคติที่ดีต่องานที่เกี่ยวข้องกับโครงการศึกษาเกษตรกรรม

6. สามารถนำทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประกอบการสอนวิธีต่าง ๆ

7. แสดงความเป็นผู้นำและร่วมงานที่ดี

8. เผยแพร่เกียรติคุณและชื่อเสียงของสถาบัน โรงเรียนฝึกสอน และของนักศึกษาฝึกสอน

อดัมส์ และดิกกี (Adams and Dickey. 1956 : 6) ให้ความเห็นว่า "หน้าที่ของการฝึกสอนที่แท้จริงก็คือ การให้โอกาสที่พิเศษและชี้แนะแนวทางให้แก่นักศึกษา เพื่อพัฒนาการวิเคราะห์และการปรับปรุงตนเองในขณะที่เป็นทั้งครูและนักศึกษา เพื่อให้มีความเข้มแข็ง เช่นเดียวกับครูประจำการ และเพื่อให้เห็นว่า วิธีการที่จะทำอะไรให้เกิดประโยชน์ได้นั้น ต้องขึ้นอยู่กับตัวของนักศึกษาเองด้วย"

วิกเกนส์ (Wiggins. 1957 : 4) แสดงทัศนะเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการฝึกสอนไว้ว่า

1. เพื่อสร้างนักศึกษาฝึกสอนให้เป็นครูที่มีทักษะและมีความคิดสร้างสรรค์
2. เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาฝึกสอนได้ตัดสินใจว่าจะยึดอาชีพต่อไปหรือไม่

จรูญทัศน์ พุกกะมาน (Charoontasana Bukhamana. 1965 : 16) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายเบื้องต้นของการฝึกสอนนั้นก็เพื่อจัดประสบการณ์ด้านการเป็นครูให้มีความสามารถและรอบรู้ในวิชาชีพทั้งในด้านการสอน และการประเมินผลให้แก่นักเรียนชั้นเรียน ถ้าได้มีประสบการณ์ในขณะที่ทำการฝึกสอน ก็จะทำให้สามารถเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ได้ และสามารถทำงานประจำวันได้เช่นเดียวกับที่ครูประจำชั้นเผชิญอยู่

แบลคกิงตัน (Blackington. 1965 : 172) ได้กล่าวว่า "การฝึกสอนมีจุดมุ่งหมายสองประการด้วยกันประการแรกคือ การจัดความไม่เหมาะสมต่าง ๆ ออกไปและอีกประการหนึ่งคือ การทำให้รู้จักใช้ความพินิจพิจารณาในการฝึกปฏิบัติหน้าที่ ตลอดจนทัศนคติของการเป็นครูใหม่"

บราวน์ (Brow. 1968 : 2-4) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการฝึกสอนมี 4 ประการ คือ

1. เพื่อให้มีโอกาสทดลองใช้ทฤษฎีที่ได้เรียนมา
2. เพื่อจะได้ประเมินผลตนเอง
3. เพื่อที่จะพัฒนาความสามารถของตนเอง
4. เพื่อให้เกิดความเข้าใจและทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู

นอกจากนี้ ดีเวอร์ (Devor. 1970 : 6-7) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการฝึกสอนไว้ว่า

1. ให้นักศึกษาฝึกสอนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างและการจัดระบบการศึกษา
2. ให้นักศึกษาได้พัฒนาบุคลิกภาพของตนเอง
3. นักศึกษาได้นำวิธีการสอนแบบต่าง ๆ ไปทดลองใช้
4. นักศึกษารู้จักเลือกใช้อุปกรณ์ที่เหมาะสมกับบทเรียน
5. นักศึกษาได้มีประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
6. เพื่อฝึกการใช้เทคนิคการจัดและการประเมินผล

หากจะวิเคราะห์ถึงจุดมุ่งหมายของการจัดการฝึกสอน จะพบว่ามีลักษณะเดียวกันคือมุ่งฝึกผู้เรียนที่จะออกไปประกอบวิชาชีพครู โดยเน้นในเรื่องของการสอนอย่างมีประสิทธิภาพได้สัมผัสกับชีวิตจริงในสิ่งแวดล้อมของสังคมภายในโรงเรียน และเผยแพร่เกียรติคุณและชื่อเสียงของสถาบันและตัวนักศึกษาฝึกสอนนั่นเอง

6. บทบาทและหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการฝึกสอน

การจัดการฝึกสอนเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับคนหลายคน และหน่วยงานหลายหน่วยงาน ทั้งภายในและภายนอกสถาบัน การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างบุคลากรทุกคนที่เกี่ยวข้องกับการฝึกสอนจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะถ้าบุคคลทุกฝ่ายมีความรับผิดชอบ ร่วมมือกันปฏิบัติงานและช่วยกันแก้ปัญหาต่าง ๆ การดำเนินการฝึกสอนก็จะประสบผลสำเร็จ และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยการดำเนินการฝึกสอนจะประสบความสำเร็จไม่ได้เลย ถ้าหากปราศจากอาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ ซึ่งเป็นผู้เกี่ยวข้องโดยตรงกับการฝึกสอน มีหน้าที่สำคัญในการจัดประสบการณ์การสอนให้แก่นักศึกษาฝึกสอน ดังนั้นจึงจะกล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ของอาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์

6.1 บทบาทและหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์

การจัดให้มีการฝึกสอน ก็เพื่อช่วยให้นักศึกษาได้มีประสบการณ์ ในวิชาชีพครูอย่างกว้างขวางขึ้น ดังนั้นบทบาทของอาจารย์นิเทศก์จึงไม่ควรจะจำกัดอยู่แต่เพียงการไปดู และนำสังเกต หรือควบคุมการสอนของนักศึกษาเท่านั้น เพราะเมื่ออาจารย์นิเทศก์ไปโรงเรียนฝึกสอน อาจารย์นิเทศก์ก็ต้องไปพบปะและทำงานร่วมกับผู้บริหารโรงเรียน คณะครู ครูพี่เลี้ยง ตลอดจนนักเรียน คนงาน และเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ของโรงเรียน ดังนั้นอาจารย์นิเทศก์จะต้องเข้าใจบทบาทของตนเองให้ดีเสียก่อน ในอันที่จะทำให้งานนิเทศนักศึกษาได้ผลดีและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บทบาทของอาจารย์นิเทศก์ที่สำคัญคือ บทบาทในด้านการเป็นนักประชาสัมพันธ์ของสถาบันประสานงานให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างสถานศึกษาที่นักศึกษาไปฝึกสอนกับคณะศิลปกรรม นอกจากนั้นบทบาทด้านการเป็นผู้นิเทศงานทางวิชาการแก่นักศึกษาฝึกสอน และบทบาทด้านเป็นผู้ร่วมทำงานและประสานงานก็มีความสำคัญ เช่นกัน สำหรับภาระหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ที่จะต้องปฏิบัติ มีดังนี้ (คณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. 2536 : 54)

1. ทำหน้าที่ให้การนิเทศแก่นักศึกษาฝึกสอนในสายต่าง ๆ ตามคำสั่งคณะศิลปกรรม
2. ติดตามผลการฝึกสอนของนักศึกษา
3. ตรวจสอบผลการฝึกสอนของนักศึกษา
4. วัดผลการฝึกสอนของนักศึกษา
5. ส่งผลงานและคะแนนวัดผลการฝึกสอนของนักศึกษาฝึกสอนให้หัวหน้าภาควิชา

ศิลปกรรมศึกษา คณะศิลปกรรม

6. รายงานผลการไปนิเทศแต่ละครั้งให้คณบดีทราบ
7. รวบรวมรายงานประวัติของนักศึกษาฝึกสอนแต่ละคนในวันปฐมนิเทศนักศึกษา
8. ทำหน้าที่อื่น ๆ เกี่ยวกับการฝึกสอนของนักศึกษาฝึกสอน

คณะเกษตรศาสตร์ บางพระ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล (2527 : 14-16)

ได้ระบุบทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ ไว้ดังนี้

1. หน้าที่ทั่วไป

1.1 เสนอโครงการหรือแผนงานการฝึกสอนในแต่ละปีหรือแต่ละภาคเรียน

1.2 ประสานงานกับภาคีวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนและเตรียมการก่อน
ให้นักศึกษาออกฝึกสอน

1.3 ติดต่อประสานงานกับสถานศึกษาที่จะใช้เป็นสถานที่สำหรับฝึกสอนและ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับการฝึกสอน เช่น ความพร้อมหรือยินดีที่จะรับนักศึกษา
ไปฝึกสอน จำนวนนักศึกษาที่จะรับฝึกสอนได้ เป็นต้น

1.4 จัดตารางสอนวิชาแทนหรือวิชาที่จะต้องสอนชดเชยระหว่างที่นักศึกษาออกไป
ฝึกสอน

1.5 เสนองบประมาณการฝึกสอน

1.6 จัดทำเอกสารคู่มือต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการฝึกสอน

1.7 ประสานงานกับนักศึกษาให้ความสะดวกในการเดินทางไปกลับ จัดสวัสดิการ
ต่าง ๆ

1.8 เป็นที่ปรึกษาของนักศึกษาฝึกสอน

1.9 ควบคุมดูแลและจัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์ที่ใช้ในการฝึกสอน

1.10 สืบรวจ พิจารณา คัดเลือก ขยายหรือยุบสถานศึกษาที่ใช้ในการฝึกสอน

1.11 ควบคุมความประพฤติ ดูแลทุกข์สุขและความปลอดภัยให้แก่นักศึกษาฝึกสอน

1.12 ศึกษารวบรวมสถิติข้อมูลและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการฝึกสอน เพื่อเป็นแนว
ทางปรับปรุงแก้ไข

2. หน้าที่พิเศษการสอน

2.1 จัดปฐมนิเทศเพื่อเตรียมตัวนักศึกษาให้พร้อมที่จะออกไปปฏิบัติงานการฝึกสอน

2.2 ออกนิเทศและเยี่ยมเยียนระหว่างฝึกสอน เพื่อให้คำแนะนำนักศึกษาในด้าน
การสอน การปกครองชั้นเรียน การทำกิจกรรม สังเกตการสอนและการปฏิบัติงานของนักศึกษา
ฝึกสอน ช่วยเหลือแนะนำข้อบกพร่อง ตรวจสอบเท็กการสอน แนะนำการเลือกใช้สื่อการสอน วัด
และประเมินผลการฝึกสอนของนักศึกษาฝึกสอน

2.3 ให้คำแนะนำหรือปรึกษางานในหน้าที่ของครูพี่เลี้ยง เมื่อเห็นว่าเขาต้องการ

2.4 แลกเปลี่ยนข้อสงสัยเกี่ยวกับงานโครงการฝึกสอนแก่ผู้เกี่ยวข้อง

2.5 จัดสัมมนาและอบรมนักศึกษาเกี่ยวกับการฝึกสอน

จากบทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าอาจารย์นิเทศก์มีบทบาทหน้าที่สำคัญอย่างน้อย 3 ประการ คือ

1. บทบาทของอาจารย์นิเทศก์ในฐานะเป็นประชาสัมพันธ์

2. บทบาทของอาจารย์นิเทศก์ในฐานะผู้ประสานงาน

3. บทบาทของอาจารย์นิเทศก์ในฐานะผู้นิเทศงานทางวิชาการแก่นักศึกษาฝึกสอน

และคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2521 : 7) กล่าวว่า อาจารย์นิเทศก์คือผู้ที่ได้มอบหมายให้เป็นผู้แทนของคณะออกใบปฏิบัติการฝึกสอนของนักศึกษาฝึกสอน แนะนำและให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาฝึกสอนทุกด้าน ขณะเดียวกันก็ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานระหว่างโรงเรียนฝึกสอนและคณะด้วย อาจารย์พี่เลี้ยงมีข้อสงสัยอะไรก็อาจซักถามข้อเท็จจริงหรือขอคำปรึกษาจากอาจารย์นิเทศก์ได้โดยตรง นอกจากนี้อาจารย์นิเทศก์ยังต้องรับผิดชอบในการจัดดำเนินการเกี่ยวกับการประชุมปรึกษาตลอดระยะเวลาการฝึกสอน ประเมินผลความก้าวหน้าของนักศึกษาและวัดผลการสอน แสดงการสอน แล้วสรุปให้คะแนนนักศึกษาเป็นรายบุคคล

นาฏเจลิยว สุมาวงศ์, ศีลา จายนิยะโยธิน และเกียรติ ศรีพงษ์ (2505 : 14-18) แนะนำว่าอาจารย์นิเทศก์ควรมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. เตรียมให้นักศึกษาฝึกสอนได้ทราบปัญหาเกี่ยวกับการสอนล่วงหน้า
2. เตรียมให้นักศึกษาฝึกสอนได้ทราบระบบบริหารของโรงเรียนที่จะไปทำการฝึกสอน
3. เตรียมฝึกให้นักศึกษามีบุคลิกภาพและสมรรถภาพที่ดีก่อนไปทำการฝึกสอน
4. วางแผนร่วมกับโรงเรียนที่จะไปฝึกสอน
5. ประชุมร่วมกับนักศึกษาฝึกสอนก่อนการฝึกสอน ระหว่างการฝึกสอน และหลังการฝึกสอน
6. วางแผนร่วมกับอาจารย์พี่เลี้ยง
7. ควบคุมและนิเทศการฝึกสอน

8. เป็นผู้นำในการวัดผลการฝึกสอนของนักศึกษาฝึกสอน
9. รับฟังผลการประเมินผลความก้าวหน้าของการฝึกสอนของนักศึกษาฝึกสอน จากอาจารย์พี่เลี้ยง
10. ให้การแนะนำเป็นพิเศษแก่นักศึกษาฝึกสอนในกิจกรรมบางอย่าง เช่น การใช้อุปกรณ์การสอน การจัดห้องเรียน การจัดกิจกรรมนักเรียน การวัดผล การศึกษาเด็กเป็นรายบุคคล การควบคุมชั้น

ไพเรส์ (Pires. 1967 : 73-76) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ไว้ดังนี้

1. แนะนำนักศึกษาฝึกสอนในการเตรียมเนื้อหา บทเรียนก่อนนำไปสอน
2. แนะนำเรื่องการทบทวนที่การสอน เพื่อช่วยให้นักศึกษาฝึกสอนสามารถสอนด้วยความเชื่อมั่นและมีประสิทธิภาพ
3. ตรวจสอบที่การสอนของนักศึกษาฝึกสอน พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไข
4. ช่วยเหลือนักศึกษาฝึกสอนให้เขาได้ประเมินผลตนเอง ได้ค้นพบความสามารถและข้อบกพร่องของตนเองและมีความตั้งใจที่จะปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นในทุกทาง
5. ใช้เครื่องมือหลายอย่างในการประเมินผลนักศึกษาฝึกสอน เช่น ใช้แบบประเมินผลแบบตรวจคำตอบ แบบมาตราส่วนประเมินค่า เป็นต้น
6. สนับสนุนให้นักศึกษาได้ประเมินผลตนเอง
7. ให้นักศึกษาได้มีประสบการณ์ต่าง ๆ ในระหว่างการฝึกสอน เช่น การปฏิบัติต่อนักเรียน การศึกษาเด็ก การวัดความก้าวหน้า และพัฒนาการของเด็ก การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนฝึกสอน เป็นต้น

บรรเทา กิตติศักดิ์ (2523 : 18-19) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ว่ามีดังต่อไปนี้

1. ศึกษาทำความเข้าใจงานฝึกสอน เพื่อปฏิบัติงานนิเทศให้สอดคล้องสัมพันธ์กับงานในบทบาทหน้าที่ของผู้นิเทศก์อื่น ๆ
2. ร่วมประชุมวางแผนกับคณะกรรมการดำเนินการฝึกสอน
3. เข้าร่วมการประชุมนิเทศ สัมมนา ระหว่างการฝึกสอนและภายหลังการฝึกสอน

4. ร่วมประชุมปรึกษาหารือเพื่อหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในการฝึกสอนของนักศึกษาฝึกสอน

5. ประสานงานกับบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกสอนทั้งฝ่ายสถาบัน และโรงเรียนฝึกสอน

6. ออกเยี่ยมโรงเรียนฝึกสอน เพื่อดูการสอนอย่างสม่ำเสมอ

7. ให้การช่วยเหลือและเป็นที่ปรึกษาของนักศึกษาฝึกสอน

8. นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการฝึกสอนของนักศึกษาฝึกสอน

สรุปหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ได้แก่ เตรียมนักศึกษาให้พร้อมที่จะออกไปปฏิบัติงาน การฝึกสอน ออกนิเทศและเยี่ยมเยียนนักศึกษาระหว่างการฝึกสอน ขณะเดียวกันก็เป็นผู้ประสานงานระหว่างโรงเรียนฝึกสอนและสถานศึกษา รวมทั้งวัดและประเมินผลการฝึกสอนของนักศึกษาฝึกสอน

6.2 บทบาทและหน้าที่ของอาจารย์พี่เลี้ยง

ผู้ที่มีบทบาทสำคัญอีกคนหนึ่งในโครงการการฝึกสอนก็คืออาจารย์พี่เลี้ยง ซึ่งเป็นอาจารย์ของโรงเรียนฝึกสอนที่ได้รับความไว้วางใจให้เป็นผู้ดูแล ช่วยเหลือ แนะนำและประเมินผลการฝึกสอนของนักศึกษาฝึกสอน เพื่อช่วยให้การฝึกสอนดำเนินไปตามความมุ่งหมาย อีกทั้งเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับนักศึกษาฝึกสอนมากที่สุดตลอดเวลาที่ไปฝึกสอน ดังที่ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู (2531 : 9) กล่าวถึงความสำคัญของอาจารย์พี่เลี้ยงไว้ว่า

...อาจารย์พี่เลี้ยงเป็นบุคลากรประจำการที่ผู้บริหารสถานศึกษาฝึกสอน มอบหมายให้ทำหน้าที่ให้คำแนะนำ ดูแล ช่วยเหลือนักศึกษาฝึกสอน ตลอดจนเมื่อจบงานการปกครองอบรมและประเมินผลการฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยงจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการฝึกสอน กล่าวคือเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับนักศึกษาฝึกสอนมากกว่าบุคคลอื่น ๆ เปรียบเสมือนต้นแบบหรือแบบพิมพ์ ความเป็นครูของนักศึกษา นอกจากนี้ยังทำหน้าที่เป็นผู้รักษามาตรฐานทางวิชาการ แทนผู้บริหารสถานศึกษาฝึกสอนในหน้าที่เกี่ยวข้องกัน

การสอนและยังต้องเป็นผู้ให้ความร่วมมือกับอาจารย์ในเทศก์จากวิทยาลัยในการนิเทศ
การฝึกสอน...

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2532 : 25) แนะนำบทบาทหน้าที่
ของอาจารย์พี่เลี้ยงไว้ดังนี้

1. แนะนำนักศึกษาฝึกสอนในเรื่องระบบการบริหาร ประวัติความเป็นมา ชุมชนที่
โรงเรียนฝึกสอนตั้งอยู่ ระเบียบข้อบังคับและนโยบายของโรงเรียนฝึกสอน ฯลฯ

2. ช่วยจัดหาที่ทำงานที่เหมาะสมให้กับนักศึกษาฝึกสอน

3. จัดให้นักศึกษาได้สังเกตการสอนในสัปดาห์แรกก่อนลงมือปฏิบัติการสอนจริง

4. จัดให้นักศึกษาปฏิบัติการสอน พร้อมทั้งให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่นักศึกษา

ฝึกสอน

5. ตรวจสอบที่กการสอนล่วงหน้าก่อนสอน

6. จัดให้นักศึกษาได้มีโอกาสร่วมมือปฏิบัติการกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนฝึกสอน

7. แนะนำส่งเสริมเพื่อพัฒนาเจตคติที่ดีต่ออาชีพครูและการปฏิบัติตามระเบียบ

ข้าราชการ รวมทั้งจรรยาบรรณครู

8. ประเมินผลความก้าวหน้าทางด้านพฤติกรรมการสอนของนักศึกษาฝึกสอน

9. รายงานเกี่ยวกับนักศึกษาฝึกสอนให้อาจารย์ในเทศก์ได้ทราบ เพื่อประเมินผล

อย่างถูกต้อง

10. ร่วมมือกับอาจารย์ในเทศก์ในการแก้ปัญหาการฝึกสอนของนักศึกษา

จรรยาบรรณ พุทธะมาน (2510 : 10) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของอาจารย์พี่เลี้ยงไว้ดังนี้คือ

1. ให้คำแนะนำเกี่ยวกับงานประจำวันของครู

2. ให้คำแนะนำเรื่องการศึกษาเด็ก

3. แนะนำเรื่องการสอน การจัดกิจกรรมการสอนและการใช้อุปกรณ์

4. แนะนำการจัดการปกครองชั้น

5. แนะนำการวัดผลความก้าวหน้าของเด็ก

6. แนะนำเรื่องการปรับปรุงโรงเรียน

7. แนะนำเรื่องการพัฒนาหมู่บ้าน

นาฏเจสียว สุมาวงศ์, ศีลา จายนียะโยธิน และเกียรติ ศรีพงศ์ (2505 : 16-17) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของอาจารย์ที่เลี้ยงในการนิเทศการฝึกสอนไว้ดังนี้

1. ให้ความช่วยเหลือนักศึกษาฝึกสอนในด้านการศึกษาค้นคว้าเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
2. ให้ความรู้เกี่ยวกับการทำงานประจำวันอย่าง เช่น การทำบัญชีเรียกชื่อ สมุดประจำตัวนักเรียน
3. ให้ความรู้ด้านวิธีสอน การใช้วัสดุทัศนอุปกรณ์ ตลอดจนการวัดผลและอื่น ๆ
4. ให้คำแนะนำในด้านการปกครองชั้น การให้รางวัลและการลงโทษ
5. แนะนำให้นักเรียนเห็นความสำคัญของนักศึกษาฝึกสอนและให้การยอมรับนับถือ
6. วางแผนการสอนร่วมกับนักศึกษาฝึกสอนและอาจารย์นิเทศก์
7. มีส่วนร่วมในการวัดผลการฝึกสอนของนักศึกษาฝึกสอน
8. ให้ความช่วยเหลือในกรณีที่นักศึกษาฝึกสอนกำลังทำการสอน เช่น ช่วยควบคุมชั้นนิเทศการสอน เป็นต้น
9. ให้คำแนะนำเกี่ยวกับบุคลิกลักษณะของนักศึกษาฝึกสอน เช่น การแต่งกาย ตลอดจนการวางตัวของนักศึกษาฝึกสอน
10. ให้ความอบอุ่นทางใจแก่นักศึกษาฝึกสอน โดยเป็นผู้คอยให้คำแนะนำ ให้กำลังใจอย่างใกล้ชิด

สรุป บทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่เลี้ยง ได้แก่ ให้คำแนะนำ ดูแลและช่วยเหลือนักศึกษาฝึกสอน ร่วมมือกับอาจารย์นิเทศก์ในการแก้ปัญหาที่เกิดจากการฝึกสอน รวมทั้งมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลการฝึกสอนของนักศึกษาฝึกสอน

6.3 บทบาทและหน้าที่ของนักศึกษาฝึกสอน

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2532 : 32) และภาควิชาเกษตร

ศึกษา คณะเกษตรศาสตร์บางพระ (2534 : 48-49) ได้ให้ข้อเสนอแนะการปฏิบัติงานของ
นักศึกษาฝึกสอนเกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบสรุปได้ดังนี้

1. รายงานตัวต่อโรงเรียนฝึกสอนตามเวลาที่กำหนดไว้
2. ศึกษานโยบายและระเบียบปฏิบัติงานต่าง ๆ ของโรงเรียนฝึกสอน
3. ศึกษางานในหน้าที่ของอาจารย์พี่เลี้ยงและเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ของโรงเรียนฝึกสอน

โดยการสังเกตและร่วมมือปฏิบัติงานจริง

4. สังเกตการสอนของอาจารย์พี่เลี้ยง
5. ศึกษาหาความรู้จากอาจารย์พี่เลี้ยงเกี่ยวกับการจัดโครงการฝึกสอน กฎ และ

ระเบียบของชั้นเรียน

6. ช่วยเหลืองานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนฝึกสอนที่ได้รับมอบหมายด้วยความ

เต็มใจ

7. ปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนอย่างสม่ำเสมอและเต็มที่
8. ปรับปรุงการสอนของตนอยู่เสมอ
9. ลงเวลาในการปฏิบัติการสอนทั้งไปและกลับทุกวันตามความเป็นจริง
10. เก็บรักษาคำแนะนำของอาจารย์นิเทศก์ไว้กับสมุดบันทึกการสอนทุกครั้ง
11. ถ้าจำเป็นต้องออกนอกโรงเรียนจะปฏิบัติงาน ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบของ

โรงเรียนฝึกสอนนั้น ๆ

12. สร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลที่เกี่ยวข้องและรักษาชื่อเสียงของตนเอง สถาบัน

ของตนเอง และโรงเรียนฝึกสอน

13. ทัศนคติให้เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนฝึกสอนให้มากที่สุด
14. รับทราบและปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของการฝึกสอนและสถาบันโดยเคร่งครัด
15. เป็นคนตรงต่อเวลาในการเข้าหรือออกจากห้องสอน
16. ต้องเตรียมการสอนล่วงหน้าเสมอโดยให้อาจารย์พี่เลี้ยงตรวจสอบก่อนสอนทุกครั้ง
17. เตรียมเรื่องราวที่จะนำมาสนทนาปัญหาการฝึกสอน

นาฏเจสียว สุมาวงศ์, ศีลา จายนิยะโยธิน และเกียรติ ศรีพงศ์ (2505 : 18-19) ได้กล่าวว่านักศึกษาฝึกสอนมีหน้าที่ดังนี้

1. ศึกษาระเบียบข้อบังคับ การปฏิบัติงานของโรงเรียนฝึกสอนให้เข้าใจ
2. ศึกษาตัวบุคคลและแหล่งวิชาในโรงเรียนฝึกสอนให้เข้าใจ เช่น เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ห้องพยาบาล ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องสมุด เป็นต้น
3. ศึกษางานในหน้าที่ที่ตนจะต้องทำ เช่น การสอนในวิชาที่ตนได้รับมอบหมายการปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เช่น เป็นเจ้าหน้าที่ประจำห้องพยาบาลหรือห้องสมุด เป็นต้น
4. ศึกษาความเป็นไปได้ของเต็กันชั้น ระเบียบข้อบังคับภายในชั้นให้เข้าใจ
5. ศึกษาเนื้อหาของวิชาที่ตนจะต้องสอนให้เข้าใจต้องแท้
6. เตรียมบันทึกการสอน อุปกรณ์การสอนให้พร้อมก่อนสอน
7. สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับอาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์อื่น ๆ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ แม้กระทั่งเจ้าหน้าที่ทำความสะอาดโรงเรียน
8. สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครองนักเรียน
9. ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนฝึกสอนในการควบคุมความประพฤตินักเรียน เช่น ร่วมมือกับอาจารย์เวร ควบคุมแถวนักเรียน สอดส่องความประพฤติของนักเรียน การลงโทษนักเรียน
10. ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนฝึกสอนในกิจกรรมบางอย่าง เช่นการจัดทำป้ายประกาศ การรักษาความสะอาดของโรงเรียน การพานักเรียนออกศึกษานอกสถานที่
11. เข้าประชุมร่วมกับอาจารย์ของโรงเรียนฝึกสอนในบางโอกาส
12. ให้การแนะแนวแก่นักเรียนที่มีปัญหาเมื่อถึงโอกาสอันควร
13. ศึกษาเด็กเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

คณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล (2536 : 11) กล่าวถึงบทบาทหน้าที่และงานระหว่างการศึกษาฝึกสอนของนักศึกษาฝึกสอนไว้ 3 ข้อคือ

1. บทบาทของความเป็นครู เมื่ออยู่หน้านักเรียนมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของความเป็นครู จะต้องปฏิบัติตนเหมือนกับว่าตนเป็นครูคนหนึ่งของโรงเรียนที่ตนไปฝึกสอน

2. บทบาทของนักศึกษา เพราะการฝึกสอนนั้นเป็นวิชาที่ต้องลงทะเลียนเรียนและมีหน่วยกิต การไปฝึกสอนก็คือการเรียนรู้งานของความเป็นครู เป็นนักศึกษาที่จะต้องอยู่ในความดูแลของอาจารย์นิเทศก์ของคณะศิลปกรรม

3. บทบาทตัวแทนของคณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เพราะการประพัตติตนของนักศึกษาฝึกสอนในขณะที่ไปฝึกสอนนั้น อยู่ในสายตาของครู อาจารย์และทุกคนในโรงเรียน ในขณะที่ทุกคนกล่าวถึงจะต้องหมายถึงนักศึกษาของคณะศิลปกรรม ฉะนั้นผลอันนี้จึงขึ้นอยู่กับประพัตติของนักศึกษาฝึกสอน ที่จะทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อสถาบันหรือไม่

สรุป บทบาทหน้าที่ของนักศึกษาฝึกสอน ได้แก่ ศึกษาและปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของโรงเรียนฝึกสอน ปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ทั้งจากสถาบันการศึกษาและจากโรงเรียนฝึกสอน รวมทั้งสร้างความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง และบุคลากรในโรงเรียนฝึกสอน

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อัจฉรา ประไพตระกูล และคนอื่น ๆ (2520) ได้ศึกษาปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2520 โดยทำการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการฝึกสอนของนักศึกษาที่ทำการฝึกสอนในโรงเรียนระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา จำนวน 441 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาในการฝึกสอนในระยะแรกจัดลำดับปัญหาได้ดังนี้คือ การเตรียมและการดำเนินการสอน สื่อการสอน การคุมชั้นเรียน การจัดเตรียมงานของคณะ และปัญหาเกี่ยวกับตัวนักเรียน ส่วนในระยะหลังของการฝึกสอนมีปัญหาน้อยลง และจัดลำดับปัญหาได้ดังนี้ การเตรียมและการดำเนินการสอน การคุมชั้น สื่อการสอน การจัดเตรียมงานของคณะและปัญหาเกี่ยวกับตัวนักเรียน ตามลำดับ

2. ปัญหาการฝึกสอนพบว่า นักศึกษาทุกสายวิชาไม่มีปัญหาในด้านงานที่ได้รับมอบหมาย

นอกเหนือจากการสอน

3. ปัญหาในการฝึกสอนระหว่างสถาบันสหศึกษาชายและหญิง พบว่า ในสถาบันชาย มีปัญหามากกว่านักศึกษาฝึกสอนในสถาบันอื่น ในเรื่องการเตรียมและดำเนินการสอน สื่อการสอน การคุมชั้นเรียนและตัวนักเรียน ส่วนงานที่ได้รับมอบหมายนอกเหนือจากงานสอนนั้น นักศึกษาฝึกสอนทุกสถาบันไม่มีปัญหา

พัชรินทร์ ลาวัณยกุล (2521) ทำการวิจัยเรื่องปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอน วิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยการส่งแบบสอบถามให้กับอาจารย์นิเทศก์ 11 คน อาจารย์พี่เลี้ยง 39 คน และนักศึกษาฝึกสอน 61 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาส่วนใหญ่ที่นักศึกษาฝึกสอนพบคือ การตั้งวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม การจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ การเลือกวิธีการสอนให้เหมาะสมกับกิจกรรมและสภาพนักเรียน อุปกรณ์และสถานที่ไม่เพียงพอ และประสบปัญหาในการเก็บรักษาอุปกรณ์ ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นกับอาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยง คือ อาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยงมีงานที่ต้องรับผิดชอบมาก ทำให้ไม่มีเวลาในการให้คำแนะนำแก่นักศึกษาฝึกสอนอย่างเพียงพอ นอกจากนี้แล้ว อาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยงยังขาดการประสานงานในเรื่องการฝึกสอนของนักศึกษา

ประพันธ์ศรี ไชยชนะใหญ่ (2521) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการฝึกสอนของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา เชียงใหม่ โดยส่งแบบสอบถามไปยังอาจารย์นิเทศก์ 11 คน อาจารย์พี่เลี้ยง 66 คน และนักศึกษาฝึกสอน 193 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาส่วนใหญ่ที่นักศึกษาประสบคือ การวางแผนการสอนการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และนักเรียนไม่แต่งชุดพลศึกษาในชั่วโมงพลศึกษา สำหรับปัญหาที่เกิดขึ้นกับอาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยงคือ ไม่มีเวลาวางในการให้คำแนะนำแก่นักศึกษาอย่างเพียงพอ และไม่มีการประสานงานกันในเรื่องการฝึกสอนของนักศึกษา อาจารย์พี่เลี้ยงส่วนมากไม่มีความรู้ทางพลศึกษา และไม่เข้าใจเกี่ยวกับโครงการฝึกสอน นโยบายการฝึกสอน และวัตถุประสงค์ของการฝึกสอนของวิทยาลัย อาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกสอนต้องการให้เพิ่มระยะเวลาการฝึกสอนให้มากกว่าเดิม

นอกจากนี้ ชนะ วันพูน (2531 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องอุปสรรคบาง

ประการในโครงการฝึกสอนของนิสิตสาขาศึกษาศาสตร์เกษตร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2517 - ปีการศึกษา 2521 ได้สรุปอุปสรรคและข้อเสนอแนะไว้ดังนี้

1. จำนวนชั่วโมงงานในการสังเกตการสอนมีไม่เพียงพอ
2. วิชาที่สังเกตการสอนไม่ตรงกับวิชาที่เรียน
3. ไม่เข้าใจแบบฟอร์มการรายงานผลสังเกตการสอน
4. ไม่ทราบล่วงหน้าว่าจะสอนวิชาอะไร ทำให้เตรียมตัวไม่ทัน
5. ขาดเอกสารและแหล่งวิชาการที่จะหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อใช้ประกอบการสอน
6. นักเรียนที่เรียนกับนักศึกษาฝึกสอนมีอายุใกล้เคียงกัน ทำให้เกิดความเชื่อใจในตัวผู้สอนน้อยลง

7. อาจารย์ที่เลี้ยงไม่ทราบหน้าที่ของตนเอง นโยบายบางอย่างของโรงเรียนเป็นอุปสรรคต่อการทำงาน และไม่ทราบเป้าหมายของโครงการฝึกสอนอย่างชัดเจน และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ดังนี้

1. ควรจัดเวลาและเรื่องที่จะปฐมนิเทศให้เหมาะสม
2. เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เลือกโรงเรียนฝึกสอนและเพื่อนร่วมฝึกสอนเอง
3. ควรแจ้งเรื่องราวเกี่ยวกับโครงการฝึกสอนให้โรงเรียนฝึกสอนและอาจารย์ที่เลี้ยงทราบล่วงหน้าเป็นเวลานานพอสมควร
4. ควรจัดประชุมระหว่างนักศึกษาฝึกสอน อาจารย์นิเทศก์และอาจารย์ที่เลี้ยง เพื่อปรับปรุงแก้ไขปัญหาระหว่างการฝึกสอน

โกเมน ชีรนรเศรษฐ์ (2521) ทำการวิจัยเรื่องปัญหาการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูแบบทของวิทยาลัยครูในภาคเหนือของประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับอาจารย์นิเทศก์และอาจารย์ที่เลี้ยงถึงความรับผิดชอบและการให้ความช่วยเหลือนักศึกษาฝึกสอน รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน และปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของนักเรียนฝึกสอน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาที่อาจารย์นิเทศก์ประสบคือ มีเวลาในการแนะนำนักเรียนฝึกสอนไม่เพียงพอ

เพราะต้องรับผิดชอบงานอื่นมาก ขาดการประสานงานกันกับครูพี่เลี้ยงและวิทยาลัยครูขาดงบประมาณในการนิเทศการสอน

2. ปัญหาที่อาจารย์พี่เลี้ยงประสบคือ ไม่เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเอง มีงานอื่นมากทำให้ไม่มีเวลาในการแนะนำนักเรียนฝึกสอนอย่างเพียงพอ ต้องการให้วิทยาลัยครูช่วยเหลือด้านสื่อการสอน ตลอดจนจัดการอบรมให้

3. ปัญหาด้านนักศึกษาฝึกสอนคือ การเดินทางไม่สะดวก ต้องการนำคัมภีร์ที่ใช้ที่สะอาด อาจารย์พี่เลี้ยงมักปล่อยให้สอนเองตามลำพัง ไม่สามารถนำวิธีการสอนที่ได้รับมาใช้ได้ และยังเห็นว่าโรงเรียนขาดสื่อการสอน ขาดวัสดุอุปกรณ์ในการพัฒนาและนักเรียนฝึกสอนส่วนใหญ่ยังมีความเห็นว่าบ้านพักควรอยู่ในที่ปลอดภัยและสะดวกสบายพอเหมาะกับจำนวนคนและยังต้องการให้ทางวิทยาลัยจัดหาयरักษาโรคมาให้เพียงพอ

และในปีเดียวกัน อุดลย์ วิวัฒนภฎพี (2521) ได้ทำการศึกษาปัญหาการสอนวิทยาศาสตร์ของนักศึกษาฝึกสอนวิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือรวบรวมข้อมูล กลุ่มประชากรคือนักศึกษาฝึกสอนวิชาวิทยาศาสตร์ 145 คน อาจารย์นิเทศก์ 21 คน และครูพี่เลี้ยง 155 คน ในโครงการฝึกสอนของวิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ ภาคปลายปีการศึกษา 2520 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาวิทยาศาสตร์ ปัญหาการกระตุ้นนักเรียนให้สนใจเรียน ขาดวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และขาดทักษะในการสร้างอุปกรณ์การสอน ขาดทักษะในการสร้างแบบทดสอบให้สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม และนักศึกษาเห็นว่าอาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยงปฏิบัติต่อนักศึกษาฝึกสอนอยู่ในระดับปานกลาง

แอนน์ ฟินิจคำ (2521) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยครูเกี่ยวกับทักษะการสอนในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือรวบรวมข้อมูล กลุ่มประชากรคือนักศึกษาวิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง ราชบุรี ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงที่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพมาแล้วในปีการศึกษา 2521 จำนวน 250 คน ผลการวิจัยสรุปได้ว่าด้านทักษะการสอนที่มีปัญหามากที่สุดคือการกระตุ้นให้เด็กคิด รองลงมาคือทักษะการอธิบาย และทักษะในการใช้สื่อการสอน ส่วนทักษะที่นักศึกษาเห็นว่ามีความสำคัญ

มาก คือทักษะการสรุปทเรียน รองลงมาคือทักษะการกระตุ้นให้คิด และทักษะการเข้าใจความสนใจ

อรรถัย กนกนภากุล (2522) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และนักศึกษาฝึกสอนต่อโครงการฝึกสอนของภาควิชาประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในด้านการจัดเตรียมงานโครงการฝึกสอน การปฏิบัติงานร่วมกันของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการฝึกสอน การสอนและการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาฝึกสอน พบว่า

1. การจัดเตรียมงานโครงการฝึกสอน ภาควิชาประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ควรจัดอบรมและเชิญอาจารย์ใหญ่ อาจารย์พี่เลี้ยง มาประชุมสัมมนา เกี่ยวกับการฝึกสอนทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการฝึกสอน พร้อมจัดทำคู่มือการนิเทศการฝึกสอน นักศึกษามีความรู้และประสบการณ์เพียงพอ การจัดจำนวนอาจารย์นิเทศก์ต่อจำนวนนักศึกษายังไม่เหมาะสม

2. ด้านการปฏิบัติงานร่วมกันของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการฝึกสอน นักศึกษาฝึกสอน มีมนุษยสัมพันธ์ดีและปฏิบัติตามคำแนะนำของอาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยง นักศึกษาฝึกสอน มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู อาจารย์นิเทศก์ให้ความสำคัญกับตนเองและช่วยเหลือนักศึกษาฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยงยอมรับวิธีสอนของนักศึกษาฝึกสอน สภาพห้องเรียนเอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอนน้อยมาก

3. ด้านการสอนและการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาฝึกสอน นักศึกษาฝึกสอนมีความสามารถในการสอนและการจัดกิจกรรมการสอน และมีความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

4. ปัญหาเกี่ยวกับปฏิบัติงานโครงการฝึกสอน ได้รับบริการห้องสมุดและวัสดุทัศนศึกษาที่ทางโรงเรียนฝึกสอนและคณะศึกษาศาสตร์จัดให้ไม่เพียงพอ การวัดและประเมินผลที่อาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยงใช้กับนักศึกษาฝึกสอนไม่ตรงเป้าหมายและไม่ชัดเจน วิธีการคัดเลือกนักศึกษาออกไปฝึกสอนไม่เหมาะสม นักศึกษาฝึกสอนต้องสอนหลายวิชาเกินไป

จินตนา สุนทรวิภาต (2522) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัญหาการฝึกสอนของนักศึกษา

วิทยาลัยครูในระดับปริญญาตรีในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือรวบรวมข้อมูล กลุ่มประชากรคือนักศึกษาฝึกสอนระดับปริญญาตรี 174 คน อาจารย์นิเทศก์ 48 คน ครู-อาจารย์พี่เลี้ยง 44 คน ในโครงการฝึกสอน ปีการศึกษา 2521 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ปัญหาด้านการฝึกสอนคือ ขาดทักษะเร้าความสนใจให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน การเลือกใช้อุปกรณ์การสอนที่เหมาะสม การเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมขาดความแม่นยำในเนื้อหาที่สอน ปัญหาด้านอาจารย์นิเทศก์คือมีการไปนิเทศการสอนน้อยเกินไป นักศึกษาไม่ได้รับความแนะนำที่ดี จากอาจารย์นิเทศก์ ขาดการให้กำลังใจ ไม่เป็นกันเองกับนักศึกษาฝึกสอน ปัญหาด้านอาจารย์พี่เลี้ยงคือไม่เอาใจใส่ต่อการนิเทศการสอน ไม่ให้กำลังใจ และไม่เป็นกันเองกับนักศึกษา ให้นักศึกษาสอนแทนมากเกินไป และมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อนักศึกษาฝึกสอนขาดความเข้าใจที่แท้จริงเกี่ยวกับโครงการฝึกสอนของวิทยาลัย และบทบาทหน้าที่ของอาจารย์พี่เลี้ยง

เช่นเดียวกับ สมศักดิ์ ปริบุระ (2522) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัญหาการฝึกสอนของนักศึกษาวิทยาลัยครูในภาคตะวันตก ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือรวบรวมข้อมูล กลุ่มประชากรคืออาจารย์นิเทศก์ 47 คน นักศึกษาฝึกสอน 218 คน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ด้านการวางแผนการเรียนการสอน นักศึกษาฝึกสอนพบปัญหาที่สำคัญคือเรื่องการสร้างเครื่องมือในการวัดผลและความรู้ในด้านการจัดกิจกรรมและวิธีสอนแบบต่าง ๆ ด้านการดำเนินการสอน พบปัญหาที่สำคัญในเรื่องการจัดกิจกรรมและวิธีสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักคิด การเสนอปัญหาให้นักเรียนอภิปราย และการส่งเสริมให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง ส่วนด้านการวัดผลและประเมินผลที่นักศึกษาฝึกสอนประสบคือเรื่องการประเมินผลอย่างมีคุณภาพ และการใช้วิธีการและเครื่องมือในการวัดผล

เจสดา ธนวิภาคนนท์ (2523) ได้ศึกษาปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอนวิชาพลศึกษาของวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือในประเทศไทย โดยใช้แบบสอบถาม 3 ชุด สำหรับอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกสอน ซึ่งแบบสอบถามจะครอบคลุมปัญหาต่าง ๆ ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน

2. ปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์
3. ปัญหาเกี่ยวกับการจัดวิชาสอน
4. ปัญหาเกี่ยวกับการปกครองชั้นเรียน
5. ปัญหาเกี่ยวกับนักเรียน
6. ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวของนักศึกษาฝึกสอน
7. ปัญหาเกี่ยวกับโรงเรียนที่นักศึกษาทำการฝึกสอน
8. ปัญหาเกี่ยวกับการประสานงาน และความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์พี่เลี้ยง

อาจารย์ในเทศก์ และนักศึกษาฝึกสอน

9. ปัญหาเกี่ยวกับเวลาในการนิเทศการฝึกสอน

ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาฝึกสอนประสบปัญหาด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการฝึกสอน คือ อุปกรณ์พลศึกษาและสนามกีฬาในร่มมีไม่เพียงพอสำหรับการสอนพลศึกษา โรงเรียนไม่มีบริการจัดหาและให้ยืมอุปกรณ์การเรียนการสอน นักเรียนไม่สนใจที่จะทำความสะอาดร่างกายและแต่งตัวให้เรียบร้อยเพื่อเรียนในชั่วโมงต่อไป และอาจารย์ในเทศก์ไม่ทราบถึงข้อบกพร่องในการสอนของนักศึกษาฝึกสอนเนื่องจากนิเทศการสอนน้อยเกินไป และไม่สม่ำเสมอ

สำหรับปัญหาที่เกิดขึ้นกับอาจารย์ในเทศก์คือ การมีงานรับผิดชอบด้านอื่นมากเกินไป และปัญหาที่เกิดขึ้นกับอาจารย์พี่เลี้ยงคือความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์พี่เลี้ยงกับอาจารย์ในเทศก์ไม่มีพอ ทำให้ขาดการประสานงานกัน และอาจารย์พี่เลี้ยงไม่มีส่วนร่วมในโครงการฝึกสอนของวิทยาลัยครู

นพพร พานิชสุข (2525) ได้ทำการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบปัญหาการฝึกสอนของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ระหว่างมหาวิทยาลัยรามคำแหงกับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลการวิจัยสรุปได้ว่านักศึกษาฝึกสอนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงและมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ส่วนมากประสบปัญหาการฝึกสอนไม่แตกต่างกัน ส่วนที่แตกต่างกันได้แก่

1. ปัญหาด้านตัวนักศึกษาฝึกสอน ขาดการรู้จักเลือกใช้วิธีสอนแบบต่าง ๆ มาใช้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่สอน การจัดทำบันทึกการสอนไม่ทันกำหนดเวลา การตรวจการบ้านไม่ทัน

2. ปัญหาด้านผู้เรียน ไม่สามารถควบคุมชั้นเรียนได้ขณะทำการสอน และนักเรียนขาดความรับผิดชอบในงานที่มอบหมายให้ทำเป็นการบ้าน

3. ปัญหาด้านอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์นิเทศก์ขาดความรับผิดชอบในการนิเทศ เช่น ไม่ทำการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา ขาดความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาค้นักศึกษาประสบ

4. ปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอน ประสบปัญหาการเลือกผลิตอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับบทเรียนนั้น

5. ปัญหาด้านอาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์พี่เลี้ยงบางคนไม่ยอมรับวิธีสอนของนักศึกษา ไม่กล้าติชมและไม่ช่วยแนะนำให้เกิดพัฒนาการเรียน

6. ปัญหาด้านโรงเรียนฝึกสอน นโยบายด้านการสอนของสถานศึกษาฝึกสอน มีความขัดแย้งกับนโยบายของคณะ

7. ปัญหาด้านการจัดโครงการสอนของคณะ การเตรียมตัวก่อนออกฝึกสอนยังไม่ดีพอ เนื้อหาวิชาที่ศึกษาไม่เพียงพอในการฝึกสอน ไม่สามารถจัดสถานศึกษาฝึกสอนได้ตรงตามต้องการ ไม่สามารถจัดวิชาสอนให้ตรงตามสาขาวิชาเอก-โทที่เลือกเรียน และไม่สามารถแก้ปัญหาฝึกสอนที่ซ้ำ ๆ ให้สำเร็จลุล่วงไป

สมบัติ วัจนะสาริกากุล (2526) ศึกษาปัญหาการฝึกสอนของวิทยาลัยครูเลย โดยทำการศึกษาจากนักศึกษาที่ฝึกสอน อาจารย์นิเทศก์ และอาจารย์พี่เลี้ยง ปรากฏผลสรุปได้ดังนี้

1. นักศึกษามีความคิดเห็นว่า การจัดและการปกครองชั้นเรียนเป็นปัญหาที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรก ส่วนปัญหาในการสอนนั้นเป็นปัญหาด้านการขาดทักษะการสอนที่สำคัญ ๆ คือ การวางแผนการสอน การเลือกใช้วิธีสอน กิจกรรมและอุปกรณ์การสอน การประเมินผลการสอน ส่วนปัญหาที่สำคัญน้อยกว่าด้านอื่น ๆ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาด้วยกัน อาจารย์นิเทศก์ และอาจารย์พี่เลี้ยง และได้เสนอแนะให้อาจารย์นิเทศก์ได้ออกไปนิเทศกับนักศึกษามากขึ้น

2. อาจารย์นิเทศก์ ปัญหาที่สำคัญที่สุดคือเวลาสำหรับงานนิเทศ จำนวนนักศึกษาที่ต้องการนิเทศ และเสนอแนะให้ทางวิทยาลัยจัดสวัสดิการและบริการงานนิเทศให้ดีกว่าที่ดำเนินการอยู่ มีการจัดประชุมสัมมนาเกี่ยวกับโครงการฝึกสอน

3. อาจารย์พี่เลี้ยง ปัญหาที่สำคัญคือความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการฝึกสอน วิทยาลัยควรได้เผยแพร่ความสามารถเกี่ยวกับงานนิเทศและเสนอแนะว่าอาจารย์นิเทศก็ควรจะได้ประสานร่วมมือกันในการดำเนินงานนิเทศมากกว่าที่ดำเนินการอยู่

เรวัตพร พรหมเพ็ญ (2526) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัญหาและความต้องการในการออกฝึกสอนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ปีที่ 4 วิชาเอกคณิตศาสตร์ วิทยาลัยครูในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือรวบรวมข้อมูล กลุ่มประชากรคือนักศึกษาฝึกสอน วิชาเอกคณิตศาสตร์ระดับปริญญาตรี ปีที่ 4 ของวิทยาลัยครูในเขตกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2525 จำนวน 87 คน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ด้านการสอน เนื้อหาวิชาที่ได้รับมอบหมายมากเกินไป ขาดทักษะในการใช้กลวิธีในการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหา มีปัญหาเรื่องอุปกรณ์การสอน และขาดทักษะในการสร้างแบบทดสอบให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม การวัดผลทำได้ไม่ทั่วถึง ด้านอาจารย์นิเทศก็ขาดการให้กำลังใจ ไม่ตรวจบันทึกการสอนล่วงหน้า ใช้เวลาสังเกตการสอนน้อยเกินไป ด้านอาจารย์พี่เลี้ยงมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อนักศึกษาฝึกสอน สังเกตการสอนน้อย ไม่แนะนำเรื่องอุปกรณ์การสอน ไม่ตรวจบันทึกการสอนล่วงหน้า ด้านความต้องการของนักศึกษาฝึกสอนที่ต้องการมากคือคำแนะนำในการวางแผนการสอนและวิธีการสอน รองลงมาคือการบริการอุปกรณ์การสอน และต้องการให้อาจารย์นิเทศพี่และอาจารย์พี่เลี้ยงสังเกตการสอนอย่างสม่ำเสมอและประสานงานกันให้มากกว่าเดิม

อาภรณ์ เทียนพิทักษ์ (2528) ได้ศึกษาตัวประกอบที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการสอนของนักศึกษา อีกทั้งประสบการณ์วิชาชีพตามการรับรู้ของอาจารย์นิเทศ พี่เลี้ยง อาจารย์ พี่เลี้ยง ผู้บริหาร และนิสิตที่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า

1. การรับรู้ของอาจารย์นิเทศ พี่เลี้ยง อาจารย์พี่เลี้ยง ผู้บริหาร และนักศึกษาที่ผ่านการฝึกสอน เห็นว่า ตัวประกอบที่สำคัญเกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการสอนของนักศึกษาฝึกสอนคือ บุคลิกภาพของนักศึกษา การเตรียมการสอนและการดำเนินการสอน ทั้งนี้อาจารย์พี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศ เห็นว่าการเตรียมการสอนสำคัญมากที่สุด และอาจารย์พี่เลี้ยง และนักศึกษาที่ผ่านการฝึกสอน เห็นว่าการดำเนินการสอนเป็นตัวประกอบที่สำคัญมากที่สุด

2. กลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มเห็นสอดคล้องกันว่า ตัวประกอบด้านการเตรียมการสอนมีลักษณะสำคัญคือการประเมินผลตรงตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ การประเมินผลครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดภายในเวลาที่กำหนด และการประเมินผลโดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสมกับระดับการเรียนรู้ของเด็ก ตัวประกอบด้านการดำเนินการสอนมีลักษณะสำคัญคือการยกตัวอย่างได้เหมาะสมกับเนื้อเรื่องที่สอน การยกตัวอย่างที่สัมพันธ์กับประสบการณ์ของนักเรียนและเหมาะสมกับระดับชั้นเรียน และการเปิดโอกาสให้นักเรียนฝึกคิดหาเหตุผลแก้ปัญหาอย่างมีระบบด้วยตัวเอง ส่วนตัวประกอบด้านบุคลิกภาพมีลักษณะสำคัญคือ การประเมินผลตนเองอยู่เสมอ มีระเบียบวินัยในการปฏิบัติงาน ไม่ปฏิบัติงานขัดต่อศีลธรรมและคุณธรรม แต่งกายสะอาดเรียบร้อยเหมาะสมกับการเป็นครู การตรงต่อเวลาและความขยันขันแข็ง และความกระตือรือร้นในการทำงาน

จารีรัตน์ ประกแก้ว (2529) ได้วิเคราะห์การวิจัยด้านครูศึกษาในประเทศไทยในส่วนที่เกี่ยวกับปัญหาการฝึกสอน พบว่ามีปัญหาการฝึกสอนที่จัดว่าเป็นปัญหามาก และงานวิจัยส่วนใหญ่สรุปผลสอดคล้องกันคือ ปัญหาการขาดทักษะในการเลือกใช้วิธีสอนที่เหมาะสม ปัญหาความลำบากในการควบคุมชั้นเรียนให้มีระเบียบวินัย และปัญหาอาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยงไม่มีเวลาเพียงพอในการให้คำแนะนำแก่นักศึกษาฝึกสอน และปรากฏว่าก่อนการฝึกสอนหรือระยะช่วงแรกของการฝึกสอน ระดับความเป็นปัญหาจะสูงกว่าระยะหลัง หรือช่วงเวลาหลังการฝึกสอน

อนันต์ รัศมี (2533-2534) ได้ศึกษาสมรรถภาพด้านการสอนของนักศึกษาฝึกสอน คณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยมีจุดประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถภาพด้านการสอนของนักศึกษา คณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ปีการศึกษา 2533 ที่ออกทำการฝึกสอนแล้ว โดยใช้แบบทดสอบและแบบประเมินผลรวม 2 ฉบับ ฉบับแรกสำหรับนักศึกษาฝึกสอนจำนวน 282 คน ส่วนฉบับที่ 2 สำหรับอาจารย์นิเทศก์จำนวน 32 คน และอาจารย์พี่เลี้ยงจำนวน 83 คน ใช้ประเมินสมรรถภาพของนักศึกษาฝึกสอนรวม 6 ด้านคือ ด้านการวางแผน วิเคราะห์หลักสูตร และจุดมุ่งหมายรายวิชา ด้านเทคนิคและรูปแบบการสอน ด้านการจัดกิจกรรมและทักษะการสอน ด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

ด้านการประเมินผลของอาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากนักศึกษาฝึกสอน คณะศิลปกรรม จากอาจารย์นิเทศก์ และอาจารย์พี่เลี้ยงจากโรงเรียนฝึกสอนจำนวน 83 โรงเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า T-test ได้ข้อค้นพบคือ นักศึกษาฝึกสอน มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสมรรถภาพด้านการสอนในระดับปานกลาง เช่น การเขียนแผนการสอนระยะยาว การเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เทคนิคการสอนแบบต่าง ๆ เทคนิคและวิธีการวัดผลและการประเมินผล

จากการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะในการวิจัยว่า ควรศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นจากการออกฝึกสอนให้ละเอียดยิ่งขึ้นโดยเฉพาะในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนของนักศึกษาฝึกสอน ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลในการนำมาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัญหาการฝึกสอนของคณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยกำหนดปัญหาการฝึกสอนที่สำรวจออกเป็น 5 ด้าน จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องคือ

1. ด้านการวางแผน และการกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน
2. ด้านเทคนิคและรูปแบบการสอน
3. ด้านกิจกรรมและทักษะการสอน
4. ด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา
5. ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้การสอน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้ เป็นการสำรวจปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอนคณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากร
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ

1.1 นักศึกษาฝึกสอนชั้นปีที่ 4 คณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

จำนวน 222 คน

1.2 อาจารย์พี่เลี้ยงโรงเรียนฝึกสอน จำนวน 124 คน

1.3 อาจารย์นิเทศก์ คณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จำนวน 16 คน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตศึกษาถึงโรงเรียนฝึกสอนเพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากอาจารย์พี่เลี้ยงและนักศึกษาฝึกสอน โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามและกำหนดวันส่งกลับคืนด้วยไปรษณีย์ ส่วนแบบสอบถามสำหรับอาจารย์นิเทศก์ ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยมีการดำเนินงานสร้างแบบสอบถามดังต่อไปนี้

- 3.1 ศึกษาจุดประสงค์ และขอบเขตของงานวิจัย เพื่อทราบแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
 - 3.2 ศึกษารูปแบบ แนวทาง และวิธีการเขียนแบบสอบถามจากเอกสารและงานวิจัยในลักษณะเดียวกัน
 - 3.3 รวบรวมเนื้อหาต่าง ๆ ที่ได้จากเอกสารและงานวิจัยเพื่อร่างแบบสอบถาม
 - 3.4 นำแบบสอบถามที่ร่างไว้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ผู้ควบคุม ประเมินาณิพนธ์ตรวจสอบแก้ไขเพิ่มเติม
 - 3.5 ปรับปรุงแบบสอบถามตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ผู้ควบคุม ประเมินาณิพนธ์
 - 3.6 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจากประชากรที่เลือกโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย จากสายการปฏิบัติงานของอาจารย์นิเทศก์ที่ทางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ได้จัดไว้โดยต้องการ 1 สายจาก 8 สายการปฏิบัติงาน จะได้ชื่อและจำนวนโรงเรียนฝึกสอน จำนวนนักศึกษาฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ตามภาคผนวก
 - 3.7 นำแบบสอบถามไปหาความเชื่อมั่น โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา
 - 3.8 ปรับปรุงแบบสอบถาม โดยพิจารณาจากข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้ และปรึกษากับอาจารย์ผู้ควบคุมประเมินาณิพนธ์ เพื่อให้ได้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ในการสำรวจปัญหาการฝึกสอนของคณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
- แบบสอบถามเพื่อการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ฉบับตามกลุ่มของประชากร คือแบบสอบถามสำหรับนักศึกษาฝึกสอน สำหรับอาจารย์พี่เลี้ยง และสำหรับอาจารย์นิเทศก์โดยแต่ละฉบับแบ่งเป็น 2 ตอน คือ
- ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ ลักษณะคำตอบเป็นแบบตรวจสอบรายการและแบบเติมคำลงในช่องว่าง

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาการฝึกสอน ลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ในส่วนของการตอบแบบมาตราส่วนประมาณค่าได้กำหนดระดับคะแนนไว้ 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) คือ

มากที่สุด	มีค่า	5	คะแนน
มาก	มีค่า	4	คะแนน
ปานกลาง	มีค่า	3	คะแนน
น้อย	มีค่า	2	คะแนน
น้อยที่สุด	มีค่า	1	คะแนน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ข้อมูลที่ได้จากการตอบคำถามแบบตรวจสอบรายการและแบบเติมคำลงในช่องว่าง ใช้ความถี่ร้อยละในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ข้อมูลที่ได้จากการตอบคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ใช้การหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ในการแบ่งความหมายคะแนน ใช้เกณฑ์การประเมินค่าตามแนวของเบสต์ (Best. 1978 : 174) ดังนี้

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00	หมายถึงว่า	มีปัญหามากที่สุด
ช่วงคะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50	หมายถึงว่า	มีปัญหามาก
ช่วงคะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50	หมายถึงว่า	มีปัญหามากปานกลาง
ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50	หมายถึงว่า	มีปัญหาน้อย
ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50	หมายถึงว่า	มีปัญหาน้อยที่สุด

4.3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว (one-way ANOVA) และหากพบว่า มีอย่างน้อยอยู่หนึ่งคู่ที่แตกต่างกัน ใช้วิธีการเปรียบเทียบพหุคูณ ตามวิธีของ เชฟเฟ (Scheffe

Test) เพื่อทดสอบหาความแตกต่างเป็นรายคู่

สูตรที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่

1. หาค่าเฉลี่ยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 53)

$$\mu = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ μ แทนค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทนจำนวนประชากรผู้ตอบแบบสอบถาม

2. หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานใช้สูตร (กานดา พูนลาภทวี. 2530 : 70-71)

$$s = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N^2}}$$

เมื่อ s แทนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X^2$ แทนผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\sum X)^2$ แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทนจำนวนประชากรผู้ตอบแบบสอบถาม

3. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ใช้วิธีหาสัมประสิทธิ์อัลฟา โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 171)

$$L = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ L แทนค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

n แทนจำนวนข้อของเครื่องมือวัด

$\sum s_i^2$ แทนผลรวมของค่าความแปรปรวนเป็นรายข้อ

s_t^2 แทนความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

4. การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียวโดยใช้สูตร (ลิวน สายยศ และ
อังคณา สายยศ. 2536 : 95)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F คือแทนค่าการแจกแจงของ F

MS_b คือแทนความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_w คือแทนความแปรปรวนภายในกลุ่ม

เมื่อพบค่าความแปรปรวนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทดสอบความแตกต่าง
ระหว่างค่าเฉลี่ยทีละคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ (ลิวน สายยศ และอังคณา สายยศ.
2536 : 119)

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยนี้มุ่งศึกษาปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอน คณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยผู้วิจัยได้จัดลำดับในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษาฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์

ตอนที่ 2 ปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอน

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการวิจัยนี้มีประชากรทั้งสิ้น 362 คน ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์ 326 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.06 แบ่งเป็นนักศึกษาฝึกสอน 200 คน จากจำนวน 222 คน อาจารย์พี่เลี้ยง 110 คน จากจำนวน 124 คน และอาจารย์นิเทศก์จำนวน 16 คน จากจำนวน 16 คน โดยมีข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามตามตาราง 1-3 ดังต่อไปนี้

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษาฝึกสอน

ข้อมูลส่วนตัว		จำนวนข้อมูล (คน)	ร้อยละของข้อมูล
เพศ	ชาย	128	64.00
	หญิง	72	36.00
	รวม	200	100.00
วิชาเอก	ศิลปกรรม	77	38.50
	ออกแบบศิลปประยุกต์	31	15.50
	ทัศนกรรม	92	46.00
	รวม	200	100.00
ระดับของโรงเรียนที่ฝึกสอน			
	มัธยมศึกษาตอนต้น	46	23.00
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	48	24.00
	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	63	31.50
	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	43	21.50
	รวม	200	100.00

จากตาราง 1 แสดงว่าได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 200 ฉบับ จากการสอบถาม นักศึกษาฝึกสอนที่เป็นประชากรจำนวน 222 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.09 เป็นเพศชาย 128 คน คิดเป็นร้อยละ 64.00 และเพศหญิงจำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 36.00 เมื่อจำแนกตาม วิชาเอกของนักศึกษาฝึกสอนพบว่า เป็นเอกหัตถกรรมมากที่สุดคือ 92 คน คิดเป็นร้อยละ 46.00 รองลงมา เป็นเอกศิลปกรรมจำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 38.50 และอีก 31 คน หรือร้อยละ 15.50 เป็นนักศึกษาเอกออกแบบศิลปประยุกต์

เมื่อพิจารณาระดับของโรงเรียนที่ฝึกสอน พบว่า นักศึกษาฝึกสอนจำนวน 63 คน หรือ ร้อยละ 31.50 ฝึกสอนในโรงเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ อีก 48 คน หรือร้อยละ 24.00 ฝึกสอนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และจำนวน 46 คน หรือร้อยละ 23.00 ฝึกสอนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น รวมทั้งฝึกสอนในโรงเรียนระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูงอีกจำนวน 43 คน หรือร้อยละ 21.50

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนตัวของอาจารย์พี่เลี้ยง

ข้อมูลส่วนตัว		จำนวนข้อมูล (คน)	ร้อยละของข้อมูล
เพศ	ชาย	69	62.73
	หญิง	41	37.27
	รวม	110	100.00
วุฒิการศึกษาสูงสุด			
	ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	-
	ปริญญาตรี	101	91.82
	ประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชาเฉพาะ	-	-
	ปริญญาโท	9	8.18
	ปริญญาเอก	-	-
	รวม	110	100.00
ประสบการณ์การสอน			
	1-3 ปี	-	-
	4-7 ปี	14	12.73
	มากกว่า 7 ปี	96	87.27
	รวม	110	100.00
ตำแหน่งหน้าที่อาจารย์พี่เลี้ยง			
	เคย	73	66.36
	ไม่เคย	37	33.64
	รวม	110	100.00

จากตาราง 2 แสดงว่าอาจารย์พี่เลี้ยงที่เป็นประชากร จำนวน 124 คน ตอบแบบสอบถามคืนจำนวน 110 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.71 เมื่อจำแนกตามเพศพบว่า เป็นเพศชาย 69 คน คิดเป็นร้อยละ 62.73 เพศหญิง 41 คน คิดเป็นร้อยละ 37.27 หากพิจารณาพฤติกรรมการศึกษาสูงสุดพบว่าอาจารย์พี่เลี้ยงจำนวน 101 คน หรือร้อยละ 91.82 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี และอีก 9 คน หรือร้อยละ 8.18 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท

เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การสอนพบว่า อาจารย์พี่เลี้ยงจำนวน 96 คน หรือร้อยละ 87.27 มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 7 ปี ส่วนอีกจำนวน 14 คน หรือร้อยละ 12.73 มีประสบการณ์ในการสอน 4-7 ปี หากพิจารณาประสบการณ์ในด้านตำแหน่งหน้าที่อาจารย์พี่เลี้ยงพบว่าอาจารย์พี่เลี้ยง 73 คน หรือร้อยละ 66.36 เคยทำหน้าที่อาจารย์พี่เลี้ยง แต่อีกจำนวน 37 คน หรือร้อยละ 33.64 ยังไม่เคยทำหน้าที่อาจารย์พี่เลี้ยง

ตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนตัวของอาจารย์นิเทศก์

ข้อมูลส่วนตัว		จำนวนข้อมูล (คน)	ร้อยละของข้อมูล
เพศ	ชาย	10	62.50
	หญิง	6	37.50
	รวม	16	100.00
วุฒิการศึกษาสูงสุด			
	ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	6.25
	ปริญญาตรี	9	56.25
	ประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชาเฉพาะ	-	-
	ปริญญาโท	6	37.50
	ปริญญาเอก	-	-
	รวม	16	100.00
ประสบการณ์การสอน			
	1-3 ปี	-	-
	4-7 ปี	4	25.00
	มากกว่า 7 ปี	12	75.00
	รวม	16	100.00
ตำแหน่งหน้าที่อาจารย์นิเทศก์			
	เคย	15	93.75
	ไม่เคย	1	6.25
	รวม	16	100.00

จากตาราง 3 แสดงว่าอาจารย์นิเทศก์ที่เป็นประชากรจำนวน 16 คนตอบแบบสอบถามคืนครบ 16 ฉบับ โดยเป็นอาจารย์นิเทศก์เพศชายจำนวน 10 คน หรือร้อยละ 62.50 และเพศหญิง 6 คน หรือร้อยละ 37.50 หากพิจารณาวุฒิการศึกษาสูงสุดพบว่าอาจารย์นิเทศก์จำนวน 9 คน หรือร้อยละ 56.25 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี นอกจากนี้อีก 6 คน หรือร้อยละ 37.50 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทมีเพียง 1 คน หรือร้อยละ 6.25 ที่สำเร็จการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี

เมื่อจำแนกข้อมูลส่วนตัวตามประสบการณ์ในการสอน พบว่าอาจารย์นิเทศก์จำนวน 12 คนหรือร้อยละ 75.00 มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 7 ปี และอีกจำนวน 4 คน หรือร้อยละ 25.00 มีประสบการณ์การสอน 4-7 ปี หากพิจารณาประสบการณ์ในด้านหน้าที่อาจารย์นิเทศก์พบว่าอาจารย์นิเทศก์ 15 คน หรือร้อยละ 93.75 เคยทำหน้าที่อาจารย์นิเทศก์ ส่วนอีก 1 คน หรือร้อยละ 6.25 ไม่เคยทำหน้าที่อาจารย์นิเทศก์

ตอนที่ 2 ปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอนตามความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน
อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ มีข้อมูลแสดงได้ตามตาราง 4-6 ดังต่อไปนี้

ตาราง 4 แสดงปัญหาการสอนตามความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน

ที่	รายการ	ปัญหาการสอน		
		ค่าเฉลี่ย (x)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (s)	ระดับปัญหา
ด้านการวางแผนและการกำหนดจุดมุ่งหมายของ การเรียนการสอน				
1	ความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์หลักสูตร	2.71	0.67	ปานกลาง
2	การวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อวางแผนการสอน	2.78	0.80	ปานกลาง
3	ความเพียงพอของเอกสารที่ใช้ในการวิเคราะห์ หลักสูตร	2.89	1.05	ปานกลาง
4	การกำหนดวิธีการสอนในการวางแผนการสอน	2.65	0.90	ปานกลาง
5	การทำโครงการสอน บันทึกการสอน ก่อนสอน	2.70	1.07	ปานกลาง
6	การกำหนดเนื้อหาให้สอดคล้องกับเวลา	2.83	0.93	ปานกลาง
7	การวางแผนและผลิตอุปกรณ์การสอนให้สอดคล้อง กับเนื้อหา	2.76	0.91	ปานกลาง
8	ความถนัดในวิชาที่สอน	2.43	1.20	น้อย
9	การเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมให้เกิดความ ชัดเจน	2.73	0.93	ปานกลาง
	รวม	2.72	0.59	ปานกลาง
ด้านเทคนิคและรูปแบบการสอน				
1	การเลือกวิธีสอนที่เหมาะสมกับสภาพนักเรียน	2.69	1.01	ปานกลาง

ตาราง 4 (ต่อ)

ที่	รายการ	ปัญหาการสอน		
		ค่าเฉลี่ย (μ)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)	ระดับปัญหา
2	การเลือกวิธีสอนที่เหมาะสมกับกิจกรรมสภาพนักเรียน	2.81	1.04	ปานกลาง
3	การเลือกวิธีสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหา	2.59	0.98	ปานกลาง
4	การดำเนินการสอนตามที่เตรียมไว้	2.57	0.91	ปานกลาง
5	การอธิบายให้นักเรียนเข้าใจได้	2.77	1.07	ปานกลาง
6	การดำเนินการสอนไปตามบันทึกการสอน	2.61	0.87	ปานกลาง
7	การดำเนินการสอนตามเวลาที่กำหนด	2.65	0.98	ปานกลาง
8	การสาธิตให้นักเรียนดู	2.33	1.21	น้อย
9	ความสามารถในการจัดลำดับทักษะที่สอน	2.42	0.95	น้อย
	รวม	2.60	0.74	ปานกลาง
ด้านกิจกรรมและทักษะการสอน				
1	การใช้เวลาได้พอดีกับเนื้อหาและกิจกรรมในแต่ละคาบ	2.66	0.97	ปานกลาง
2	ความสามารถในการอธิบายและยกตัวอย่างประกอบ	2.40	0.92	น้อย
3	ความสามารถในการสรุปบทเรียน	2.51	0.97	ปานกลาง
4	ทักษะในการเสริมสร้างกำลังใจ	2.27	1.00	น้อย
5	ความสามารถในการจูงใจให้ผู้เรียนร่วมมือในกิจกรรม			
	การเรียนการสอน เช่นการโต้ตอบคำถาม	2.60	1.05	ปานกลาง
6	ความสามารถในการปรับเนื้อหาให้ตรงกับความสนใจ			
	และความสามารถของผู้เรียน	2.67	1.03	ปานกลาง

ตาราง 4 (ต่อ)

ที่	รายการ	ปัญหาการสอน		
		ค่าเฉลี่ย (μ)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)	ระดับปัญหา
7	ความสามารถที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอด	2.82	0.95	ปานกลาง
8	การจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์	2.49	0.89	น้อย
9	ความสามารถกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากกิจกรรมที่จัดขึ้น	2.67	0.91	ปานกลาง
10	ความสามารถในการสร้างความสนใจเนื้อหาวิชา	2.67	0.94	ปานกลาง
11	ความสามารถในการริเริ่มดัดแปลงการสอนให้ เหมาะสมกับสภาพการณ์	2.59	1.00	ปานกลาง
12	ทักษะในการตั้งคำถาม	2.67	0.75	ปานกลาง
13	ทักษะในการนำเข้าสู่บทเรียน	2.42	0.84	น้อย
	รวม	2.57	0.67	ปานกลาง
ด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา				
1	ความสามารถในการผลิตอุปกรณ์การสอนโดยใช้วัสดุใน วัสดุในท้องถิ่น	2.70	0.95	ปานกลาง
2	ความสามารถใช้อุปกรณ์การสอนที่มีความเหมาะสมกับ ลักษณะสภาพการเรียนการสอน	2.59	1.02	ปานกลาง
3	ความสามารถในการใช้วัสดุท้องถิ่นวัสดุอุปกรณ์ชนิดต่าง อย่างมีประสิทธิภาพ	2.73	0.98	ปานกลาง
4	ความสามารถในการเขียนกระดานดำ	2.43	1.00	น้อย

ตาราง 4 (ต่อ)

ที่	รายการ	ปัญหาการสอน		
		ค่าเฉลี่ย (μ)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)	ระดับปัญหา
5	ความสามารถและทักษะในการผลิตและ เตรียมอุปกรณ์ การสอน	2.48	0.99	น้อย
6	ความรู้และความสามารถในการใช้วัสดุอุปกรณ์	2.29	0.98	น้อย
7	ความสามารถในการเลือกใช้กลวิธีการสอนที่เหมาะสม	2.53	0.83	ปานกลาง
8	การอำนวยความสะดวกวัสดุอุปกรณ์จากโรงเรียน ฝึกสอน	2.87	1.19	ปานกลาง
9	ทักษะความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับการเลือกนวัตกรรม และเทคโนโลยีการศึกษา	2.63	0.73	ปานกลาง
10	การรู้จักวิธีเก็บรักษาวัสดุอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพที่ดี	2.31	0.97	น้อย
11	ความคิดริเริ่มในการดัดแปลงอุปกรณ์การสอนให้ เหมาะสมกับกิจกรรม	2.43	0.97	น้อย
	รวม	2.55	0.58	ปานกลาง
ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน				
1	ความรู้เกี่ยวกับระเบียบการวัดผลและประเมินผล การเรียน	2.76	0.88	ปานกลาง
2	การวัดผลการเรียนหลังการสอนด้วยแบบทดสอบ	2.67	0.86	ปานกลาง
3	ความสามารถวัดผลได้ตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้ง ไว้	2.66	0.86	ปานกลาง
		2.65	0.97	ปานกลาง

ตาราง 4 (ต่อ)

ที่	รายการ	ปัญหาการสอน		
		ค่าเฉลี่ย (μ)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)	ระดับปัญหา
4	ทักษะการสร้างแบบทดสอบ (ออกข้อสอบ)	2.65	0.97	ปานกลาง
5	การตรวจแบบฝึกหัดของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ	2.40	1.17	ปานกลาง น้อย
6	ความเข้าใจในการนำผลจากการประเมินผลมาปรับปรุง การเรียนการสอนในครั้งต่อไป	2.63	0.89	ปานกลาง
7	ความสามารถเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือการวัดผลเช่น การวัดผลความรู้ การวัดผลการปฏิบัติงาน การวัดผล การสอน	2.76	0.82	ปานกลาง
8	การตั้งเกณฑ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ละครั้ง	2.59	0.75	ปานกลาง
9	ความสามารถของข้อสอบที่จะวัดได้ครอบคลุมเนื้อหาวิชา	2.77	0.98	ปานกลาง
10	การให้คะแนนที่เหมาะสมและยึดถือหลักความยุติธรรม	2.49	1.16	น้อย
	รวม	2.64	0.67	ปานกลาง
	โดยรวม	2.61	0.57	ปานกลาง

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาฝึกสอนมีปัญหาการสอนทุกด้าน และโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า นักศึกษาฝึกสอนมีปัญหาการสอนส่วนมากอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50) มีเพียง 14 ประเด็นจาก 52 ประเด็นที่มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ความถนัดในวิชาที่สอน การสาธิตให้นักเรียนดู การจัดลำดับทักษะที่สอน การอธิบายและยกตัวอย่างประกอบ การเสริมสร้างกำลังใจ การจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ การตั้งคำถาม การเขียนกระดานดำ การผลิตและเตรียมอุปกรณ์การสอน การใช้วัสดุอุปกรณ์ การรู้จักวิธีเก็บรักษาวัสดุอุปกรณ์การสอนให้เหมาะสมกับกิจกรรม การตรวจแบบฝึกหัดของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และการให้คะแนนที่เหมาะสมและยึดถือหลักความยุติธรรม (ค่าเฉลี่ย 2.43, 2.33, 2.42, 2.40, 2.27, 2.49, 2.42, 2.43, 2.48, 2.29, 2.31, 2.43, 2.40 และ 2.49 ตามลำดับ)

ตาราง 5 แสดงปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอนตามความคิดเห็นของอาจารย์ที่เลี้ยง

ที่	รายการ	ปัญหาการสอน		
		ค่าเฉลี่ย (μ)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)	ระดับปัญหา
	ด้านการวางแผนและการกำหนดจุดมุ่งหมายของ การเรียนการสอน			
1	ความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์หลักสูตร	2.83	1.05	ปานกลาง
2	การวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อวางแผนการสอน	2.88	1.15	ปานกลาง
3	ความเพียงพอของเอกสารที่ใช้ในการวิเคราะห์ หลักสูตร	2.67	1.09	ปานกลาง
4	การกำหนดวิธีการสอนในการวางแผนการสอน	2.88	0.99	ปานกลาง
5	การทำโครงการสอน บันทึกการสอน ก่อนสอน	2.75	1.15	ปานกลาง
6	การกำหนดเนื้อหาให้สอดคล้องกับเวลา	2.88	1.08	ปานกลาง
7	การวางแผนและผลิตอุปกรณ์การสอนให้สอดคล้อง กับเนื้อหา	2.67	0.96	ปานกลาง
8	ความถนัดในวิชาที่สอน	2.83	0.97	ปานกลาง
9	การเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมให้เกิดความ ชัดเจน	2.63	0.97	ปานกลาง
	รวม	2.78	0.92	ปานกลาง
	ด้านเทคนิคและรูปแบบการสอน			
1	การเลือกวิธีสอนที่เหมาะสมกับสภาพนักเรียน	3.00	1.10	ปานกลาง

ตาราง 5 (ต่อ)

ที่	รายการ	ปัญหาการสอน		
		ค่าเฉลี่ย (μ)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)	ระดับปัญหา
2	การเลือกวิธีสอนที่เหมาะสมกับกิจกรรมสภาพนักเรียน	2.92	1.06	ปานกลาง
3	การเลือกวิธีสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหา	2.79	1.06	ปานกลาง
4	การดำเนินการสอนตามที่เตรียมไว้	2.79	1.06	ปานกลาง
5	การอธิบายให้นักเรียนเข้าใจได้	2.75	0.99	ปานกลาง
6	การดำเนินการสอนไปตามบันทึกการสอน	2.79	0.98	ปานกลาง
7	การดำเนินการสอนตามเวลาที่กำหนด	2.71	1.20	ปานกลาง
8	การสาธิตให้นักเรียนดู	2.62	1.17	ปานกลาง
9	ความสามารถในการจัดลำดับทักษะที่สอน	2.79	0.98	ปานกลาง
	รวม	2.80	0.96	ปานกลาง
	ด้านกิจกรรมและทักษะการสอน			
1	การใช้เวลาได้พอดีกับเนื้อหาและกิจกรรมในแต่ละคาบ	2.71	1.04	ปานกลาง
2	ความสามารถในการอธิบายและยกตัวอย่างประกอบ	2.75	1.03	ปานกลาง
3	ความสามารถในการสรุปบทเรียน	2.75	0.85	ปานกลาง
4	ทักษะในการเสริมสร้างกำลังใจ	2.88	0.99	ปานกลาง
5	ความสามารถในการจูงใจให้ผู้เรียนร่วมมือในกิจกรรม			
	การเรียนการสอน เช่นการโต้ตอบคำถาม	2.88	0.99	ปานกลาง
6	ความสามารถในการปรับเนื้อหาให้ตรงกับความสนใจ และความสามารถของผู้เรียน	2.83	1.05	ปานกลาง

ตาราง 5 (ต่อ)

ที่	รายการ	ปัญหาการสอน		
		ค่าเฉลี่ย (u)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (s)	ระดับปัญหา
7	ความสามารถที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอด	2.96	0.91	ปานกลาง
8	การจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์	2.79	0.88	ปานกลาง
9	ความสามารถกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากกิจกรรมที่จัดขึ้น	2.96	1.00	ปานกลาง
10	ความสามารถในการสร้างความสนใจเนื้อหาวิชา	2.79	0.98	ปานกลาง
11	ความสามารถในการริเริ่มดัดแปลงการสอนให้เหมาะสมกับสภาพการณ์	2.96	0.95	ปานกลาง
12	ทักษะในการตั้งคำถาม	2.71	0.91	ปานกลาง
13	ทักษะในการนำเข้าสู่บทเรียน	2.71	0.91	ปานกลาง
	รวม	2.82	0.84	ปานกลาง
ด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา				
1	ความสามารถในการผลิตอุปกรณ์การสอนโดยใช้วัสดุในวัสดุในท้องถิ่น	2.58	0.97	ปานกลาง
2	ความสามารถใช้อุปกรณ์การสอนที่มีความเหมาะสมกับลักษณะสภาพการเรียนการสอน	2.71	1.12	ปานกลาง
3	ความสามารถในการใช้วัสดุต้นวัสดุอุปกรณ์ชนิดต่างอย่างมีประสิทธิภาพ	2.75	0.94	ปานกลาง
4	ความสามารถในการเขียนกระดานดำ	2.50	0.98	น้อย

ตาราง 5 (ต่อ)

ที่	รายการ	ปัญหาการสอน		
		ค่าเฉลี่ย (μ)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)	ระดับปัญหา
5	ความสามารถและทักษะในการผลิตและเตรียมอุปกรณ์การสอน	2.67	1.05	ปานกลาง
6	ความรู้และความสามารถในการใช้วัสดุอุปกรณ์	2.83	1.13	ปานกลาง
7	ความสามารถในการ เลือกใช้กลวิธีการสอนที่เหมาะสม	2.79	0.93	ปานกลาง
8	การอำนวยความสะดวกวัสดุอุปกรณ์จากโรงเรียนฝึกสอน	2.88	1.26	ปานกลาง
9	ทักษะความรู้ในเรื่อง เกี่ยวกับการ เลือกนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา	2.88	1.03	ปานกลาง
10	การรู้จักวิธีเก็บรักษาวัสดุอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพที่ดี	2.71	1.04	ปานกลาง
11	ความคิดริเริ่มในการดัดแปลงอุปกรณ์การสอนให้เหมาะสมกับกิจกรรม	2.71	0.95	ปานกลาง
	รวม	2.73	0.88	ปานกลาง
ด้านการวัดและประเมินผลการ เรียนการสอน				
1	ความรู้เกี่ยวกับระเบียบการวัดผลและประเมินผลการเรียน	2.83	0.96	ปานกลาง
2	การวัดผลการเรียนหลังการสอนด้วยแบบทดสอบ	2.75	1.07	ปานกลาง
3	ความสามารถวัดผลได้ตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้	2.75	1.03	ปานกลาง

ตาราง 5 (ต่อ)

ที่	รายการ	ปัญหาการสอน		
		ค่าเฉลี่ย (μ)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)	ระดับปัญหา
4	ทักษะการสร้างแบบทดสอบ (ออกข้อสอบ)	2.75	0.79	ปานกลาง
5	การตรวจแบบฝึกหัดของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ	2.79	1.22	ปานกลาง
6	ความเข้าใจในการนำผลจากการประเมินผลมาปรับปรุง การเรียนการสอนในครั้งต่อไป	2.79	0.93	ปานกลาง
7	ความสามารถเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือการวัดผลเช่น การวัดผลความรู้ การวัดผลการปฏิบัติงาน การวัดผล การสอน	2.96	0.91	ปานกลาง
8	การตั้งเกณฑ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ละครั้ง	2.75	1.15	ปานกลาง
9	ความสามารถของข้อสอบที่จะวัดได้ครอบคลุมเนื้อหาวิชา	2.79	0.83	ปานกลาง
10	การให้คะแนนที่เหมาะสมและยึดถือหลักความยุติธรรม	2.83	1.09	ปานกลาง
	รวม	2.80	0.86	ปานกลาง
	โดยรวม	2.79	0.84	ปานกลาง

จากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่าอาจารย์ที่เลี้ยงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.79) รวมทั้งมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอนเป็นรายด้าน ทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า นักศึกษาฝึกสอนมีระดับปัญหาทุกประเด็นของคำถามอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50) โดยมีเพียงประเด็นเดียวที่มีระดับปัญหาน้อย คือ ความสามารถในการเขียนกระดานดำ (ค่าเฉลี่ย 2.50)

ตาราง 6 แสดงปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอนตามความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์

ที่	รายการ	ปัญหาการสอน		
		ค่าเฉลี่ย (u)	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน (s)	ระดับปัญหา
ด้านการวางแผนและการกำหนดจุดมุ่งหมายของ การเรียนการสอน				
1	ความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์หลักสูตร	3.00	0.53	ปานกลาง
2	การวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อวางแผนการสอน	3.00	0.53	ปานกลาง
3	ความเพียงพอของเอกสารที่ใช้ในการวิเคราะห์ หลักสูตร	2.87	0.74	ปานกลาง
4	การกำหนดวิธีการสอนในการวางแผนการสอน	3.13	0.64	ปานกลาง
5	การทำโครงการสอน บันทึกการสอน ก่อนสอน	3.00	0.65	ปานกลาง
6	การกำหนดเนื้อหาให้สอดคล้องกับเวลา	3.20	0.77	ปานกลาง
7	การวางแผนและผลิตอุปกรณ์การสอนให้สอดคล้อง กับเนื้อหา	3.27	0.70	ปานกลาง
8	ความถนัดในวิชาที่สอน	3.53	0.64	มาก
9	การเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมให้เกิดความ ชัดเจน	3.20	0.56	ปานกลาง
	รวม	3.13	0.36	ปานกลาง
ด้านเทคนิคและรูปแบบการสอน				
1	การเลือกวิธีสอนที่เหมาะสมกับสภาพนักเรียน	3.20	0.68	ปานกลาง

ตาราง 6 (ต่อ)

ที่	รายการ	ปัญหาการสอน		
		ค่าเฉลี่ย (μ)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)	ระดับปัญหา
2	การเลือกวิธีสอนที่เหมาะสมกับกิจกรรมสภาพนักเรียน	3.20	0.77	ปานกลาง
3	การเลือกวิธีสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหา	3.07	0.88	ปานกลาง
4	การดำเนินการสอนตามที่เตรียมไว้	3.27	0.70	ปานกลาง
5	การอธิบายให้นักเรียนเข้าใจได้	3.13	0.83	ปานกลาง
6	การดำเนินการสอนไปตามบันทึกการสอน	2.93	0.70	ปานกลาง
7	การดำเนินการสอนตามเวลาที่กำหนด	2.93	0.80	ปานกลาง
8	การสาธิตให้นักเรียนดู	3.00	0.93	ปานกลาง
9	ความสามารถในการจัดลำดับทักษะที่สอน	3.00	0.53	ปานกลาง
	รวม	3.08	0.59	ปานกลาง
	ด้านกิจกรรมและทักษะการสอน			
1	การใช้เวลาได้พอดีกับเนื้อหาและกิจกรรมในแต่ละคาบ	2.93	0.59	ปานกลาง
2	ความสามารถในการอธิบายและยกตัวอย่างประกอบ	2.87	0.83	ปานกลาง
3	ความสามารถในการสรุปบทเรียน	2.93	0.59	ปานกลาง
4	ทักษะในการเสริมสร้างกำลังใจ	3.00	0.76	ปานกลาง
5	ความสามารถในการจูงใจให้ผู้เรียนร่วมมือในกิจกรรม			
	การเรียนการสอน เช่นการโต้ตอบคำถาม	3.00	0.85	ปานกลาง
6	ความสามารถในการปรับเนื้อหาให้ตรงกับความสนใจ และความสามารถของผู้เรียน	3.07	0.46	ปานกลาง

ตาราง 6 (ต่อ)

ที่	รายการ	ปัญหาการสอน		
		ค่าเฉลี่ย (μ)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)	ระดับปัญหา
7	ความสามารถที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอด	3.33	0.62	ปานกลาง
8	การจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์	3.13	0.83	ปานกลาง
9	ความสามารถกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากกิจกรรมที่จัดขึ้น	3.07	0.88	ปานกลาง
10	ความสามารถในการสร้างความสนใจในเนื้อหาวิชา	3.20	0.86	ปานกลาง
11	ความสามารถในการริเริ่มดัดแปลงการสอนให้เหมาะสมกับสภาพการณ์	3.33	0.72	ปานกลาง
12	ทักษะในการตั้งคำถาม	3.40	0.83	ปานกลาง
13	ทักษะในการนำเข้าสู่บทเรียน	3.20	0.56	ปานกลาง
	รวม	3.11	0.52	ปานกลาง
ด้านการำานวัตกรรมและ เทคโนโลยีทางการศึกษา				
1	ความสามารถในการผลิตอุปกรณ์การสอนโดยใช้วัสดุในวัสดุในท้องถิ่น	3.07	0.80	ปานกลาง
2	ความสามารถใช้อุปกรณ์การสอนที่มีความเหมาะสมกับลักษณะสภาพการเรียนการสอน	3.13	0.74	ปานกลาง
3	ความสามารถในการใช้วัสดุต้นวัสดุอุปกรณ์ชนิดต่างอย่างมีประสิทธิภาพ	3.07	0.59	ปานกลาง
4	ความสามารถในการเขียนกระดานดำ	3.33	0.90	น้อย

ตาราง 6 (ต่อ)

ที่	รายการ	ปัญหาการสอน		
		ค่าเฉลี่ย (μ)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)	ระดับปัญหา
5	ความสามารถและทักษะในการผลิตและเตรียมอุปกรณ์การสอน	3.20	0.56	ปานกลาง
6	ความรู้และความสามารถในการใช้วัสดุอุปกรณ์	3.40	0.74	ปานกลาง
7	ความสามารถในการเลือกใช้กลวิธีการสอนที่เหมาะสม	3.20	0.77	ปานกลาง
8	การอำนวยความสะดวกวัสดุอุปกรณ์จากโรงเรียนฝึกสอน	3.60	0.83	มาก
9	ทักษะความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับการเลือกนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา	3.33	0.49	ปานกลาง
10	การรู้จักวิธีเก็บรักษาวัสดุอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพที่ดี	3.07	0.70	ปานกลาง
11	ความคิดริเริ่มในการดัดแปลงอุปกรณ์การสอนให้เหมาะสมกับกิจกรรม	3.07	0.80	ปานกลาง
	รวม	3.22	0.47	ปานกลาง
	ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน			
1	ความรู้เกี่ยวกับระเบียบการวัดผลและประเมินผล	3.27	0.70	ปานกลาง
2	การวัดผลการเรียนหลังการสอนด้วยแบบทดสอบ	2.93	0.80	ปานกลาง
3	ความสามารถวัดผลได้ตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้	2.93	0.80	ปานกลาง

ตาราง 6 (ต่อ)

ที่	รายการ	ปัญหาการสอน		
		ค่าเฉลี่ย (μ)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)	ระดับปัญหา
4	ทักษะการสร้างแบบทดสอบ (ออกข้อสอบ)	2.93	0.80	ปานกลาง
5	การตรวจแบบฝึกหัดของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ	2.93	0.96	ปานกลาง
6	ความเข้าใจในการนำผลจากการประเมินผลมาปรับปรุง การเรียนการสอนในครั้งต่อไป	3.20	0.77	ปานกลาง
7	ความสามารถเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือการวัดผลเช่น การวัดผลความรู้ การวัดผลการปฏิบัติงาน การวัดผล การสอน	3.33	0.72	ปานกลาง
8	การตั้งเกณฑ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ละครั้ง	3.27	0.59	ปานกลาง
9	ความสามารถของข้อสอบที่จะวัดได้ครอบคลุมเนื้อหาวิชา	3.07	0.70	ปานกลาง
10	การให้คะแนนที่เหมาะสมและยึดถือหลักความยุติธรรม	3.07	1.03	ปานกลาง
	รวม	3.09	0.58	ปานกลาง
	โดยรวม	3.13	0.46	ปานกลาง

จากตาราง 6 แสดงว่าอาจารย์นิเทศก์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนของ นักศึกษาฝึกสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.13) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษาฝึกสอนมีปัญหาการสอนตามความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า นักศึกษาฝึกสอนมีระดับปัญหาทุกประเด็นของคือคำถามอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50) โดยมีเพียง 2 ประเด็น ที่อาจารย์นิเทศก์มีความ คิดเห็นว่า นักศึกษาฝึกสอนมีปัญหาการสอนอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ความถนัดในวิชาที่สอนและการ อำนวยความสะดวกวัสดุอุปกรณ์จากโรงเรียนฝึกสอน (ค่าเฉลี่ย 3.53 และ 3.60 ตามลำดับ)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอน ตามความคิดเห็นของนักศึกษา ฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ โดยเสนอแผนเป็นรายด้านและโดยรวม ตามตาราง 7-15 ดังต่อไปนี้

ตาราง 7 เปรียบเทียบปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอน ตามความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน
อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ ด้านการวางแผนและการกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียน
การสอน

แหล่งตัวแปร	SS.	df	MS.	F
ระหว่างกลุ่ม	2.16	2	1.08	0.08
ภายในกลุ่ม	50.19	119	0.42	
รวม	52.35	121		

จากตาราง 7 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์
มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอน ด้านการวางแผนและการกำหนด
จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 8 เปรียบเทียบปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอน ตามความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน
อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์พี่เทศก์ เทคนิคและรูปแบบการสอน

แหล่งตัวแปร	SS	df.	MS.	F
ระหว่างกลุ่ม	3.17	2	1.59	0.08
ภายในกลุ่ม	71.56	119	0.60	
รวม	74.73	121		

จากตาราง 8 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยง และอาจารย์พี่เทศก์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอน ด้านเทคนิคและรูปแบบการสอน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 9 เปรียบเทียบปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอน ตามความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ ด้านกิจกรรมและทักษะการสอน

แหล่งตัวแปร	SS	df.	MS.	F
ระหว่างกลุ่ม	4.21	2	2.11	0.01*
ภายในกลุ่ม	56.53	119	0.48	
รวม	60.74	121		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนของนักศึกษาฝึกสอน ด้านกิจกรรมและทักษะการสอน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เพื่อให้ทราบความแตกต่างเป็นรายคู่ระหว่างความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ เกี่ยวกับปัญหาการสอนด้านกิจกรรมและทักษะการสอน จึงนำมาทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีทางเซฟเฟตามตาราง 10

ตาราง 10 เปรียบเทียบความคิดเห็นเป็นรายคู่ ระหว่างนักศึกษาฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยง
อาจารย์นิเทศก์เกี่ยวกับปัญหาการสอน ด้านกิจกรรมและทักษะการสอน

ตำแหน่ง	ค่าเฉลี่ย	นักศึกษา ฝึกสอน	อาจารย์ พี่เลี้ยง	อาจารย์ นิเทศก์
		2.57	2.82	3.11
นักศึกษาฝึกสอน	2.57			
อาจารย์พี่เลี้ยง	2.82			
อาจารย์นิเทศก์	3.11	*		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 แสดงว่า อาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
ปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอน ด้านกิจกรรมและทักษะการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักศึกษากับอาจารย์พี่เลี้ยง และอาจารย์พี่เลี้ยงกับอาจารย์นิเทศก์มีความ
คิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 11 เปรียบเทียบปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอนตามความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน
ตามความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ด้านการراشنวัตกรรม
และเทคโนโลยีทางการศึกษา

แหล่งตัวแปร	SS	df.	MS.	F
ระหว่างกลุ่ม	5.97	2	2.99	0.00*
ภายในกลุ่ม	48.96	119	0.41	
รวม	54.93	121		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์
มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนของนักศึกษาด้านการراشنวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการ
ศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เพื่อให้ทราบความแตกต่างกันเป็นรายคู่ระหว่างความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน
อาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์เกี่ยวกับปัญหาการสอนด้านการراشنวัตกรรมและเทคโนโลยี
ทางการศึกษา จึงนำมาทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ่ ตามตาราง 12

ตาราง 12 เปรียบเทียบความคิดเห็นเป็นรายคู่ระหว่างนักศึกษาฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยง และ อาจารย์นิเทศก์เกี่ยวกับปัญหาการสอนด้านการใช้นวัตกรรม และ เทคโนโลยีทางการศึกษา

ตำแหน่ง	ค่าเฉลี่ย	นักศึกษาฝึกสอน	อาจารย์พี่เลี้ยง	อาจารย์นิเทศก์
		2.55	2.73	3.22
นักศึกษาฝึกสอน	2.55			
อาจารย์พี่เลี้ยง	2.73			
อาจารย์นิเทศก์	3.22	*		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 แสดงว่าอาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนด้านของนักศึกษาฝึกสอน ด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักศึกษาฝึกสอนกับอาจารย์พี่เลี้ยง และ อาจารย์พี่เลี้ยงกับอาจารย์นิเทศก์ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 13 เปรียบเทียบปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอนตามความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน
อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

แหล่งตัวแปร	SS	df.	MS.	F
ระหว่างกลุ่ม	2.79	2	1.39	0.06
ภายในกลุ่ม	58.95	119	0.49	
รวม	61.74	121		

จากตาราง 13 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์
มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอนด้านการวัดและการประเมินผลการเรียน
การสอน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 14 เปรียบเทียบปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอนตามความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน
อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ โดยรวม

แหล่งตัวแปร	SS	df.	MS.	F
ระหว่างกลุ่ม	3.61	2	1.80	0.01*
ภายในกลุ่ม	45.77	119	0.38	
รวม	49.38	121		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอนโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เพื่อให้ทราบความแตกต่างกันเป็นรายคู่ระหว่างความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์เกี่ยวกับปัญหาการสอนด้านการراهنวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา จึงนำมาทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ ตามตาราง 15

ตาราง 15 เปรียบเทียบความคิดเห็นเป็นรายคู่ระหว่างนักศึกษาฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยง และ อาจารย์นิเทศก์ เกี่ยวกับปัญหาการสอนโดยรวม

ตำแหน่ง	ค่าเฉลี่ย	นักศึกษา ฝึกสอน	อาจารย์ พี่เลี้ยง	อาจารย์ นิเทศก์
		2.61	2.79	3.13
นักศึกษาฝึกสอน	2.61			
อาจารย์พี่เลี้ยง	2.79			
อาจารย์นิเทศก์	3.13	*		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 15 แสดงว่าอาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักศึกษาฝึกสอนกับอาจารย์พี่เลี้ยง และอาจารย์พี่เลี้ยงกับอาจารย์นิเทศก์ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 16 เปรียบเทียบความคิดเห็นระดับปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอน อาจารย์
พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์

ที่	รายการ	ระดับปัญหา		
		นักศึกษา ฝึกสอน	อาจารย์ พี่เลี้ยง	อาจารย์ นิเทศก์
	ด้านการวางแผนและการกำหนดจุดมุ่งหมายของ การเรียนการสอน			
1	ความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์หลักสูตร	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
2	การวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อวางแผนการสอน	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
3	ความเพียงพอของเอกสารที่ใช้ในการวิเคราะห์ หลักสูตร	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
4	การกำหนดวิธีการสอนในการวางแผนการสอน	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
5	การทำโครงการสอน บันทึกการสอน ก่อนสอน	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
6	การกำหนดเนื้อหาให้สอดคล้องกับเวลา	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
7	การวางแผนและผลิติดูประกอบการสอนให้สอดคล้อง กับเนื้อหา	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
8	ความถนัดในวิชาที่สอน	น้อย	ปานกลาง	มาก
9	การเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมให้เกิดความ ชัดเจน	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
	ด้านเทคนิคและรูปแบบการสอน			
1	การเลือกวิธีสอนที่เหมาะสมกับสภาพนักเรียน	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
2	การเลือกวิธีสอนที่เหมาะสมกับกิจกรรมสภาพนักเรียน	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
3	การเลือกวิธีสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหา	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง

ตาราง 16 (ต่อ)

ที่	รายการ	ระดับปัญหา		
		นักศึกษาฝึกสอน	อาจารย์พี่เลี้ยง	อาจารย์นิเทศก์
4	การดำเนินการสอนตามที่เตรียมไว้	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
5	การอธิบายให้นักเรียนเข้าใจได้	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
6	การดำเนินการสอนไปตามบันทึกการสอน	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
7	การดำเนินการสอนตามเวลาที่กำหนด	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
8	การสาธิตให้นักเรียนดู	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง
9	ความสามารถในการจัดลำดับทักษะที่สอน	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง
ด้านกิจกรรมและทักษะการสอน				
1	การใช้เวลาได้พอดีกับเนื้อหาและกิจกรรมในแต่ละคาบ	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
2	ความสามารถในการอธิบายและยกตัวอย่างประกอบ	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง
3	ความสามารถในการสรุปบทเรียน	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
4	ทักษะในการเสริมสร้างกำลังใจ	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง
5	ความสามารถในการจูงใจให้ผู้เรียนร่วมมือในกิจกรรม			
	การเรียนการสอน เช่นการโต้ตอบคำถาม	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
6	ความสามารถในการปรับเนื้อหาให้ตรงกับความสนใจและความสามารถของผู้เรียน	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
7	ความสามารถที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอด	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
8	การจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง
9	ความสามารถกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากกิจกรรมที่จัดขึ้น	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง

ตาราง 16 (ต่อ)

ที่	รายการ	ระดับปัญหา		
		นักศึกษา ฝึกสอน	อาจารย์ ที่เลี้ยง	อาจารย์ นิเทศก์
10	ความสามารถในการสร้างความสนใจในเนื้อหาวิชา	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
11	ความสามารถในการริเริ่มดัดแปลงการสอนให้ เหมาะสมกับสภาพการณ์	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
12	ทักษะในการตั้งคำถาม	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง
13	ทักษะในการนำเข้าสู่บทเรียน	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง
ด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา				
1	ความสามารถในการผลิตอุปกรณ์การสอนโดยใช้วัสดุใน ท้องถิ่น	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
2	ความสามารถใช้อุปกรณ์การสอนที่มีความเหมาะสมกับ ลักษณะสภาพการเรียนการสอน	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
3	ความสามารถในการใช้วัสดุทัศนวัสดุอุปกรณ์ชนิดต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
4	ความสามารถในการเขียนกระดานดำ	น้อย	น้อย	น้อย
5	ความสามารถและทักษะในการผลิตและเตรียมอุปกรณ์ การสอน	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง
6	ความรู้และความสามารถในการใช้วัสดุอุปกรณ์	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง
7	ความสามารถในการเลือกใช้กลวิธีการสอนที่เหมาะสม	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
8	การอำนวยความสะดวกวัสดุอุปกรณ์จากโรงเรียน ฝึกสอน	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก

ตาราง 16 (ต่อ)

ที่	รายการ	ระดับปัญหา		
		นักศึกษา ฝึกสอน	อาจารย์ ที่เสี่ยง	อาจารย์ นิเทศก์
9	ทักษะความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับการเลือกนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
10	การรู้จักวิธีเก็บรักษาวัสดุอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพที่ดี	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง
11	ความคิดริเริ่มในการดัดแปลงอุปกรณ์การสอนให้เหมาะสมกับกิจกรรม	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง
ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน				
1	ความรู้เกี่ยวกับระเบียบการวัดผลและประเมินผลการเรียน	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
2	การวัดผลการเรียนรู้หลังการสอนด้วยแบบทดสอบ	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
3	ความสามารถวัดผลได้ตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
4	ทักษะการสร้างแบบทดสอบ (ออกข้อสอบ)	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
5	การตรวจแบบฝึกหัดของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
6	ความเข้าใจในการนำผลจากการประเมินผลมาปรับปรุงการเรียนการสอนในครั้งต่อไป	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
7	ความสามารถเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือการวัดผล เช่น การวัดผลความรู้ การวัดผลการปฏิบัติงาน การวัดผลการสอน	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
8	การตั้งเกณฑ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ละครั้ง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง

ตาราง 16 (ต่อ)

ที่	รายการ	ระดับปัญหา		
		นักศึกษาฝึกสอน	อาจารย์พี่เลี้ยง	อาจารย์นิเทศก์
9	ความสามารถของข้อสอบที่จะวัดได้ครอบคลุมเนื้อหาวิชา	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
10	การให้คะแนนที่เหมาะสมและยึดถือหลักความยุติธรรม	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง

จากตาราง 16 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาฝึกสอนมีปัญหาการสอนทุกด้าน และโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า นักศึกษาฝึกสอนมีปัญหาการสอนส่วนมากอยู่ในระดับปานกลางมีเพียง 14 ประเด็น จาก 52 ประเด็นที่มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ส่วนอาจารย์พี่เลี้ยงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง รวมทั้งมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอนเป็นรายด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า นักศึกษาฝึกสอนมีระดับปัญหาทุกประเด็นของข้อคำถามอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีเพียงประเด็นเดียวที่มีระดับปัญหาน้อยสำหรับอาจารย์นิเทศก์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษาฝึกสอนมีปัญหาการสอนตามความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์อยู่ในระดับปานกลาง และพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่านักศึกษามีระดับปัญหาทุกประเด็นของข้อคำถามอยู่ในระดับปานกลาง มีเพียง 2 ประเด็นที่อาจารย์นิเทศก์มีความคิดเห็นว่านักศึกษาฝึกสอนมีปัญหาการสอนอยู่ในระดับมาก

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทนี้เป็นการสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการศึกษาปัญหาการสอนของ นักศึกษาฝึกสอน คณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลตามความคิดเห็นของนักศึกษา ฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดการเรียน การสอนของคณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลต่อไป ผู้วิจัยได้นำผลของการวิเคราะห์ ในบทที่ 4 มาสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

จุดมุ่งหมายของการศึกษาวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายคือ

1. เพื่อศึกษาปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอนตามความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอนตามความคิดเห็นของนักศึกษา ฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ แบ่งประชากรที่ใช้ศึกษาออกเป็น 3 กลุ่ม คือ นักศึกษาฝึกสอน ปีที่ 4 ของคณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จำนวน 222 คน อาจารย์พี่เลี้ยงของ โรงเรียนฝึกสอน จำนวน 124 คน อาจารย์นิเทศก์ของคณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยี ราชมงคล จำนวน 16 คน รวมประชากรทั้งหมด 362 คน หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลและ พิจารณาความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วได้ประชากรที่ตอบแบบสอบถามแยกเป็นกลุ่ม คือ นักศึกษาฝึกสอน จำนวน 200 คน อาจารย์พี่เลี้ยง จำนวน 110 คน อาจารย์นิเทศก์ จำนวน 16 คน รวมประชากรทั้งหมด 326 คน คิดเป็นร้อยละ 90.06

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์เกี่ยวกับปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอนของ คณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในด้านการวางแผนและการกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน เทคนิคและรูปแบบการสอน กิจกรรมและทักษะการสอน การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน โดยแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งได้แก่ นักศึกษาฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ ลักษณะคำตอบเป็นแบบตรวจสอบรายการและเติมคำลงในช่องว่าง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า เพื่อสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์เกี่ยวกับปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอน คณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ตามตัวแปรตาม คือ ด้านการวางแผนและกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน 9 ข้อ เทคนิคและรูปแบบการสอน 9 ข้อ กิจกรรมและทักษะการสอน 13 ข้อ การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา 11 ข้อ การวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน 10 ข้อ รวมทั้งสิ้น 52 ข้อ

แบบสอบถามประกอบด้วยตัวเลือก 5 ระดับ ซึ่งมีความหมาย ดังนี้ 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

เมื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ให้ค่าความเชื่อมั่น 0.95

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือพร้อมส่งแบบสอบถามไปยังผู้ตอบแบบสอบถาม 2 ทาง คือ นักศึกษาฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยง ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามและกำหนดวันส่งกลับคืนทางไปรษณีย์ ส่วนอาจารย์นิเทศก์ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่งคืนกลับมาตรวจสอบความสมบูรณ์ จำนวน 326 คน มาจัดทำตาราง เพื่อแยกข้อมูลตามกลุ่มประชากร ซึ่งเป็นตัวแปรอิสระ ได้แก่ นักศึกษาฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และความคิดเห็นตามตัวแปรทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการวางแผนและการกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน เทคนิคและรูปแบบการสอนกิจกรรม และทักษะการสอน การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ผลที่ได้เป็นคะแนนดิบ และนำไปประมวลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อหาค่าสถิติต่าง ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว และการทดสอบความแตกต่างระหว่างคู่

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษาฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์

1. การวิจัยใช้ประชากรทั้งสิ้น 326 คน แบ่งเป็นนักศึกษา 200 คน อาจารย์พี่เลี้ยง 110 คน และอาจารย์นิเทศก์ 16 คน

2. นักศึกษาฝึกสอนส่วนมากเป็นเพศชาย (ร้อยละ 64.00) วิชาเอกหลักสูตร (ร้อยละ 46.00) และฝึกสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ร้อยละ 31.00)

3. อาจารย์พี่เลี้ยงส่วนมากเป็นเพศชาย (ร้อยละ 62.73) สำเร็จการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรีมากที่สุด (ร้อยละ 91.82) และส่วนมากมีประสบการณ์ในการสอนมานานกว่า 7 ปี (ร้อยละ 82.27) รวมทั้งเคยมีตำแหน่งหน้าที่อาจารย์พี่เลี้ยง (ร้อยละ 66.36)

4. อาจารย์นิเทศก์ที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศชาย (ร้อยละ 62.50) สำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรีมากที่สุด (ร้อยละ 56.25) และส่วนมากมีประสบการณ์ในการสอนมานานกว่า 7 ปี (ร้อยละ 75.00) รวมทั้งเคยมีตำแหน่งหน้าที่เป็นอาจารย์นิเทศก์ (ร้อยละ 93.75)

ตอนที่ 2 ปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอน

1. นักศึกษาฝึกสอนมีปัญหาการสอนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าปัญหาการสอนทั้ง 5 ด้าน ของนักศึกษาฝึกสอนอยู่ในระดับปานกลาง และแต่ละประเด็นของข้อคำถามส่วนมากอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน มีเพียง 14 ประเด็น ที่มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย โดย 3 ลำดับที่มีระดับปัญหาน้อยที่สุด ได้แก่ ทักษะในการเสริมสร้างกำลังใจ ความรู้ความสามารถในการใช้วัสดุอุปกรณ์ และการรู้จักวิธีเก็บรักษาอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพดี (ค่าเฉลี่ย 2.27, 2.29 และ 2.31 ตามลำดับ)

2. อาจารย์พี่เลี้ยงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.79) รวมทั้งมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอนเป็นรายด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่านักศึกษาฝึกสอนมีระดับปัญหาทุกประเด็นของข้อคำถามอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50) โดยมีเพียงประเด็นเดียวที่มีระดับปัญหาน้อย คือ ความสามารถในการเขียนกระดานดำ (ค่าเฉลี่ย 2.50)

3. อาจารย์นิเทศก์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.13) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่านักศึกษาฝึกสอนมีปัญหาการสอนตามความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ 5 ด้าน อยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่านักศึกษาฝึกสอนมีระดับปัญหาทุกประเด็นของข้อคำถามอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50) โดยมีเพียง 2 ประเด็น ที่อาจารย์นิเทศก์มีความคิดเห็นว่านักศึกษาฝึกสอนมีปัญหาการสอนอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ความถนัดในวิชาที่สอนและการอำนวยความสะดวกวัสดุอุปกรณ์จากโรงเรียนฝึกสอน (ค่าเฉลี่ย 3.53 และ 3.60 ตามลำดับ)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอน

นักศึกษาฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอนด้านการวางแผนและการกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน ด้านเทคนิคและรูปแบบการสอน และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนปัญหาการสอนด้านกิจกรรมและทักษะการสอนด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และปัญหาการสอนโดยรวม พบว่านักศึกษาฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยง และอาจารย์

นิเทศก์มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเป็นรายคู่พบว่า อาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนทั้ง 3 ด้านคือ ด้านกิจกรรมและทักษะการสอน ด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และปัญหาการสอนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนอาจารย์ที่เลี้ยงกับอาจารย์นิเทศก์ และนักศึกษาฝึกสอนกับอาจารย์ที่เลี้ยงมีความคิดเห็นทั้ง 3 ด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยพบว่านักศึกษาฝึกสอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนอยู่ในระดับปานกลางและระดับน้อย ทั้งนี้เพราะการสอนของนักศึกษาฝึกสอนเป็นวิชาทางศิลปะที่นักศึกษาเคยผ่านการปฏิบัติมาครบถ้วนตามหลักสูตรของระดับอุดมศึกษา และเป็นวิชาที่มีกิจกรรมเชิงปฏิบัติให้ได้ผลงานมากกว่าการเน้นการเรียนการสอนด้านทฤษฎี และการฝึกสอนส่วนใหญ่ นักศึกษาฝึกสอนจะได้ฝึกสอนในโรงเรียนฝึกสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ซึ่งเป็นการศึกษาศิลปะเบื้องต้น ว่าเป็นพื้นฐานในการศึกษาระดับสูงต่อไป ดังนั้นกิจกรรมการสอนจึงพบปัญหาในระดับน้อยและปานกลาง สอนตามแนวการสอน และแผนการสอนของแต่ละวิชาที่ทางกรมอาชีวศึกษาได้จัดทำขึ้นไว้ ทำให้การดำเนินการสอนราบรื่น ซึ่งผลการค้นพบนี้ไม่สอดคล้องกับข้อค้นพบของพัชรินทร์ ลาวัณยกุล (2521) และ ประพันธ์ศรี ไชยชนะใหญ่ (2521) ที่พบว่านักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา มีปัญหาทางด้านการสอน ด้านการวางแผนการสอนและการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ การตั้งจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม การปรับรักษาอุปกรณ์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาพลศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ซึ่งยังมีอายุและวุฒิภาวะรวมทั้งความรู้ความสามารถในวิชาชีพครูยังไม่ครบถ้วนลึกซึ้งเท่ากับหลักสูตรระดับอุดมศึกษา รวมทั้งขาดแนวทางหรือแผนการสอน ทำให้การดำเนินการสอนและการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เกิดปัญหาได้

2. จากข้อค้นพบของงานวิจัยพบว่าอาจารย์ที่เลี้ยงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนของนักศึกษาส่วนมากอยู่ในระดับปานกลาง และมีปัญหาในการเขียนกระดานดำอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกิจกรรมการเรียนของวิชาศิลปะส่วนมากเป็นกิจกรรมเชิงปฏิบัติ สาธิต

และบรรยายประกอบ มากกว่าการอธิบายทฤษฎีเนื้อหาที่ต้องใช้กระดานดำมาก และอาจเป็น เพราะนักศึกษาฝึกสอนใช้เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะที่สามารถเตรียมเนื้อหาจากบ้านได้ ทำให้ มีปัญหาในเรื่องการใช้กระดานดำอยู่ในระดับน้อย ซึ่งไม่สอดคล้องกับข้อค้นพบของ เรวัตร พรหมเพ็ญ (2526) ที่พบว่า นักศึกษาฝึกสอน วิชาเอกคณิตศาสตร์ ของวิทยาลัยครูในเขต กรุงเทพมหานคร มีปัญหาการสอนในด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอนเรื่องการใช้กระดานดำ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการสอนวิชาคณิตศาสตร์จำเป็นต้องอธิบายลำดับขั้นวิธีคิดให้ผู้เรียนเห็นและ เข้าใจเป็นลำดับ การใช้กระดานดำให้เป็นระเบียบ ถูกต้อง และเข้าใจง่ายจึงจำเป็น ทำให้ นักศึกษาฝึกสอนซึ่งขาดทักษะอยู่แล้วเกิดปัญหาได้

3. จากข้อค้นพบของงานวิจัยพบว่าอาจารย์นิเทศก์มีความคิดเห็นว่านักศึกษาฝึกสอนมี ปัญหาการสอนในเรื่องความถนัดในวิชาที่สอนมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากอาจารย์นิเทศก์มีความ คาดหวังกับเนื้อหาและทฤษฎีต่าง ๆ ที่นักศึกษาฝึกสอนใช้สอนมากกว่าที่นักศึกษาใช้สอนจริง ซึ่ง มีสาเหตุมาจากอาจารย์นิเทศก์ส่วนมากมีประสบการณ์การสอน ในระดับปริญญาตรีมานานกว่า 7 ปี ดังนั้นเนื้อหาเชิงทฤษฎีของวิชาศิลปะต่าง ๆ จึงมีมากและใช้ความรู้ความสามารถของตน ประเมินนักศึกษาฝึกสอนที่ใช้ทฤษฎีบางส่วนสอนนักเรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ จึงเป็น เหตุให้อาจารย์นิเทศก์มีความคิดเห็นว่านักศึกษาฝึกสอนมีปัญหาในเรื่องความถนัดในวิชาที่สอน

4. จากงานวิจัยพบว่านักศึกษาฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์มีความ คิดเห็นว่านักศึกษาฝึกสอนมีปัญหาด้านการวางแผนและการกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน ด้านเทคนิคและรูปแบบการสอน และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้สาเหตุอาจารย์เนื่องมาจากด้านต่าง ๆ เหล่านี้เป็นด้านที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการสอนวิธี การสอนที่เน้นหลักวิธีการในเชิงความรู้มาทำให้เกิดการสอนที่ดี ซึ่งการดำเนินการสอนจริงนั้น นักศึกษามีความยุ่งยากในด้านต่าง ๆ เหล่านี้น้อยมาก ไม่ว่าจะเป็นการวางแผนการสอน การ กำหนดจุดมุ่งหมายการสอน การวัดผล ทั้งนี้เพราะสามารถดำเนินการกิจกรรมทั้งหมดตามแผน การสอนที่มีอยู่เดิมได้ ดังนั้นทั้ง 3 กลุ่มจึงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาทั้ง 3 ด้านไม่แตกต่างกัน

5. ส่วนด้านกิจกรรมและทักษะการสอนและด้านการใช้วัสดุกรรมและ เทคโนโลยีทางการ ศึกษาเป็นความชำนาญหรือทักษะ เฉพาะบุคคลที่เนื่องอาศัยการฝึกฝน ประกอบกับความสามารถ ส่วนบุคคลทำให้เกิดความสอดคล้อง ถูกต้อง และน่าสนใจ จึงทำให้ความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติคือ นักศึกษาฝึกสอน และความคิดเห็นของผู้ประเมินคืออาจารย์นิเทศก์มีความแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ในการปฐมนิเทศแก่นักศึกษาก่อนออกฝึกสอน นอกจากจะให้ความรู้ในเรื่องกฎระเบียบ การประพฤติตน และมนุษยสัมพันธ์ในการปฏิบัติงานฝึกสอนแล้วนั้น กิจกรรมหนึ่งที่เป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาฝึกสอนคือการปฐมนิเทศแก่นักศึกษาที่ต้องออกฝึกสอนในโรงเรียนระดับต่าง ๆ กันนี้ได้ว่าตนเองจะต้องไปสอนนักเรียนระดับใด เนื้อหาความรู้และวิชาต่าง ๆ มีอะไรบ้าง ซึ่งจะทำให้เกิดการเตรียมพร้อม ทั้งด้านทฤษฎีและกิจกรรมที่เหมาะสมกับระดับของนักเรียน ซึ่งช่วยให้การฝึกสอนประสบความสำเร็จตามจุดประสงค์เพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในโอกาสต่อไป

1. ควรมีการวิจัยศึกษาปัญหาในวิชาฝึกสอนของเอกศิลปกรรม เอกทัศนกรรม และเอกออกแบบศิลปประยุกต์โดยละเอียด
2. ควรมีการติดตามผลการทำงานของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในระยะ 3-5 ปีที่ผ่านมา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กานดา พูลลาภทวี. สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : พิสิกส์เซนเตอร์การพิมพ์, 2530.
- การฝึกหัดครู, กรม. คู่มือดำเนินการฝึกหัดครูเพื่อพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : เพชรสยาม
การพิมพ์, 2525.
- _____. "กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู," ใน เอกสารนิเทศการศึกษา ฉบับที่ 278.
หน้า 4-5. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา กรมการฝึกหัดครู, 2529.
- * คู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเพิ่มเวลาสำหรับผู้บริหาร อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์
นิเทศก์ นักศึกษาฝึกสอนวิชาชีพครู. หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2531.
- เกษรศาสตร์, มหาวิทยาลัย. คู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2532.
- เกษม ชีรเศรษฐ. ปัญหาการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบท ของวิทยาลัยครูใน
ภาคเหนือของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2521. อัดสำเนา.
- จารีรัตน์ ประแก้ว. การวิเคราะห์งานวิจัยด้านครูศึกษาในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์
ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. ถ่ายเอกสาร.
- จารีส บุญญานันท์. ความสัมพันธ์ระหว่างปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ กับบุคลิกลักษณะ
บางประการของนักศึกษาครู. กัมแพงเพชร : ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว
คณะวิชาครูศาสตร์ วิทยาลัยครูกัมแพงเพชร, 2531.
- จินตนา สุนทรวิภาต. ปัญหาการฝึกสอนของนักศึกษาวิทยาลัยครู ระดับปริญญาตรี.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. ถ่ายเอกสาร.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ประสบการณ์วิชาชีพ. กรุงเทพฯ : คณะครูศาสตร์, 2521.
- _____. ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตคณะครูศาสตร์ ปีการศึกษา 2520.
กรุงเทพฯ : คณะครูศาสตร์, 2522.
- จรูญ มลิพันธ์. รายงานเนื่องในพิธีเปิดสัมมนาอาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ และอาจารย์นิเทศก์
ผู้ดำเนินงานด้านการสอน. วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 6-7 กรกฎาคม
2516. เอกสารอัดสำเนา.

จรูญทัศน์ พุกกะมาน. เอกสารคำบรรยายวิชาการนิเทศการฝึกสอน. กรุงเทพฯ :

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2510.

เจสตา ธนวิภาคนนท์. ปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอนวิชาพลศึกษาของวิทยาลัยครู

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. ถ่ายเอกสาร.

เฉลิม มลิลา. การฝึกสอนและการนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รามินทร์, 2525.

ชนะ วันหนู. อุปสรรคบางประการในโครงการฝึกสอนของนิสิตสาขาศึกษาศาสตร์เกษตร

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2517 ถึงปีการ

ศึกษา 2520. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2521. ถ่ายเอกสาร.

_____. การฝึกสอนเกษตร. กรุงเทพฯ : โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,

ม.ป.ป.

ชวนชัย เชื้อสาธุชน. "ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ของนักศึกษาวิทยาลัยครู," วารสารวิทยาการอุดมศึกษา. 3(3) : 71-82;

พฤษภาคม-สิงหาคม 2537.

เทคโนโลยีราชมงคล, สถาบัน. คู่มือการฝึกปฏิบัติวิชาชีพครู. ชลบุรี : คณะเกษตรศาสตร์

บางพระ, 2527.

เทคโนโลยีราชมงคล, สถาบัน. คู่มือนักศึกษาฝึกสอนปีการศึกษา 2534. ชลบุรี : ภาควิชา

เกษตรศึกษา คณะเกษตรศาสตร์บางพระ, 2534.

★ _____ เอกสารประกอบการฝึกวิชาชีพครูเกษตร. สุรินทร์ : ภาควิชาเกษตรศึกษา

คณะเกษตรศาสตร์บางพระ วิทยาเขตสุรินทร์, 2534.

เทคโนโลยีราชมงคล, สถาบัน. คู่มือประกอบการฝึกสอน ปีการศึกษา 2536. ปทุมธานี :

คณะศิลปกรรม, 2536.

_____. คู่มือประกอบการฝึกสอนปีการศึกษา 2538. ปทุมธานี : คณะศิลปกรรม, 2538.

นพพร พานิชสุข. คู่มือการฝึกสอน. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง,

2522. อัดสำเนา.

นพพร พานิชสุข. การเปรียบเทียบปัญหาการฝึกสอนของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ระหว่างมหาวิทยาลัยรามคำแหงกับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2525. อัดสำเนา.

นาฏเจลิ้ว สุมาวงศ์, ศีลา จาญนิยะโยธิน และเกียรติ ศรีพงษ์. เอกสารประกอบการเรียนการนิเทศการศึกษา. พระนคร : โรงพิมพ์ส่งเสริมอาชีพ, 2505.

นิมมวล ทศวัฒน์. คู่มือการฝึกสอน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2520.

บรรเทา กิตติศักดิ์. รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูก่อนฝึกสอนในโครงการสังเกตและฝึกปฏิบัติงานครูสำหรับนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2523. ด้ายเอกสาร.

ประพันธ์ศรี ไชยชนะใหญ่. ปัญหาการฝึกสอนของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา เชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : แผนกวิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521. อัดสำเนา.

ประสานงานฝึกหัดครู, คณะกรรมการ. โครงการส่งนิสิตนักศึกษาออกไปฝึกวิชาชีพครู. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี, 2521.

ปัญญา สมบูรณ์ศิลป์. รายงานการสัมมนาการฝึกสอน ฝึกงานนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา พลศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2521. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์โรงเรียนเนติศึกษา, 2516.

พัชราวรรณ พสุวัต. การวางแผนการสอนและวิธีเขียนแผนการสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2523.

พัชรินทร์ ลาวัณยกุล. ปัญหาการฝึกสอนของนิสิตฝึกสอนวิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : แผนกวิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521. อัดสำเนา.

พิบูลสงคราม, วิทยาลัยครู. ปฏิบัติการวิชาชีพครู. พิษณุโลก : โรงพิมพ์ตระกูลไทย, 2519.

เรวัตร พรหมเพ็ญ. การศึกษาปัญหาและความต้องการในการออกฝึกสอนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ปีที่ 4 วิชาเอกคณิตศาสตร์ วิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร.

วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526. อัดสำเนา.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3.

กรุงเทพฯ : บริษัทศิริพร จำกัด, 2536.

วิจิตร ศรีสะอ้าน. "หลักสูตรฝึกหัดครูที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน," วิทยสาร. 21 : 57-58;

พฤศจิกายน 2513.

~~ศรีประภา~~ แม้นสงวน. การประเมินโครงการฝึกสอนของนักเรียนวิชาเอกศึกษาศาสตร์ ภาควิชา
พลานามัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์ คศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2533. ถ่ายเอกสาร.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. ประมวลศัพท์บัญญัติวิชาการศึกษา พุทธศักราช 2521. กรุงเทพฯ :
รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์, 2521.

สมบัติ วัจนสาริกากุล. รายงานการวิจัยเรื่องปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของ
วิทยาลัยครูเลย. เลย : วิทยาลัยครูเลย, 2526.

สมศักดิ์ ปรีปุระ. ปัญหาการฝึกสอนของนักศึกษาวิทยาลัยครูในภาคตะวันตก. วิทยานิพนธ์
ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.

สุกัญญา ธารีวรรณ และคนอื่น ๆ. หลักการสอนและเตรียมประสบการณ์ภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ :
เฉลิมชัยการพิมพ์, 2520.

สุทธิ ประจักษ์ศักดิ์. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพในการสอนของนักศึกษาครูระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : แผนกวิชา
บริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.

สมิตร คุณานุการ. หลักสูตรการสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2520.

สุรินทร์, วิทยาลัยครู. คู่มือการฝึกสอน. สุรินทร์ : สุรินทร์การพิมพ์, 2520.

อนันต์ รัศมี. รายงานการวิจัยการศึกษาสมรรถภาพด้านการสอนของนักศึกษา คณะศิลปกรรม
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. ปทุมธานี : คณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล,
2534.

อรทัย กนกนากุล. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์
และนักศึกษาฝึกสอนต่อโครงการฝึกสอนของภาควิชาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
ขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. อัดสำเนา.

อัจฉรา ประไพตระกูล. "การฝึกสอนและนิเทศการสอนนักศึกษาฝึกหัดครู," ใน เอกสารทางวิชาการรวมคำบรรยายและบทความจากการสัมมนาเรื่องอิทธิพลของ วิทยาลัยครูทั่วประเทศ ระหว่างวันที่ 27-28 มิถุนายน 2530. หน้า 11 กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2521.

อัจฉรา ประไพตระกูล และคนอื่น ๆ. ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตคณะครุศาสตร์ ปีการศึกษา 2520. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.

~~ข้ามพร~~ วัฒนรินทร์. ความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอนต่อโครงการฝึกสอนของคณะ เกษตรศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์, 2535. ถ่ายเอกสาร.

~~อาภรณ์~~ ใจเที่ยง. หลักการสอน. นครปฐม : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม, 2537.

อารมณี เทียนพิทักษ์. องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการสอนของนิสิตฝึกประสบการณ์ วิชาชีพ ตามการรับรู้ของอาจารย์ในเทสก์ฝ่ายคณะ อาจารย์ในเทสก์ฝ่ายโรงเรียน ผู้บริหารและนักศึกษาที่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520. อัดสำเนา.

~~อุทุมพร~~ ทองอุไทย. "การประเมินผลการสอนของอาจารย์," ใน การสอนและการวัดผล การศึกษา. หน้า 85-86 กรุงเทพฯ : ฝ่ายวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.

แอนด์ พินิจคำ. ความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยครูเกี่ยวกับทักษะการสอนในการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : แผนกวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521. อัดสำเนา.

Adams, Harold P. and Frank G. Dickey. Basic Principles of Student Teaching. New Jersey : American Book Company, 1956.

Best, John W. Research in Education. 3rd Ed. New Jersey : Prentice-Hall, Inc., 1978.

- Blackington, William and Vernon Hicks Frank H. Introduction to Education. Ohio : Charles E. Merrill Book, Inc., 1965.
- Brown, Thomas J. Student Teaching in a Secondary School. New York : Harper & Row Publishers, 1968.
- Calton, Aleye Haines. Guilding the Student Teaching Process in Elementary Education. Chicago : Ran McNally, 1960.
- Charoontasana Bukhamana. Handbook for Student Teaching. Bangkok : Thai-American Audiovisual Service., 1965.
- Devor, John W. The Experience Student Teaching. New York : McMillan Co., 1970.
- Houston Robert W. and Jones L. Howards, "The View of Competencies-Based Education : II University of Houston," in Performances-Based Teacher Education : A Source Book, edited by John Aquinol, Washington, D.C.: American Association of College of Teacher Education, 1976.
- Inlow, Gail M. Maturity in High School Teaching. Englewood Clift, New Jersey : Prentice-Hall, 1963.
- Pires, Edward A. Student Teaching Practices in Primany Teacher Training Institutions in Asja UNESCO. Bangkok : 1967.
- Weigand James E. Implementing Teacher Competencies Positive Approaches to Personalizing Education. Englewood Cliffs,. New Jersey : Prentice-Hall, 1977.
- Wiggins, Sam P. The Student Teacher in Action. Boston : Allyn and Boston, 1957.

ภาคผนวก

แบบสอบถามในการวิจัยสำหรับนักศึกษาฝึกสอน

เรื่อง การศึกษาปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอน คณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

คำชี้แจง ในการตอบแบบสอบถาม แบบสอบถามนี้มี 2 ตอนได้แก่

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ปัญหาเกี่ยวกับการฝึกสอน

ตอนที่ 1

ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงใน [] และเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. ชื่อโรงเรียนที่ท่านฝึกสอน.....
2. ระดับของโรงเรียนที่ท่านฝึกสอน
 - [] มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3)
 - [] มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6)
 - [] ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)
 - [] ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)
3. เพศ [] ชาย [] หญิง
4. ท่านเป็นนักศึกษาสาขาวิชาเอก
 - [] ศิลปกรรม
 - [] ออกแบบศิลปประยุกต์
 - [] หัตถกรรม

ตอนที่ 2

ปัญหาเกี่ยวกับการฝึกสอน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่กำหนด โดยพิจารณาว่านักศึกษาประสบ
ปัญหาต่าง ๆ ในแต่ละด้านต่อไปนี้เพียงใด

สภาพปัญหา	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการวางแผนและการกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน					
1. ความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์หลักสูตร.....	...	...	...	...	...
2. การวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อวางแผนการสอน.....	...	...	...	...	...
3. ความเพียงพอของเอกสารที่ใช้ในการวิเคราะห์หลักสูตร...	...	...	...	...	...
4. การกำหนดวิธีการสอนในการวางแผนการสอน.....	...	...	...	...	...
5. การทำโครงการสอน บันทึกการสอน ก่อนสอน.....	...	...	...	...	...
6. การกำหนดเนื้อหาให้สอดคล้องกับเวลา.....	...	...	...	...	...
7. การวางแผนและผลิตอุปกรณ์การสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหา...	...	...	...	...	...
8. ความถนัดด้านวิชาที่สอน.....	...	...	...	...	...
9. การเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมให้เกิดความชัดเจน...	...	...	...	...	...
ด้านเทคนิคและรูปแบบการสอน					
1. การเลือกวิธีสอนที่เหมาะสมกับสภาพนักเรียน.....	...	...	...	...	...
2. การเลือกวิธีสอนที่เหมาะสมกับกิจกรรมของนักเรียน.....	...	...	...	...	...
3. การเลือกวิธีสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหา.....	...	...	...	...	...

สภาพปัญหา	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4. การดำเนินการสอนตามที่เตรียมไว้.....	...	...	...	...	...
5. การอธิบายให้นักเรียนเข้าใจได้.....	...	...	...	...	...
6. การดำเนินการสอนไปตามบันทึกการสอน.....	...	...	...	...	...
7. การดำเนินการสอนตามเวลาที่กำหนด.....	...	...	...	...	...
8. การสาธิตให้นักเรียนดู.....	...	...	...	...	...
9. ความสามารถในการจัดลำดับทักษะที่สอน.....	...	...	...	...	...
ด้านกิจกรรมและทักษะการสอน					
1. การใช้เวลาได้พอดีกับเนื้อหาและกิจกรรมในแต่ละคาบ...	...	...	...	...	...
2. ความสามารถในการอธิบายและยกตัวอย่างประกอบ.....	...	...	...	...	...
3. ความสามารถในการสรุปบทเรียน.....	...	...	...	...	...
4. ทักษะในการเสริมสร้างกำลังใจ.....	...	...	...	...	...
5. ความสามารถในการจูงใจให้ผู้เรียนร่วมมือในกิจกรรม การเรียนการสอน เช่นการโต้ตอบคำถาม.....	...	...	...	...	...
6. ความสามารถในการปรับเนื้อหาให้ตรงกับความสามารถและ ความสามารถของผู้เรียน.....	...	...	...	...	...
7. ความสามารถที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอด.....	...	...	...	...	...
8. การจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์.....	...	...	...	...	...
9. ความสามารถกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จาก กิจกรรมที่จัดขึ้น.....	...	...	...	...	...
10. ความสามารถในการสร้างความสนใจในเนื้อหาวิชา.....	...	...	...	...	...

สภาพปัญหา	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
11. ความสามารถในการริเริ่มดัดแปลงการสอนให้เหมาะสมกับสภาพการณ์.....					
12. ทักษะในการตั้งคำถาม.....					
13. ทักษะในการนำเข้าสู่บทเรียน.....					
ด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา					
1. ความสามารถในการผลิตอุปกรณ์การสอนโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น.....					
2. ความสามารถใช้อุปกรณ์การสอนที่มีความเหมาะสมกับลักษณะสภาพการเรียนการสอน.....					
3. ความสามารถในการใช้วัสดุทัศนวัสดุอุปกรณ์ชนิดต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ.....					
4. ความสามารถในการเขียนกระดานดำ.....					
5. ความสามารถและทักษะในการผลิตและเตรียมอุปกรณ์การสอน.....					
6. ความรู้และความสามารถในการใช้วัสดุอุปกรณ์.....					
7. ความสามารถในการเลือกใช้กลวิธีการสอนที่เหมาะสม.....					
8. การอำนวยความสะดวกวัสดุอุปกรณ์จากโรงเรียนฝึกสอน.....					
9. ทักษะความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับการเลือกนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา.....					
10. การรู้จักวิธีเก็บรักษาวัสดุอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพที่ดี.....					

สภาพปัญหา	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
11. ความคิดริเริ่มในการดัดแปลงอุปกรณ์การสอนให้เหมาะสมกับกิจกรรม.....					
ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน					
1. ความรู้เกี่ยวกับระเบียบการวัดผลและประเมินผลการเรียน.....					
2. การวัดผลการเรียนหลังการสอนด้วยแบบทดสอบ.....					
3. ความสามารถวัดผลได้ตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้.....					
4. ทักษะการสร้างแบบทดสอบ (ออกข้อสอบ).....					
5. การตรวจแบบฝึกหัดของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ.....					
6. ความเข้าใจในการนำผลจากการประเมินผลมาปรับปรุงการเรียนการสอนในครั้งต่อไป.....					
7. ความสามารถเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือการวัดผลเช่น การวัดผลความรู้ การวัดผลการปฏิบัติงาน การวัดผล การสอน.....					
8. การตั้งเกณฑ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ละครั้ง.....					
9. ความสามารถของข้อสอบที่จะวัดได้ครอบคลุมเนื้อหาวิชา.....					
10. การให้คะแนนที่เหมาะสมและยึดถือหลักความยุติธรรม.....					

แบบสอบถามในการวิจัยสำหรับอาจารย์ที่เลี้ยง

เรื่อง การศึกษาปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอน คณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม แบบสอบถามนี้มี 2 ตอนได้แก่

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ปัญหาเกี่ยวกับการฝึกสอน

ตอนที่ 1

ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงใน [] และเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. ชื่อโรงเรียนที่ท่านสอน.....
2. เพศ [] ชาย [] หญิง
3. วุฒิการศึกษาสูงสุดที่ท่านได้รับ
[] ต่ำกว่าปริญญาตรี
[] ปริญญาตรี
[] ประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชาเฉพาะ
[] ปริญญาโท
[] ปริญญาเอก
4. ท่านทำการสอนมาแล้ว [] 1-3 ปี
[] 4-7 ปี
[] มากกว่า 7 ปี
5. ท่านเคยทำหน้าที่เป็นอาจารย์ที่เลี้ยงหรือไม่ [] เคย [] ไม่เคย

ตอนที่ 2

ปัญหาเกี่ยวกับการฝึกสอน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่กำหนด โดยพิจารณาว่านักศึกษาประสบ
ปัญหาต่าง ๆ ในแต่ละด้านต่อไปนี้เพียงใด

สภาพปัญหา	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการวางแผนและการกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน					
1. ความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์หลักสูตร.....	...	...	...	...	...
2. การวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อวางแผนการสอน.....	...	...	...	...	...
3. ความเพียงพอของเอกสารที่ใช้ในการวิเคราะห์หลักสูตร...	...	...	...	...	...
4. การกำหนดวิธีการสอนในการวางแผนการสอน.....	...	...	...	...	...
5. การทำโครงการสอน บันทึกการสอน ก่อนสอน.....	...	...	...	...	...
6. การกำหนดเนื้อหาให้สอดคล้องกับเวลา.....	...	...	...	...	...
7. การวางแผนและผลิตอุปกรณ์การสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหา...	...	...	...	...	...
8. ความถนัดในวิชาที่สอน.....	...	...	...	...	...
9. การเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมให้เกิดความชัดเจน...	...	...	...	...	...
ด้านเทคนิคและรูปแบบการสอน					
1. การเลือกวิธีสอนที่เหมาะสมกับสภาพนักเรียน.....	...	...	...	...	...
2. การเลือกวิธีสอนที่เหมาะสมกับกิจกรรมของนักเรียน.....	...	...	...	...	...
3. การเลือกวิธีสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหา.....	...	...	...	...	...

สภาพปัญหา	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4. การดำเนินการสอนตามที่เตรียมไว้.....	...	...	...	...	...
5. การอธิบายให้นักเรียนเข้าใจได้.....	...	...	...	...	...
6. การดำเนินการสอนไปตามบันทึกการสอน.....	...	...	...	...	...
7. การดำเนินการสอนตามเวลาที่กำหนด.....	...	...	...	...	...
8. การสาธิตให้นักเรียนดู.....	...	...	...	...	...
9. ความสามารถในการจัดลำดับทักษะที่สอน.....	...	...	...	...	...
ด้านกิจกรรมและทักษะการสอน					
1. การใช้เวลาได้พอดีกับเนื้อหาและกิจกรรมในแต่ละคาบ....	...	...	...	...	...
2. ความสามารถในการอธิบายและยกตัวอย่างประกอบ.....	...	...	...	...	...
3. ความสามารถในการสรุปบทเรียน.....	...	...	...	...	...
4. ทักษะในการเสริมสร้างกำลังใจ.....	...	...	...	...	...
5. ความสามารถในการจูงใจให้ผู้เรียนร่วมมือในกิจกรรม การเรียนการสอน เช่นการโต้ตอบคำถาม.....	...	...	...	...	...
6. ความสามารถในการปรับเนื้อหาให้ตรงกับความสนใจและ ความสามารถของผู้เรียน.....	...	...	...	...	...
7. ความสามารถที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอด.....	...	...	...	...	...
8. การจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์.....	...	...	...	...	...
9. ความสามารถกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จาก กิจกรรมที่จัดขึ้น.....	...	...	...	...	...
10. ความสามารถในการสร้างความสนใจในเนื้อหาวิชา.....	...	...	...	...	...

สภาพปัญหา	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
11. ความสามารถในการริเริ่มดัดแปลงการสอนให้เหมาะสมกับสภาพการณ์.....					
12. ทักษะในการตั้งคำถาม.....					
13. ทักษะในการนำเข้าสู่บทเรียน.....					
ด้านการำขึ้นวัดกรรมและ เทคโนโลยีทางการศึกษา					
1. ความสามารถในการผลิตอุปกรณ์การสอนโดยวัสดุในท้องถิ่น.....					
2. ความสามารถในการใช้อุปกรณ์การสอนที่มีความเหมาะสมกับลักษณะสภาพการเรียนการสอน.....					
3. ความสามารถในการใช้วัสดุทัศนวัสดุอุปกรณ์ชนิดต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ.....					
4. ความสามารถในการเขียนกระดานดำ.....					
5. ความสามารถและทักษะในการผลิตและ เตรียมอุปกรณ์การสอน.....					
6. ความรู้และความสามารถในการใช้วัสดุอุปกรณ์.....					
7. ความสามารถในการเลือกใช้กลวิธีการสอนที่เหมาะสม...					
8. การอำนวยความสะดวกวัสดุอุปกรณ์จากโรงเรียนฝึกสอน..					
9. ทักษะความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับการเลือกนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา.....					
10. การรู้จักวิธีเก็บรักษาวัสดุอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพที่ดี.....					

สภาพปัญหา	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
11. ความคิดริเริ่มในการดัดแปลงอุปกรณ์การสอนให้เหมาะสมกับกิจกรรม.....					
ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน					
1. ความรู้เกี่ยวกับระเบียบการวัดผลและประเมินผลการเรียน.....					
2. การวัดผลการเรียนหลังการสอนด้วยแบบทดสอบ.....					
3. ความสามารถวัดผลได้ตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้.....					
4. ทักษะการสร้างแบบทดสอบ (ออกข้อสอบ).....					
5. การตรวจแบบฝึกหัดของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ.....					
6. ความเข้าใจในการนำผลจากการประเมินผลมาปรับปรุงการเรียนการสอนในครั้งต่อไป.....					
7. ความสามารถเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือการวัดผลเช่น การวัดผลความรู้ การวัดผลการปฏิบัติงาน การวัดผล การสอน.....					
8. การตั้งเกณฑ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ละครั้ง.....					
9. ความสามารถของข้อสอบที่จะวัดได้ครอบคลุมเนื้อหาวิชา.....					
10. การทำให้คะแนนที่เหมาะสมและยึดถือหลักความยุติธรรม.....					

แบบสอบถามในการวิจัยสำหรับอาจารย์นิเทศก์

เรื่อง การศึกษาปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอน คณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม แบบสอบถามนี้มี 2 ตอนได้แก่

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ปัญหาเกี่ยวกับการฝึกสอน

ตอนที่ 1

ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงใน [] และเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. ชื่อโรงเรียนที่ท่านนิเทศก์.....
2. เพศ [] ชาย [] หญิง
3. วุฒิการศึกษาสูงสุดที่ท่านได้รับ
[] ต่ำกว่าปริญญาตรี
[] ปริญญาตรี
[] ประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชาเฉพาะ
[] ปริญญาโท
[] ปริญญาเอก
4. ท่านทำการสอนมาแล้ว [] 1-3 ปี
[] 4-7 ปี
[] มากกว่า 7 ปี
5. ท่านเคยทำหน้าที่อาจารย์นิเทศก์หรือไม่ [] เคย [] ไม่เคย

ตอนที่ 2

ปัญหาเกี่ยวกับการฝึกสอน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่กำหนด โดยพิจารณาว่านักศึกษาประสบ
ปัญหาต่าง ๆ ในแต่ละด้านต่อไปนี้เพียงใด

สภาพปัญหา	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
<u>ด้านการวางแผนและการกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน</u>					
1. ความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์หลักสูตร.....	...	...	...	...	...
2. การวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อวางแผนการสอน.....	...	...	...	...	...
3. ความเพียงพอของเอกสารที่ใช้ในการวิเคราะห์หลักสูตร...	...	...	...	...	...
4. การกำหนดวิธีการสอนในการวางแผนการสอน.....	...	...	...	...	...
5. การทำโครงการสอน บันทึกการสอน ก่อนสอน.....	...	...	...	...	...
6. การกำหนดเนื้อหาให้สอดคล้องกับเวลา.....	...	...	...	...	...
7. การวางแผนและผลิตอุปกรณ์การสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหา.....	...	...	...	...	...
8. ความถนัดในวิชาที่สอน.....	...	...	...	...	...
9. การเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมให้เกิดความชัดเจน...	...	...	...	...	...
<u>ด้านเทคนิคและรูปแบบการสอน</u>					
1. การเลือกวิธีสอนที่เหมาะสมกับสภาพนักเรียน.....	...	...	...	...	...
2. การเลือกวิธีสอนที่เหมาะสมกับกิจกรรมของนักเรียน.....	...	...	...	...	...
3. การเลือกวิธีสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหา.....	...	...	...	...	...

สภาพปัญหา	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4. การดำเนินการสอนตามที่เตรียมไว้.....					
5. การอธิบายให้นักเรียนเข้าใจได้.....					
6. การดำเนินการสอนไปตามบันทึกการสอน.....					
7. การดำเนินการสอนตามเวลาที่กำหนด.....					
8. การสาธิตให้นักเรียนดู.....					
9. ความสามารถในการจัดลำดับทักษะที่สอน.....					
ด้านกิจกรรมและทักษะการสอน					
1. การใช้เวลาได้พอดีกับเนื้อหาและกิจกรรมในแต่ละคาบ....					
2. ความสามารถในการอธิบายและยกตัวอย่างประกอบ.....					
3. ความสามารถในการสรุปบทเรียน.....					
4. ทักษะในการเสริมสร้างกำลังใจ.....					
5. ความสามารถในการจูงใจให้ผู้เรียนร่วมมือในกิจกรรม การเรียนการสอน เช่นการโต้ตอบคำถาม.....					
6. ความสามารถในการปรับเนื้อหาให้ตรงกับความสนใจและ ความสามารถของผู้เรียน.....					
7. ความสามารถที่ทักให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอด.....					
8. การจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์.....					
9. ความสามารถกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จาก กิจกรรมที่จัดขึ้น.....					
10. ความสามารถในการสร้างความสนใจในเนื้อหาวิชา.....					

สภาพปัญหา	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
11. ความสามารถในการริเริ่มดัดแปลงการสอนให้เหมาะสมกับสภาพการณ์.....					
12. ทักษะในการตั้งคำถาม.....					
13. ทักษะในการนำเข้าสู่บทเรียน.....					
ด้านการเข้าวัดกรรมและ เทคโนโลยีทางการศึกษา					
1. ความสามารถในการผลิตอุปกรณ์การสอนโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น.....					
2. ความสามารถใช้อุปกรณ์การสอนที่มีความเหมาะสมกับลักษณะสภาพการเรียนการสอน.....					
3. ความสามารถในการใช้วัสดุทัศนวัสดุอุปกรณ์ชนิดต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ.....					
4. ความสามารถในการเขียนกระดานดำ.....					
5. ความสามารถและทักษะในการผลิตและเตรียมอุปกรณ์การสอน.....					
6. ความรู้และความสามารถในการใช้วัสดุอุปกรณ์.....					
7. ความสามารถในการเลือกใช้กลวิธีการสอนที่เหมาะสม....					
8. การอำนวยความสะดวกวัสดุอุปกรณ์จากโรงเรียนฝึกสอน..					
9. ทักษะความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับการเลือกนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา.....					
10. การรู้จักวิธีเก็บรักษาวัสดุอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพที่ดี.....					

สภาพปัญหา	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
11. ความคิดริเริ่มในการดัดแปลงอุปกรณ์การสอนให้เหมาะสมกับกิจกรรม.....					
ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน					
1. ความรู้เกี่ยวกับระเบียบการวัดผลและประเมินผลการเรียน					
2. การวัดผลการเรียนหลังการสอนด้วยแบบทดสอบ.....					
3. ความสามารถวัดผลได้ตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้.....					
4. ทักษะการสร้างแบบทดสอบ (ออกข้อสอบ).....					
5. การตรวจแบบฝึกหัดของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ.....					
6. ความเข้าใจในการนำผลจากการประเมินผลมาปรับปรุงการเรียนการสอนในครั้งต่อไป.....					
7. ความสามารถเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือการวัดผล เช่น การวัดผลความรู้ การวัดผลการปฏิบัติงาน การวัดผล การสอน.....					
8. การตั้งเกณฑ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ละครั้ง.....					
9. ความสามารถของข้อสอบที่จะวัดได้ครอบคลุมเนื้อหาวิชา.....					
10. การให้คะแนนที่เหมาะสมและยึดถือหลักความยุติธรรม.....					

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวอัจฉราวดี ปิ่นเกษร

เกิดวันที่ 8 มิถุนายน 2501

สถานที่เกิด 28/1 ต.บางระกำ อ.นครชัยศรี จ.นครปฐม

ที่อยู่ปัจจุบัน 28/1 ต.บางระกำ อ.นครชัยศรี จ.นครปฐม

ตำแหน่งหน้าที่การงาน อาจารย์

สถานที่ทำงานปัจจุบัน คณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

อ.ชัยภูมิ จ.ปทุมธานี

ประวัติทางการศึกษา

พ.ศ.2521 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม

พ.ศ.2522 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเพาะช่าง กรุงเทพฯ

พ.ศ.2525 ประโยคครุมัธยมศิลปหัตถกรรม วิทยาลัยเพาะช่าง กรุงเทพฯ

พ.ศ.2529 ปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
กรุงเทพฯ

พ.ศ.2539 การศึกษามหาบัณฑิต (อุตสาหกรรมศึกษา)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพฯ

ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่ช่วยปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม

1. รองศาสตราจารย์ ดร.อนันต์ รัศมี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล กรุงเทพฯ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชัย แหวนเพชร สถาบันราชภัฏพระนคร บางเขน กรุงเทพฯ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศิริเพ็ญ มากบุญ หัวหน้าภาควิชาทดสอบและวิจัยการศึกษา
คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเทพสตรี
อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี

ที่ ทม 1007/๔๔๔

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๖๔ กันยายน 2538

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน อธิการบดีสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาวอัจฉราวดี ปิ่นเกษร เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกอุตสาหกรรมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง การศึกษาปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอน คณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

อ.เพ็ญสิทธิ์ ราชจินดา

ประธาน

อ.ประเสริฐ เขษรพันธ์

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตขอความอนุเคราะห์ คือ ขอเชิญ รศ.ดร.อนันต์ รัตมี เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบลูนในความ
ช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดฯให้แก่ นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.สิริยุภา นุลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2534119

ที่ ทบ 1007/4488

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๖๔ กันยายน 2538

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน อธิการบดีสถาบันราชภัฏพระนคร

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาวอัจฉราวดี ปิ่นเกษร เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกอุตสาหกรรมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาชั้นดวว่า เพื่อหาปริญญาโท
เรื่อง การศึกษาปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอน คณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

อ.เพ็ญสิทธิ์ ราชจินดา

ประธาน

อ.ประเสริฐ เชนฐวัฒน์

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตได้ขอความอนุเคราะห์ คือ ขอเชิญ ผศ.ดร.วิชัย แหวนเพชร ไปเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบรวม

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณใน
ช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดทำแก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ศิรินุภา บุณสุวรรณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ที่ ทม 1007/ 44๕๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๔ กันยายน 2538

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน อธิการบดีสถาบันราชภัฏเทพสตรีลพบุรี

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาวอัจฉราวดี บัณเฑียร เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกอุตสาหกรรมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำปริญญานิพนธ์
เรื่อง การศึกษาปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอน คณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

อ.เพ็ญสิทธิ์ โพธิจินดา

ประธาน

อ.ประเสริฐ เขมรพันธุ์

กรรมการ

สิ่งที่นิติกรขอความอนุเคราะห์ คือ ขอเชิญ ผศ.ศิริเพ็ญ มากบุญ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความ
ช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดทำแก่นิสิตผู้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ศิริภา นวลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ที่ ทบ 1007/ รค๓๔

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์

เรียน คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาวฉัตรภาวดี ปิ่นเกษร เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชา เอกอุตสาหกรรมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอขอเบาะแสความแตกต่างการศึกษาเก่า เพื่อทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง การศึกษาปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอน คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

ทั้งนี้ขอความควบคุมดูแลของ

อ. เพ็ญสิทธิ์ ราชกิจจานุเบกษา

ประธาน

อ. ประเสริฐ ราชกิจจานุเบกษา

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตขอความอนุเคราะห์ คือ ขอให้อาจารย์ และนักศึกษา ตอบแบบสอบถาม ในระหว่าง
เดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม ๒๕๓๘ เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความ
ช่วยเหลืออนุเคราะห์ต่าง ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวศิริรุภา บูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๒๕๘๔๑๑๙

การศึกษาปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอน คณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

บทคัดย่อ .
ของ
อัจฉราวดี ปิ่นเกษร

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกอุตสาหกรรมศึกษา

มีนาคม 2539

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอน และเปรียบเทียบปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอนตามความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ ซึ่งประชากรที่ใช้ศึกษาได้แก่นักศึกษาฝึกสอนจำนวน 222 คน อาจารย์พี่เลี้ยง 124 คน และอาจารย์นิเทศก์จำนวน 16 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่าเกี่ยวกับปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอน สถิติที่ใช้คือค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การทดสอบความแตกต่างระหว่างคู่ของเซฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาฝึกสอนส่วนมากเป็นนักศึกษาวิชาเอกหัตถกรรม เพศชาย และได้ฝึกสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

2. อาจารย์พี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ส่วนมากเป็นเพศชาย สำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 7 ปี และเคยมีตำแหน่งหน้าที่อาจารย์พี่เลี้ยงหรืออาจารย์นิเทศก์มาแล้ว

3. นักศึกษาฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนของนักศึกษาว่าอยู่ในระดับปานกลาง มี 14 ประเด็นที่อยู่ในระดับน้อยตามความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน และประเด็นที่เป็นปัญหาในระดับน้อยตามความคิดเห็นของอาจารย์พี่เลี้ยง มีเพียง 1 ประเด็น ส่วนอาจารย์นิเทศก์มีความคิดเห็นว่ามี 2 ประเด็นที่เป็นปัญหาในระดับมาก

4. นักศึกษาฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอนด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านกิจกรรม และทักษะการสอน และปัญหาการสอนโดยรวม แยกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัญหาการสอนด้านการวางแผนและการกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน ด้านเทคนิค และรูปแบบการสอน และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ทั้ง 3 กลุ่มมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

PROBLEMS ON TEACHING PRACTICES OF STUDENT TEACHERS,
OF FINE ARTS, RAJAMANGALA INSTITUTE OF TECHNOLOGY

AN ABSTRACT

BY

ADCHRAVADEE PINKASORN

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Industrial Education
at Srinakharinwirot University

March 1996

The purpose of this study was to examine problems associated with student teaching program at the Rajamangala Institute of Technology and also to compare views of students, mentors and supervisors on the matters.

Questionnaires were sent to two hundred and twenty two students, one hundred and twenty four mentors and sixteen student teaching supervisors, eliciting their opinions on the problems faced by students in the following areas : defining and planning lesson plans, technique and methods of teaching, teaching skills, using educational technology and evaluation of student learning. Data were analyzed by using the statistic of percentage, average, standard deviation, and one way analysis of variance. The rate of return of the questionnaire was 90.06 percent.

The research found that :

1. Most of students who did student teaching were men and taught at the lower vocational certificate level mostly. Most of the mentors and student teaching supervisors hold the bachelor degree, had been taught more than seven years and had handled student teaching task before.

2. The students, mentors and supervisors seemed to agree that problem existed all areas at the moderate level. Students recognised that minimum problems existed in fourteen areas. From the points of view of mentors, the use of blackboard had troubled students most. Supervising teachers indicated two area of the most troublesome : deficiency of subject matter knowledge and teaching resources available to students.

3. The mentors, supervisors, and students had different opinions (at the .05 level of significance) on the use of education technology and the teaching methods and techniques areas, and three were no significant difference of opinions in other three areas.